

Advies Raad van State wijziging Bekendmakingswet (Wet elektronische publicaties)

Nader Rapport

3 juni 2019

2019-0000125136

Directie Constitutionele Zaken en Wetgeving (CZW)

Aan de Koning

Nader rapport inzake voorstel van wet elektronische publicaties

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw Kabinet van 17 december 2018, nr. 2018002342, machtigde Uwe Majesteit de Afdeling advisering van de Raad van State (hierna: Afdeling) haar advies inzake het voorstel van wet tot wijziging van de Bekendmakingswet en andere wetten in verband met de elektronische publicatie van algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen (Wet elektronische publicaties) rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 20 maart 2019, nr. W04.18.0386/I, bied ik U hierbij aan.

Het voorstel geeft de Afdeling geen aanleiding tot het maken van inhoudelijke opmerkingen. Hieronder ga ik in op de redactionele opmerkingen van de Afdeling en op wijzigingen die bij gelegenheid van het nader rapport overigens zijn aangebracht.

Naar aanleiding van redactionele opmerkingen van de Afdeling, is – onder instandhouding van het voorstel in de vorm van een wijzigingswet – een doorlopende nummering van de artikelen in de Bekendmakingswet tot stand gebracht. Hoewel het voorstel uitsluitend betrekking heeft op wijziging van bestaande wetten en indeling van het voorstel in artikelen met Romeinse cijfers daarom voor de hand had gelegen, is mede in het licht van de gewenste indeling van het voorstel in hoofdstukken een artikelnummering in Arabische cijfers aangehouden. Voorts is op instigatie van de Afdeling het laten vervallen bij koninklijk besluit van artikel 23 van de Bekendmakingswet verplaatst naar hoofdstuk 13 (overgangs- en slotbepalingen) van het voorstel.

Op aangegeven van de Afdeling is tot slot in de memorie van toelichting nader ingegaan op de vraag waarom de verplichting tot elektronische publicatie niet van toepassing wordt op publicaties die worden verzorgd door de bestuurscolleges van de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (het voorgestelde artikel 2, vierde en negende lid, van de Bekendmakingswet). Een verplichting tot elektronische publicatie strekt te ver, nu het gebruik van internet op Bonaire, Sint Eustatius en Saba minder algemeen gangbaar is dan in Nederland. In dat licht is in het bewuste negende lid ook de van overeenkomstige toepassing verklaring van het voorgestelde artikel 2, achtste lid, van de Bekendmakingswet (uitgifte van de publicatiebladen geschiedt door middel van een door Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in stand gehouden digitale infrastructuur) geschrapt, evenals de verplichting om – voor zover het afkondigingsblad elektronisch wordt uitgegeven – daarin de verplichte mededelingen en kennisgevingen te doen. De werkwijze met betrekking tot mededelingen en kennisgevingen van terinzagelegging in de genoemde openbare lichamen wordt met dit voorstel dan ook niet gewijzigd.

Bij gelegenheid van het nader rapport zijn ook overigens enige inhoudelijke en technische wijzigingen aangebracht. Naast redactionele verbeteringen en verduidelijking van de memorie van toelichting op enkele plekken, betreft dat met name de aanpassing van andere wetten met publicatieverplichtingen ten aanzien van (voorgenomen) overheidsbesluiten. De betreffende wijzigingsbepalingen zijn aangevuld in overeenstemming met de eerder in het artikelsgewijze deel van de memorie van toelichting (hoofdstuk 4) uiteengezette indeling in categorieën. Daarbij is een categorie toegevoegd voor aanpassingen naar aanleiding van de doorlopende nummering van de artikelen in de Bekendmakingswet.

Voorts wordt in artikel 3:11, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht een uitzondering opgenomen op de verplichte terinzageleggingen voor stukken waarvan mededeling van het volledige stuk in een publicatieblad wettelijk is voorgeschreven. Hiermee wordt bereikt dat van terinzagelegging kan worden afgezien als publicatie van het volledige stuk is voorgeschreven. Dit is het geval onder de

Omgevingswet, waar stukken – bijvoorbeeld bepaalde ontwerpbesluiten (ontwerp van omgevingsplan, waterschapsverordening, omgevingsverordening, omgevingsvisie en projectbesluit) – die via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) moeten worden ontsloten en die thans ter inzage worden gelegd, integraal in de publicatiebladen zullen worden medegedeeld, zodat het DSO ze daar kan ophalen.

Daarnaast is aan het voorgestelde artikel 7, eerste lid, van de Bekendmakingswet de bepaling toegevoegd dat een wet, amvb of ander algemeen verbindend voorschrift naast uit een tekst ook uit andere informatie kan bestaan; in de nieuwe situatie is immers het streven dat zoveel mogelijk onderdelen van een algemeen verbindend voorschrift in het publicatieblad worden bekendgemaakt. Te denken valt aan afbeeldingen, maar ook film- of geluidsbestanden behoren in beginsel tot de mogelijkheden. Een belangrijke beoogde toepassing vormen de geografische informatieobjecten (gio's), digitale bestanden die bij besluiten onder de Omgevingswet aangeven in welk gebied deze besluiten gelden.

Verder is aan het voorgestelde artikel 16 van de Bekendmakingswet een delegatiebepaling toegevoegd (vierde lid) op grond waarvan regels kunnen worden gesteld over de wijze waarop de integriteit van de voorgeschreven publicaties bij de voorbereiding, bij de vaststelling en na publicatie wordt geborgd. Bestaande maatregelen kunnen van een wettelijke basis worden voorzien en nieuwe maatregelen kunnen worden voorgeschreven.

Ten slotte wordt voorgesteld in de Bekendmakingswet een artikel op te nemen waarin wordt bepaald dat de voorafgaand aan de inwerkingtreding van het voorstel elektronisch uitgegeven publicatiebladen, elektronisch op een algemeen toegankelijke wijze beschikbaar blijven. In artikel 139 van de Gemeentewet, artikel 136 van de Provinciewet, artikel 73 van de Waterschapswet, op diverse plaatsen in de Wet gemeenschappelijke regelingen en in artikel 142 van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba is thans bepaald dat elektronisch uitgegeven publicatiebladen na uitgave elektronisch beschikbaar blijven. Omdat wordt voorgesteld deze artikelen te doen vervallen, wordt met het voorgestelde nieuwe artikel 25 van de Bekendmakingswet buiten twijfel gesteld dat ook de voorafgaand aan de inwerkingtreding van artikel 3 van de Bekendmakingswet elektronisch uitgegeven bladen algemeen toegankelijk dienen blijven.

Ik moge U verzoeken het hierbij gevoegde gewijzigde voorstel van wet en de gewijzigde memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

*De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.W. Knops.*

Advies Raad van State

No. W04.18.0386/I

's-Gravenhage, 20 maart 2019

Aan de Koning

Bij Kabinetsmissive van 17 december 2018, no.2018002342, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt het voorstel van wet tot wijziging van de Bekendmakingswet en enige andere wetten in verband met de elektronische publicatie van algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen (Wet elektronische publicaties), met memorie van toelichting.

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft geen inhoudelijke opmerkingen bij het voorstel.

De Afdeling verwijst naar de bij dit advies behorende redactionele bijlage.

De Afdeling adviseert het voorstel bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal in te dienen.

Gelet op artikel 26, zesde lid jo vijfde lid, van de Wet op de Raad van State, is de Afdeling van oordeel dat openbaarmaking van dit advies achterwege kan blijven.

*De vice-president van de Raad van State,
Th.C. de Graaf.*

Redactionele bijlage bij het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State betreffende no.W04.18.0386/I

- Nu met het voorstel vrijwel alle artikelen van de Bekendmakingswet worden gewijzigd en er in andere wetgeving nauwelijks naar de Bekendmakingswet wordt verwezen, de bestaande Bekendmakingswet intrekken en deze opnieuw vaststellen (zie ook Aanwijzing 6.2 van de Aanwijzingen voor de regelgeving), waarmee tevens een doorlopende nummering van de artikelen kan worden bewerkstelligd.
- Indien het wetsvoorstel uitsluitend strekt tot wijziging van bestaande regelingen (zoals nu het geval is) het voorstel indelen in artikelen met Romeinse cijfers (zie Aanwijzing 6.6 van de Aanwijzingen voor de regelgeving).
- Het overgangsrecht dat is opgenomen in hoofdstuk 1onder Q (de intrekking van artikel 10c op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip) niet opnemen in dit hoofdstuk, maar in hoofdstuk 10 dat ziet op de overgangs- en slotbepalingen.
- In de toelichting ingaan op de vraag waarom de verplichte elektronische publicatie niet van toepassing wordt op de publicaties die verzorgd worden door de bestuurscolleges van de openbare lichamen (voorgesteld artikel 2, vierde en negende lid).

Tekst zoals toegezonden aan de Raad van State: Wijziging van de Bekendmakingswet en enige andere wetten in verband met de elektronische publicatie van algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen (Wet elektronische publicaties)

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is, de regels over elektronische overheidspublicaties te concentreren in de Bekendmakingswet en uit te breiden met regels over de elektronische publicatie en ontsluiting door bestuursorganen van mededelingen en kennisgevingen;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

HOOFDSTUK 1 BEKENDMAKINGSWET

Artikel 1.1 Bekendmakingswet

De Bekendmakingswet wordt als volgt gewijzigd:

A

De artikelen 1 en 2 komen te luiden:

Artikel 1

1. De regering geeft het Staatsblad en de Staatscourant uit.
2. De uitgifte van het Staatsblad en de Staatscourant geschiedt elektronisch op een algemeen toegankelijke wijze.
3. De zorg voor de uitgifte van het Staatsblad berust bij Onze Minister van Justitie en Veiligheid.
4. De zorg voor de uitgifte van de Staatscourant berust bij Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Artikel 2

1. Gedeputeerde staten van de provincie geven een provinciaal blad uit.
2. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente geeft een gemeenteblad uit.
3. Het dagelijks bestuur van het waterschap geeft een waterschapsblad uit.
4. Het bestuurscollege van het openbaar lichaam, bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, geeft een afkondigingsblad uit.
5. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie en het gemeenschappelijk orgaan, bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen, geven een publicatieblad uit.
6. De zorg voor de uitgifte van de in het eerste tot en met vijfde lid genoemde publicatiebladen berust bij onderscheidenlijk gedeputeerde staten, het college van burgemeester en wethouders, het dagelijks bestuur van het waterschap, het bestuurscollege van het openbaar lichaam, bedoeld in het vierde lid, en het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan, bedoeld in het vijfde lid.
7. Een bestuursorgaan dat behoort tot een van de in het eerste tot en met vijfde lid genoemde openbare lichamen dan wel tot een bedrijfsvoeringsorganisatie als bedoeld in het vijfde lid, dan wel een gemeenschappelijk orgaan als bedoeld in het vijfde lid, maakt slechts gebruik van het publicatieblad van het openbaar lichaam waartoe het behoort, tenzij bij of krachtens de wet anders is bepaald.

8. De uitgifte van de in het eerste, tweede, derde en vijfde lid genoemde publicatiebladen geschiedt elektronisch op een algemeen toegankelijke wijze met een door Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in stand gehouden digitale infrastructuur.
9. Het afkondigingsblad, bedoeld in het vierde lid, kan elektronisch worden uitgegeven. In dat geval is het achtste lid van overeenkomstige toepassing.

B

Na artikel 2 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 2a

1. Na de uitgifte blijven de in de artikelen 1 en 2 genoemde publicatiebladen elektronisch op een algemeen toegankelijke wijze beschikbaar.
2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over de uitgifte en het beschikbaar blijven van deze publicatiebladen.
3. Voor de toegang tot deze publicatiebladen worden geen kosten in rekening gebracht.

C

Artikel 4 komt te luiden:

Artikel 4

De bekendmaking van de volgende besluiten geschiedt door plaatsing in de Staatscourant:

- a. bij ministeriële regeling vastgestelde algemeen verbindende voorschriften;
- b. de overige vanwege het Rijk vastgestelde algemeen verbindende voorschriften, voor zover deze niet in het Staatsblad geplaatst dienen te worden;
- c. algemeen verbindende voorschriften, vastgesteld door bestuursorganen van andere openbare lichamen dan genoemd in artikel 2, eerste tot en met vijfde lid;
- d. algemeen verbindende voorschriften, vastgesteld door bestuursorganen die niet behoren tot een in artikel 2, eerste tot en met vijfde lid, genoemd openbaar lichaam;
- e. beleidsregels, vastgesteld vanwege het Rijk of door de in de onderdelen c en d bedoelde bestuursorganen;
- f. overige besluiten, vastgesteld vanwege het Rijk of door de in onderdeel c of d bedoelde bestuursorganen, die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht.

D

Na artikel 4 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 4a

Algemeen verbindende voorschriften, beleidsregels en andere besluiten die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht, vastgesteld door een bestuursorgaan dat behoort tot een van de in artikel 2, eerste tot en met vierde lid, genoemde openbare lichamen, of de in artikel 2, vijfde lid, genoemde openbare lichamen, bedrijfsvoeringsorganisaties en gemeenschappelijke organen, worden bekendgemaakt door plaatsing in het door dat openbaar lichaam, die bedrijfsvoeringsorganisatie of dat gemeenschappelijke orgaan uitgegeven publicatieblad.

E

Artikel 5 komt te luiden:

Artikel 5

1. In afwijking van artikel 3, 4 of 4a, kan een wet, een algemene maatregel van bestuur of een ander in die artikelen genoemd besluit bepalen dat een bij die wet, die algemene maatregel van bestuur of dat besluit behorende bijlage wegens aard of omvang wordt bekendgemaakt door plaatsing in een in die wet, die algemene maatregel van bestuur of dat besluit aangewezen ander algemeen toegankelijk elektronisch medium dan het in die artikelen bedoelde publicatieblad.

2. In geval van een wijziging van een bijlage als bedoeld in het eerste lid wordt die bijlage opnieuw vastgesteld.

F

Na artikel 5 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5a

Een algemeen verbindend voorschrift treedt niet in werking voordat het is bekendgemaakt op de voorgeschreven wijze.

G

Artikel 6 komt te luiden:

Artikel 6

Een besluit tot vaststelling van het tijdstip waarop een wet, een algemene maatregel van bestuur of een anders dan bij wet of algemene maatregel van bestuur vastgesteld algemeen verbindend voorschrift in werking treedt, wordt bekendgemaakt op dezelfde wijze als waarop die wet, die algemene maatregel van bestuur of dat algemeen verbindend voorschrift zelf is bekendgemaakt.

H

Artikel 7 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding '1.' geplaatst.
2. Een lid wordt toegevoegd, luidende:
  2. Andere algemeen verbindende voorschriften treden in werking met ingang van de achtste dag na de datum van bekendmaking, tenzij bij of krachtens de wet of in het besluit daarvoor een ander tijdstip is aangewezen.

I

In artikel 7a, eerste lid, wordt 'de regeling' telkens vervangen door 'de algemene maatregel van bestuur of het algemeen verbindende voorschrift'.

J

Na artikel 7a worden de volgende artikelen ingevoegd:

Artikel 7b

1. Een bestuursorgaan dat behoort tot een van de in artikel 2, eerste, tweede, derde en vijfde lid, genoemde openbare lichamen, bedrijfsvoeringsorganisaties of gemeenschappelijke organen, doet in het door dat openbaar lichaam, die bedrijfsvoeringsorganisatie of dat gemeenschappelijke orgaan uitgegeven publicatieblad in ieder geval zijn wettelijk voorgeschreven mededelingen in de vorm van een volledige publicatie en kennisgevingen in de vorm van een zakelijke weergave van de inhoud, met vermelding van de wijze waarop en de periode waarin de stukken waar de kennisgeving betrekking op heeft voor eenieder ter inzage liggen.
2. Een bestuursorgaan dat niet behoort tot een van de in artikel 2, eerste tot en met vijfde lid, genoemde openbare lichamen doet in de Staatscourant in ieder geval zijn wettelijk voorgeschreven mededelingen in de vorm van een volledige publicatie en kennisgevingen in de vorm van een zakelijke weergave van de inhoud met vermelding van de wijze waarop en de periode waarin de stukken waar kennisgeving betrekking op heeft voor eenieder ter inzage liggen.
3. Een bestuursorgaan dat behoort tot een openbaar lichaam als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, doet in het door dat openbaar lichaam uitgegeven afkondigingsblad, voor zover dat afkondigingsblad elektronisch wordt uitgegeven, in ieder geval zijn wettelijk voorgeschreven mededelingen in de vorm van een volledige publicatie en kennisgevingen in de vorm van een zakelijke weergave van de inhoud met vermelding van de wijze waarop en de periode waarin de stukken waar kennisgeving

betrekking op heeft voor eenieder ter inzage liggen.

Artikel 7c

1. De terinzagelegging waarop een mededeling of kennisgeving als bedoeld in artikel 7b, eerste, tweede of derde lid, betrekking heeft, geschiedt zowel op elektronische wijze als op een door het bestuursorgaan aan te wijzen locatie.
2. Het bestuursorgaan houdt voor de wijze van terinzagelegging een vaste gedragslijn aan.
3. De terinzagelegging vindt niet plaats in de Staatscourant of in een in artikel 2, eerste tot en met vijfde lid, bedoeld publicatieblad.
4. Indien de terinzagelegging betrekking heeft op stukken die niet door het bestuursorgaan zijn vervaardigd, kan degene die de stukken aan het bestuursorgaan heeft overgelegd, daarbij gemotiveerd verzoeken de terinzagelegging te beperken. Het bestuursorgaan kan degene die een document heeft overgelegd verzoeken om een versie van dat document aan te leveren waaruit de gegevens die niet ter inzage worden gelegd, zijn verwijderd, indien de verwijdering redelijkerwijs niet van het bestuursorgaan kan worden gevergd. Het bestuursorgaan laat terinzagelegging achterwege voor zover artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur aan de terinzagelegging in de weg staat.

Artikel 7d

Een termijn die krachtens wettelijk voorschrift aanvangt met een mededeling of een kennisgeving als bedoeld in artikel 7b of een terinzagelegging als bedoeld in artikel 7c, geldt niet als aangevangen, zolang met betrekking tot die mededeling, kennisgeving of terinzagelegging de wettelijke voorschriften niet zijn nageleefd.

K

Artikel 8 wordt vervangen door de volgende artikelen:

Artikel 8

Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de bewaring van oorspronkelijke exemplaren van wetten, koninklijke besluiten en daarbij behorende stukken.

Artikel 8a

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de plaatsing van de in de artikelen 3, 4, 4a en 7b bedoelde publicaties, waaronder de vormgeving, de structuur, en de toegankelijkheid.
2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over het beschikbaar blijven van de in de artikelen 1 en 2 genoemde publicatiebladen en de bekendmakingen waarbij artikel 5 wordt toegepast, almede over de vaststelling en het in rekening brengen van de publicatiekosten.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de wijze van terinzagelegging als bedoeld in artikel 7c.

L

Artikel 9 komt te luiden:

Artikel 9

1. Indien elektronische uitgifte van het Staatsblad onderscheidenlijk de Staatscourant op de krachtens artikel 2a, eerste lid, bepaalde wijze geheel of gedeeltelijk onmogelijk is, voorziet Onze Minister van Justitie en Veiligheid onderscheidenlijk Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in een vervangende uitgave volgens bij ministeriële regeling te stellen regels.
2. Indien elektronische uitgifte van een van de in artikel 2, eerste tot en met vijfde lid, genoemde publicatiebladen op de krachtens artikel 2a, eerste lid, bepaalde wijze geheel of gedeeltelijk

onmogelijk is, voorziet het voor publicatie verantwoordelijke bestuursorgaan in een vervangende uitgave. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld.

3. Zodra de onmogelijkheid is opgeheven, wordt de vervangende uitgave alsnog op de krachtens artikel 2a, eerste lid, bepaalde wijze ter beschikking gesteld.

M

Artikel 10 komt te luiden:

Artikel 10

1. Aan eenieder wordt op verzoek kosteloos inzage verleend in of een papieren afschrift verstrekt van een in artikel 1 of 2 genoemd publicatieblad, een overeenkomstig artikel 5 bekendgemaakte bijlage of de in artikel 7b bedoelde ter inzage gelegde stukken, tenzij de aard daarvan zich daartegen verzet. Een papieren afschrift wordt verstrekt tegen ten hoogste de kosten van het maken van een zodanig afschrift.
2. Onze Minister van Justitie en Veiligheid onderscheidenlijk Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wijst een uitgiftepunt aan waar de inzage of het afschrift van het Staatsblad en een afschrift van een overeenkomstig artikel 5 bekendgemaakte bijlage bij het Staatsblad, onderscheidenlijk de Staatscourant verkregen kan worden.
3. Het bestuursorgaan dat in de Staatscourant overeenkomstig artikel 5 een bijlage heeft bekendgemaakt of overeenkomstig artikel 7b, eerste lid, kennis heeft gegeven van de terinzagelegging van stukken, verstrekt desgevraagd de in het eerste lid bedoelde inzage of afschriften van die bijlage en deze stukken.
4. Een in artikel 2, eerste tot en met vierde lid, genoemd openbaar lichaam of een in artikel 2, vijfde lid, genoemd openbaar lichaam, bedrijfsvoeringsorganisatie of gemeenschappelijk orgaan, wijst een uitgiftepunt aan waar de in het eerste lid bedoelde inzage of het afschrift verkregen kan worden.

N

Artikel 10a wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de in artikel 4a bedoelde bestuursorganen houden de teksten van bekendgemaakte wetten, algemene maatregelen van bestuur en anders dan bij wet of algemene maatregel van bestuur vastgestelde algemeen verbindende voorschriften, beleidsregels en gemeenschappelijke regelingen in geconsolideerde vorm voor eenieder kosteloos beschikbaar door middel van een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen algemeen toegankelijk elektronisch medium. Hierbij kan worden volstaan met een elektronische verwijzing naar de in artikel 5 bedoelde bijlage.
2. In het tweede lid wordt 'categorieën van algemeen verbindende voorschriften' vervangen door 'categorieën van wetten, algemene maatregelen van bestuur en andere in het eerste lid genoemde besluiten'.
3. In het derde lid wordt 'een regeling' vervangen door 'een wet, een algemene maatregel van bestuur of een ander in het eerste lid genoemd besluit' en wordt 'de regeling' vervangen door 'de wet, de algemene maatregel van bestuur of het andere in het eerste lid genoemd besluit'.
4. Er worden twee leden toegevoegd, luidende:
  4. De in het eerste lid bedoelde teksten worden beschikbaar gesteld met een door Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in stand gehouden digitale infrastructuur.
  5. Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties kan regels stellen over de wijze waarop de in het eerste lid bedoelde teksten beschikbaar worden gesteld.

O

Na artikel 10a worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 10aa

1. Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties kan eenieder een elektronisch bericht zenden over de bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen in de in de artikelen 1 en 2 genoemde publicatiebladen die betrekking hebben op de omgeving van het adres van inschrijving van de ontvanger in de basisregistratie personen. Het bericht wordt niet verzonden als de ontvanger heeft aangegeven een dergelijk bericht niet te willen ontvangen. Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over de wijze van verzenden van het bericht, het verzoek deze berichten niet te ontvangen en de opslag en de verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van de verzending van deze berichten.
2. In aanvulling op het eerste lid kan eenieder verzoeken om een elektronisch bericht te ontvangen van bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen in de in de artikelen 1 en 2 genoemde publicatiebladen die betrekking hebben op een bepaalde locatie of een bepaald onderwerp.
3. Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties kan regels stellen over de wijze waarop om een elektronisch bericht kan worden verzocht, alsmede over de categorieën onderwerpen waarvoor een dergelijk verzoek kan worden gedaan.

Artikel 10ab

Indien het bestuur van een waterschap niet of niet naar behoren uitvoering geeft aan deze wet, zijn de artikelen 121 tot en met 121f van de Provinciewet van overeenkomstige toepassing.

P

Na artikel 10b worden de volgende artikelen ingevoegd:

Artikel 10c

In afwijking van artikel 7c, eerste lid, kan een bestuursorgaan de elektronische terinzagelegging achterwege laten voor zover de terinzagelegging voortvloeiend uit de inwerkingtreding van artikel 1.1, onderdeel J, van de Wet elektronische publicaties niet elektronisch plaatsvond.

Artikel 10d

De in artikel 10a, eerste lid, opgenomen verplichting om beleidsregels in geconsolideerde vorm voor eenieder kosteloos beschikbaar te houden, geldt voor de in artikel 4a bedoelde bestuursorganen voor beleidsregels die zijn bekendgemaakt voortvloeiend uit de inwerkingtreding van artikel 1.1, onderdeel N, van de Wet elektronische publicaties en niet na de inwerkingtreding van genoemd artikel zijn gewijzigd, vanaf een jaar na het tijdstip waarop genoemd artikel in werking is getreden.

Q

Artikel 10c vervalt.

HOOFDSTUK 2 ALGEMENE WET BESTUURSRECHT

Artikel 2.1 Algemene wet bestuursrecht

De Algemene wet bestuursrecht wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 3:11 vervalt het derde lid, onder vernummering van het vierde tot derde lid.

B

Artikel 3:12 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid wordt als volgt gewijzigd:

a. In de eerste zin wordt 'in een of meer dag-, nieuws-, of huis-aan-huisbladen of op een andere geschikte wijze' vervangen door 'in het in artikel 7b van de Bekendmakingswet voor het bestuursrecht

gaan aangewezen publicatieblad op de in dat artikel bepaalde wijze'.

b. De laatste zin vervalt.

2. Het tweede lid vervalt, onder vernummering van het derde tot tweede lid.

3. In het tweede lid (nieuw) vervalt onderdeel a en worden de onderdelen b tot en met d geletterd a tot en met c.

C

In artikel 3:13, tweede lid, wordt 'Artikel 3:12, derde lid,' vervangen door 'Artikel 3:12, tweede lid,'.

D

In artikel 3:14, tweede lid, wordt 'Artikel 3:11, tweede tot en met vierde lid,' vervangen door 'Artikel 3:11, tweede tot en met derde lid,'.

E

In artikel 3:16, tweede lid, wordt 'ter inzage is gelegd' vervangen door 'ter inzage is gelegd en hiervan kennis is gegeven'.

F

In artikel 3:18, vierde lid, wordt 'artikel 3:12, eerste en tweede lid' vervangen door 'artikel 3:12, eerste lid'.

G

Artikel 3:42 komt te luiden:

Artikel 3:42

De bekendmaking van besluiten die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht, geschiedt op de in de artikelen 4 onderscheidenlijk 4a van de Bekendmakingswet bepaalde wijze.

H

Artikel 3:44 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid, aanhef, komt te luiden:

1. Indien bij de voorbereiding van een besluit dat tot een of meer belanghebbenden is gericht toepassing is gegeven aan afdeling 3.4, wordt van het besluit mededeling gedaan op de artikel 7b van de Bekendmakingswet bepaalde wijze:

2. In het eerste lid, onderdeel a, wordt 'de artikelen 3:11 en 3:12, eerste of tweede lid, en derde lid, onderdeel a,' vervangen door 'de artikelen 3:11 en 3:12, eerste lid,'.

3. Onder vernummering van het tweede lid tot derde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:

2. Indien bij de voorbereiding van een besluit dat niet tot een of meer belanghebbenden is gericht toepassing is gegeven aan afdeling 3.4, wordt gelijktijdig met de bekendmaking van het besluit kennisgegeven van de terinzagelegging van de op de zaak betrekking hebbende stukken. Het eerste lid, onderdelen a en b, is van overeenkomstige toepassing.

4. Het derde lid (nieuw), aanhef, komt te luiden:

3. Indien bij de voorbereiding van het besluit toepassing is gegeven aan afdeling 3.4, kan het bestuursorgaan in afwijking van artikel 3:43, eerste lid:

I

In artikel 6:8, vierde lid, wordt 'een besluit' vervangen door 'een besluit dat tot een of meer belanghebbenden is gericht en' en wordt 'het besluit overeenkomstig artikel 3:44, eerste lid, onderdeel a, ter

inzage is gelegd' vervangen door 'van het besluit overeenkomstig artikel 3:44, eerste lid, aanhef, mededeling is gedaan'.

J

Artikel 8:80 komt te luiden:

Artikel 8:80

1. Indien de bestuursrechter een besluit dat niet tot een of meer belanghebbenden is gericht, geheel of gedeeltelijk vernietigt, doet het bevoegde bestuursorgaan mededeling van de uitspraak op de voor de bekendmaking van dat besluit voorgeschreven wijze.
2. Het eerste lid is eveneens van toepassing indien de bestuursrechter een ander besluit geheel of gedeeltelijk vernietigt en hij daarbij toepassing geeft aan artikel 8:72, derde lid, aanhef en onder b.

K

Bijlage 1 wordt als volgt gewijzigd:

1. In de alfabetische rangschikking wordt ingevoegd:

Bekendmakingswet: artikel 10ab, indien overeenkomstige toepassing is gegeven aan artikel 121 van de Provinciewet

2. In de onderdelen betreffende de Ambtenarenwet, onderdelen a en b, de Archiefwet 1995, de Gemeentewet, onderdeel c, de Provinciewet, onderdeel b, de Waterwet, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, onderdelen c, d, e en f, de Wet gemeenschappelijke regelingen, onderdeel c, en de Wet milieubeheer, onderdeel b, wordt 'betreffende de toepassing van' telkens vervangen door 'indien overeenkomstige toepassing is gegeven aan'.

L

Bijlage 2 wordt als volgt gewijzigd:

1. In artikel 1 wordt in de alfabetische rangschikking ingevoegd:

Bekendmakingswet: artikel 10ab, indien overeenkomstige toepassing is gegeven artikel 121 van de Provinciewet, voor zover het beroep niet wordt ingesteld door het dagelijks bestuur of het algemeen bestuur van een waterschap

2. In artikel 1 worden in de onderdelen betreffende de Ambtenarenwet, onderdelen a en b de Archiefwet 1995, de Gemeentewet, onderdeel h, de Provinciewet, onderdeel g, de Waterwet, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, onderdelen b, c, d, en e, de Wet gemeenschappelijke regelingen, onderdeel e, en de Wet milieubeheer, onderdeel e, wordt 'betreffende de toepassing van' telkens vervangen door 'indien overeenkomstige toepassing is gegeven aan'.

3. In artikel 2 wordt in de alfabetische rangschikking ingevoegd:

Bekendmakingswet: artikel 10ab, indien overeenkomstige toepassing is gegeven artikel 121 van de Provinciewet, voor zover het beroep wordt ingesteld door het dagelijks bestuur of het algemeen bestuur van een waterschap

4. In artikel 2 worden in de onderdelen betreffende de Ambtenarenwet, onderdelen a en b de Archiefwet 1995, de Gemeentewet, onderdeel f, de Provinciewet, onderdeel e, de Waterwet, onderdeel a, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, onderdelen a, b, c en d, de Wet gemeenschappelijke regelingen, onderdeel e, en de Wet milieubeheer, onderdeel d, wordt 'betreffende de toepassing van' telkens vervangen door 'indien overeenkomstige toepassing is gegeven aan'.

HOOFDSTUK 3 ORGANIEKE WETTEN

Artikel 3.1 Gemeentewet

De Gemeentewet wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 81i, tweede lid, vervalt 'en maakt het bekend op de in artikel 139, tweede lid, bedoelde wijze'.

B

In de artikelen 83, derde lid, 84, vierde lid, 156, vierde lid, en 165, tweede lid, wordt 'De artikelen 139, tweede lid, 140 en 141 zijn' telkens vervangen door 'Artikel 10a van de Bekendmakingswet is'.

C

In artikel 124, vierde lid, eerste zin, wordt 'een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad, dan wel op een andere geschikte wijze' vervangen door 'het gemeenteblad'.

D

Hoofdstuk VIII, paragraaf 5, vervalt.

E

In de artikelen 155a, zevende lid, en 178, derde lid, wordt 'zijn de artikelen 139, tweede lid, 140 en 141' telkens vervangen door 'is artikel 10a van de Bekendmakingswet'.

F

In artikel 222, tweede lid, vervalt de derde volzin.

G

In artikel 277 wordt 'bekend gemaakt' vervangen door 'bekendgemaakt' en wordt 'openbaar kennis gegeven' vervangen door 'kennisgegeven in het gemeenteblad'.

H

In artikel 279 wordt 'het *Staatsblad*' vervangen door 'de Staatscourant'.

I

In de bijlage bij artikel 124b, eerste lid, wordt aan onderdeel A toegevoegd:

8. Bekendmakingswet.

Artikel 3.2 Provinciewet

De Provinciewet wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 79i, tweede lid, vervalt 'en maakt het bekend op de in artikel 139, tweede lid, bedoelde wijze'.

B

In de artikelen 81, derde lid, 82, vierde lid, 152, vierde lid, en 163, tweede lid, wordt 'De artikelen 136, tweede lid, 137 en 138 zijn' telkens vervangen door 'Artikel 10a van de Bekendmakingswet is'.

C

In artikel 107, vijfde lid, wordt 'zijn de artikelen 136 tot en met 138' vervangen door 'is artikel 10a van de Bekendmakingswet'.

D

In artikel 121, vierde lid, eerste zin, wordt 'een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad, dan wel op een andere geschikte wijze' vervangen door 'het provinciaal blad'.

E

Hoofdstuk VIII, paragraaf 5, vervalt.

F

In de artikelen 151a, zevende lid, en 152, vierde lid, wordt 'zijn de artikelen 136, tweede lid, 137 en 138' vervangen door 'is artikel 10a van de Bekendmakingswet'.

G

In artikel 270 wordt 'openbaar kennis gegeven' vervangen door 'kennisgegeven in het provinciaal blad'.

H

In artikel 272 wordt 'het *Staatsblad*' vervangen door 'de Staatscourant'.

Artikel 3.3 Waterschapswet

De Waterschapswet wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 24, eerste lid, wordt 'maakt de benoeming bekend met toepassing van artikel 73, tweede lid' vervangen door 'geeft van de benoeming kennis in het waterschapsblad'.

B

Hoofdstuk IX, paragraaf 5, vervalt.

C

In artikel 161 wordt 'openbaar kennis gegeven. Artikel 73, tweede en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de terinzagelegging geschiedt voor de tijd van vier weken.' vervangen door 'kennisgegeven in het waterschapsblad'.

Artikel 3.4 Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba

De Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 118, vierde lid, wordt 'De artikelen 129, tweede lid, 143 en 144 zijn' vervangen door 'Artikel 10a van de Bekendmakingswet is'.

B

Hoofdstuk IV, afdeling I, paragraaf 3, vervalt.

C

In artikel 160, zevende lid, wordt 'zijn de artikelen 142, tweede lid, 143 en 144' vervangen door 'is artikel 10a van de Bekendmakingswet'.

D

In artikel 166, vierde lid, wordt 'De artikelen 142, tweede lid, 143 en 144 zijn' vervangen door 'Artikel 10a van de Bekendmakingswet is'.

E

In artikel 225 wordt 'openbaar kennis gegeven' vervangen door 'kennisgegeven in het afkondigingsblad'.

F

In artikel 227 wordt 'het Staatsblad' vervangen door 'de Staatscourant'.

Artikel 3.5 Wet gemeenschappelijke regelingen

De Wet gemeenschappelijke regelingen wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 25, eerste lid, wordt 'Artikel 22 van de Gemeentewet en de artikelen 21, 23, eerste en tweede lid, 32k en 32l van deze wet' vervangen door 'Artikel 22 van de Gemeentewet, de artikelen 21, 23, eerste en tweede lid, van deze wet en artikel 10a van de Bekendmakingswet'.

B

Artikel 26, eerste en tweede lid, komt te luiden:

1. Het gemeentebestuur dat daartoe bij de regeling is aangewezen onderscheidenlijk het bestuur van de gemeente van de plaats van vestiging maakt de regeling tijdig in alle deelnemende gemeenten bekend door kennisgeving van de inhoud daarvan in het door dat gemeentebestuur uitgegeven gemeentebblad.
2. Het openbaar lichaam, de bedrijfsvoeringsorganisatie, het gemeenschappelijk orgaan of het gemeentebestuur, bedoeld in artikel 8, vierde lid, of bij gebreke hiervan, het gemeentebestuur, bedoeld in het eerste lid, voegt in het register, bedoeld in artikel 136, eerste lid, de gegevens toe, bedoeld in artikel 136, tweede lid.

C

De artikelen 27, 42, 53, 62a, 75 en 85 vervallen.

D

In artikel 32b, vierde lid, eerste zin, wordt 'een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad dat in alle deelnemende gemeenten verschijnt, dan wel op een andere geschikte wijze' vervangen door 'het publicatieblad, bedoeld in artikel 2, vijfde lid, van de Bekendmakingswet'.

E

Hoofdstuk I, afdeling 3, paragraaf 3, hoofdstuk II, afdeling 3, paragraaf 3, hoofdstuk III, afdeling 3, paragraaf 3, hoofdstuk IV, afdeling 3, paragraaf 3, hoofdstuk V, afdeling 3, paragraaf 3, hoofdstuk VI, afdeling 3, paragraaf 3, en hoofdstuk VII, afdeling 3, paragraaf 3, vervallen.

F

In artikel 33a, derde lid, wordt 'De artikelen 32k en 32l zijn' vervangen door 'Artikel 10a van de Bekendmakingswet is'.

G

In artikel 39a wordt 'openbaar kennis gegeven.' vervangen door 'kennisgegeven in het publicatieblad.'.

H

In artikel 39d wordt 'het Staatsblad' vervangen door 'de Staatscourant'.

I

Artikel 41, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef wordt 'De artikelen 8 tot en met 25 en 27' vervangen door 'De artikelen 8 tot en met 26'.
2. In onderdeel i wordt '23, eerste en tweede lid. 32k en 32l van deze wet' vervangen door '23, eerste en tweede lid, van deze wet' en vervalt '45c en 45d'.

3. Onderdeel k komt te luiden:

- k. bij de toepassing van artikel 26, eerste en tweede lid, voor 'gemeentebestuur' wordt gelezen 'provinciebestuur', voor 'gemeente' wordt gelezen 'provincie', voor 'gemeenten' wordt gelezen 'provincies' en voor 'gemeentebblad' wordt gelezen 'provinciaal blad'.

J

Artikel 50a, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef wordt 'en 26 tot en met 29' vervangen door ', 26, 28 en 29'.

2. Onderdeel e komt te luiden:

- e. bij de toepassing van artikel 26, eerste en tweede lid, voor 'gemeentebestuur' wordt gelezen 'waterschapsbestuur', voor 'gemeente' wordt gelezen 'waterschap', voor 'gemeenten' wordt gelezen 'waterschappen' en voor 'gemeentebblad' wordt gelezen 'waterschapsblad'.

K

In artikel 50i wordt 'openbaar kennis gegeven. Artikel 50db is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de terinzagelegging geschiedt voor de tijd van vier weken.' vervangen door 'kennisgegeven in het publicatieblad.'.

L

Artikel 52, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef wordt 'De artikelen 8 tot en met 25 en 27' vervangen door 'De artikelen 8 tot en met 26'.

2. In onderdeel i vervallen '32k en 32l' en '45c en 45d'.

3. Onderdeel k komt te luiden:

- k. bij de toepassing van artikel 26, eerste en tweede lid, voor 'gemeentebestuur' wordt gelezen 'provinciebestuur', voor 'gemeente' wordt gelezen 'provincie', voor 'gemeenten' wordt gelezen 'provincies' en voor 'gemeentebblad' wordt gelezen 'provinciaal blad'.

M

In artikel 62 wordt 'De artikelen 8 tot en met 25 en 27 tot en met 29' vervangen door 'De artikelen 8 tot en met 26, 28 en 29'.

N

Artikel 74, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef wordt 'De artikelen 8 tot en met 25 en 27' vervangen door 'De artikelen 8 tot en met 26'.

2. In onderdeel i vervallen '32k en 32l' en '45c en 45d'.

3. Onderdeel k komt te luiden:

- k. bij de toepassing van artikel 26, eerste en tweede lid, voor 'gemeentebestuur' wordt gelezen 'provinciebestuur', voor 'gemeente' wordt gelezen 'provincie', voor 'gemeenten' wordt gelezen 'provincies' en voor 'gemeentebblad' wordt gelezen 'provinciaal blad'.

O

Artikel 84, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef wordt 'De artikelen 8 tot en met 25 en 27' vervangen door 'De artikelen 8 tot en met 26'.

2. In onderdeel i vervallen '32k en 32l' en '45c en 45d'.

3. Onderdeel k komt te luiden:

- k. bij de toepassing van artikel 26, eerste en tweede lid, voor 'gemeentebestuur' wordt gelezen 'provinciebestuur', voor 'gemeente' wordt gelezen 'provincie', voor 'gemeenten' wordt gelezen 'provincies' en voor 'gemeentebblad' wordt gelezen 'provinciaal blad'.

P

Na het opschrift van Hoofdstuk XII wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 136

1. Onze Minister van Binnenlandse Zaken houdt een openbaar elektronisch register in stand van krachtens deze wet getroffen regelingen.
2. In het register wordt van iedere regeling in ieder geval vermeld:
  - a. de deelnemende bestuursorganen;
  - b. de openbare lichamen waarvan de deelnemende bestuursorganen onderdeel uitmaken;
  - c. de wettelijke voorschriften waardoor de bevoegdheden van het samenwerkingsverband worden beheerst;
  - d. de bevoegdheden die bij de regeling dan wel, met toepassing van artikel 10, tweede lid, tweede volzin, krachtens de regeling zijn overgedragen;
  - e. het adres en de plaats van vestiging;
  - f. of een openbaar lichaam, een bedrijfsvoeringsorganisatie of een gemeenschappelijk orgaan is ingesteld, dan wel toepassing of overeenkomstige toepassing wordt gegeven aan artikel 8, vierde lid;
  - g. een verwijzing naar de geconsolideerde tekst van de regeling.
3. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere voorschriften worden gegeven over de inrichting van het register en de toevoeging van gegevens.

HOOFDSTUK 4 BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Artikel 4.1 Interimwet stad-en-milieubenadering

Artikel 11, derde lid, van de Interimwet stad-en-milieubenadering komt te luiden:

3. Van de melding, bedoeld in het eerste lid, wordt mededeling gedaan op de in artikel 7b van de Bekendmakingswet bepaalde wijze.

Artikel 4.2 Invoeringswet Omgevingswet

Indien het bij koninklijke boodschap van 29 juni 2018 ingediende voorstel van wet tot aanvulling en wijziging van de Omgevingswet, intrekking van enkele wetten over de fysieke leefomgeving, wijziging van andere wetten en regeling van overgangsrecht voor de invoering van de Omgevingswet (Invoeringswet Omgevingswet) (34 986) tot wet wordt verheven en hoofdstuk 2, artikel 2.45, van die wet later inwerking treedt dan artikel 7.6, onderdeel F, van deze wet, vervalt hoofdstuk 2, artikel 2.45, onderdeel DE, van die wet.

Artikel 4.3 Omgevingswet

De Omgevingswet wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 12.4, derde lid, onderdeel a, wordt 'in een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad' vervangen door 'op de in artikel 7b van de Bekendmakingswet bepaalde wijze'.

B

In de artikelen 16.13, tweede lid, en 16.14, tweede lid, wordt 'ter inzage is gelegd' telkens vervangen door 'ter inzage is gelegd en hiervan kennis is gegeven'.

C

In artikel 16.21, vierde lid, wordt 'overeenkomstig artikel 3:44, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht ter inzage is gelegd' vervangen door 'bekend is gemaakt'.

D

In artikel 16.30, tweede lid, wordt 'afdelingen 3.6 en 3.7' vervangen door 'de artikelen 3:43 tot en met 3:45 en afdeling 3.7' en vervalt 'Artikel 139 van de Gemeentewet is niet van toepassing'.

E

Artikel 16.33b komt te luiden:

Artikel 16.33b (totstandkoming consolidatie omgevingsplan)

Ter uitvoering van artikel 10a van de Bekendmakingswet rust op een bestuursorgaan dat met toepassing van artikel 4.16, 5.52 of 16.21 een omgevingsplan wijzigt ook de verplichting om deze wijziging te verwerken in een nieuwe geconsolideerde versie van het omgevingsplan.

F

In artikel 16.63 wordt 'in een of meer dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen of op een andere geschikte wijze' vervangen door 'op de in artikel 7b van de Bekendmakingswet bepaalde wijze'.

G

In artikel 16.64, derde lid, wordt 'dezelfde wijze als het heeft kennisgegeven van de aanvraag' vervangen door 'de in artikel 7b van de Bekendmakingswet bepaalde wijze'.

H

In artikel 16.77a, eerste lid, wordt 'ter inzage gelegd' vervangen door 'bekendgemaakt'.

I

In artikel 16.78, eerste en derde lid, wordt 'het besluit (...) ter inzage is gelegd' telkens vervangen door 'het besluit bekend is gemaakt'.

J

Artikel 16.79 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid, onderdeel b, wordt 'overeenkomstig artikel 3:44, eerste lid, onder a, van die wet ter inzage is gelegd' vervangen door 'overeenkomstig artikel 3:44, eerste lid, aanhef, mededeling is gedaan'.

2. In het tweede lid, aanhef, wordt 'terinzagelegging' vervangen door 'mededeling'.

K

In artikel 22.5, vijfde lid, wordt 'artikel 140 van de Gemeentewet' vervangen door 'artikel 10a van de Bekendmakingswet'.

Artikel 4.4 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

In de artikelen 3.8, eerste zin, en 3.15, eerste lid, onderdeel a, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt 'in een of meer dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen of op een andere geschikte wijze' vervangen door 'op de in artikel 7b van de Bekendmakingswet bepaalde wijze'.

Artikel 4.5 Wet open overheid

Indien het bij geleidende brief van 5 juli 2012 aanhangig gemaakte voorstel van wet van de leden Snels en Van Weyenberg houdende regels over de toegankelijkheid van informatie van publiek belang (Wet open overheid) (Kamerstukken 33 328) tot wet is of wordt verheven, wordt:

a. in artikel 7c, vierde lid, van de Bekendmakingswet 'artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur' vervangen door 'artikel 5.1 van de Wet open overheid'.

b. in de alfabetische rangschikking van de bijlage bij artikel 8.8 van de Wet open overheid ingevoegd:

- Bekendmakingswet: artikel 7c

Artikel 4.6 Wet ruimtelijke ordening

De Wet ruimtelijke ordening wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 3.8, derde lid, wordt na de eerste volzin ingevoegd 'In afwijking van artikel 4a van de Bekendmakingswet geschiedt de bekendmaking door kennisgeving van het besluit of van de zakelijke inhoud ervan in het gemeenteblad.' en vervalt '3:40, 3:42'.

B

Artikel 3.8, derde lid, komt te luiden:

3. De bekendmaking van het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan geschiedt binnen twee weken na de vaststelling. In afwijking van artikel 3:1, eerste lid, onder b, van de Algemene wet bestuursrecht zijn op een besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan de artikelen 3:43, 3:44 en 3:45 en afdeling 3.7 van die wet van toepassing.

C

In artikel 6.24, derde lid, wordt 'kennis gegeven in een van gemeentewege uitgegeven blad of een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad' vervangen door 'kennisgegeven in het gemeenteblad'.

Artikel 4.7 Wet voorkeursrecht gemeenten

Artikel 7 van de Wet voorkeursrecht gemeenten komt te luiden:

Artikel 7

1. Het besluit tot aanwijzing of voorlopige aanwijzing wordt door het college van burgemeester en wethouders bekendgemaakt. Het besluit treedt in werking de dag na dagtekening van het gemeenteblad waarin het is bekendgemaakt.
2. Van het besluit tot aanwijzing of voorlopige aanwijzing wordt door het college van burgemeester en wethouders mededeling gedaan aan ieder van de in het besluit vermelde eigenaren en beperkt gerechtigden.

HOOFDSTUK 5 ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Artikel 5.1 Wet op de Sociaal-Economische Raad

De Wet op de Sociaal-Economische Raad wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 38 vervalt het derde lid, onder vernummering van het vierde tot derde lid.

B

Artikel 38a vervalt.

Artikel 5.2 Uitvoeringswet EFRO

Artikel 7, derde lid, van de Uitvoeringswet EFRO komt te luiden:

3. Op een besluit tot delegatie is artikel 10a van de Bekendmakingswet van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK 6 FINANCIËN

Artikel 6.1 Wet vervanging referentierentes

In artikel 4 van de Wet vervanging referentierentes wordt 'bekend gemaakt' vervangen door 'bekend-

gemaakt' en vervalt 'en in een landelijk verspreid dagblad'.

HOOFDSTUK 7 INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Artikel 7.1 Drinkwaterwet

In artikel 21, vijfde lid, laatste zin, van de Drinkwaterwet vervalt 'alsmede in een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad'.

Artikel 7.2 Kernenergiewet

De Kernenergiewet wordt als volgt gewijzigd:

A

In de artikelen 22, vierde lid, en 33, vierde lid, wordt de tweede zin vervangen door 'Deze doet van de overdracht mededeling in de Staatscourant.'.

B

In artikel 24, eerste lid, laatste zin wordt 'geeft hiervan kennis in de *Staatscourant* en een of meer nieuwsbladen' vervangen door 'doet hiervan mededeling in de Staatscourant'.

Artikel 7.3 Verenwet

De Verenwet wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 15 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt '*de Staatscourant*' vervangen door 'het provinciaal blad'.
2. Het tweede lid komt te luiden:
  2. Van het besluit wordt mededeling gedaan aan de gerechtigden tot het veerrecht en aan degenen die het veer bedienen.

B

Artikel 19 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid, aanhef, wordt 'kennis gegeven' vervangen door 'mededeling gedaan op de in artikel 7b van de Bekendmakingswet bepaalde wijze'.
2. In het eerste lid, onder b, en derde en vierde lid wordt 'kennisgeving' vervangen door 'mededeling'.
3. Het tweede lid komt te luiden:
  2. Mededeling wordt tevens gedaan aan de gerechtigden tot het veerrecht en aan degenen die het veer bedienen.

4. Het zesde lid vervalt.

C

Artikel 30, onder 2°, komt te luiden:

- 2°. de mededeling, bedoeld in artikel 19.

D

Artikel 43 wordt als volgt gewijzigd:

1. In de eerste zin wordt 'de Staatscourant' vervangen door 'de Staatscourant onderscheidenlijk het provinciaal blad'.

2. De laatste zin vervalt.

E

In artikel 44, vierde lid, laatste zin, wordt 'de *Staatscourant*,' vervangen door 'de Staatscourant onderscheidenlijk het provinciaal blad' en 'bekend gemaakt' door 'bekendgemaakt'.

Artikel 7.4 Wet bodembescherming

In artikel 28, zevende lid, laatste zin, van de Wet bodembescherming wordt 'kennisgeving in één of meer dag-, nieuws-, of huis-aan-huisbladen dan wel langs elektronische weg' vervangen door 'mededeling op de in artikel 7b van de Bekendmakingswet bepaalde wijze'.

Artikel 7.5 Wet inzake de luchtverontreiniging

Artikel 52 van de Wet inzake de luchtverontreiniging wordt als volgt gewijzigd:

1. In de eerste zin wordt 'bekend gemaakt' vervangen door 'bekendgemaakt'.
2. In de laatste zin wordt 'de Staatscourant en zo nodig in een of meer dag- of nieuwsbladen' vervangen door 'het provinciaal blad,' en 'daarvan' door 'van dat besluit'.

Artikel 7.6 Wet luchtvaart

De Wet luchtvaart wordt als volgt gewijzigd:

A

Na titel 7.5 wordt een titel ingevoegd, luidende:

Titel 7.6 Bekendmaking internationale normen

Artikel 7.7

In afwijking van artikel 5, eerste lid, van de Bekendmakingswet kunnen bijlagen bij een krachtens deze wet vastgesteld algemeen verbindende voorschrift worden bekendgemaakt door terinzagelegging op een in dat voorschrift bepaalde locatie, indien dit voortvloeit uit internationaalrechtelijke verplichtingen.

B

In artikel 8.23a, achtste lid, vervalt 'en in een regionaal dag-, nieuws-, of huis-aan-huisblad'.

C

Artikel 8.30, tweede lid, komt te luiden:

2. De openbaarmaking geschiedt door kennisgeving op de in artikel 7b van de Bekendmakingswet bepaalde wijze.

D

Artikel 8a.47 komt te luiden:

Artikel 8a.47

Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat geeft binnen één maand na de vaststelling van de geluidbelastingkaart, bedoeld in artikel 8a.45, eerste of tweede lid, op de in artikel 7b van de Bekendmakingswet bepaalde wijze kennis van deze vaststelling, van die geluidbelastingkaart en van een overzicht van de belangrijkste punten van die kaart.

Artikel 7.7 Wet milieubeheer

De Wet milieubeheer wordt als volgt gewijzigd:

A

In de artikelen 4.18, tweede lid, en 4.23, derde lid, wordt in de eerste zin 'één of meer dag- of nieuwsbladen die in de gemeente verspreid worden' vervangen door 'het gemeenteblad'.

B

Artikel 8.41, vierde lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In de eerste zin wordt 'openbaar kennisgegeven in één of meer dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen' vervangen door 'mededeling gedaan op de in artikel 7b van de Bekendmakingswet bepaalde wijze'.

2. In de tweede zin wordt 'openbare kennisgeving' vervangen door 'mededeling'.

C

In artikel 8.42, vijfde lid, wordt 'door kennisgeving in één of meer dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen' vervangen door 'op de in artikel 7b van de Bekendmakingswet bepaalde wijze'.

D

Artikel 11.9 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste en tweede lid worden vervangen door een lid, luidende:

1. Onze Minister, gedeputeerde staten onderscheidenlijk het college van burgemeester en wethouders geven binnen één maand na de vaststelling van een geluidsbelastingkaart als bedoeld in artikel 11.6, eerste, tweede en vierde lid, op de in artikel 7b van de Bekendmakingswet bepaalde wijze kennis van deze vaststelling, van die geluidbelastingkaart en van een overzicht van de belangrijkste punten van die kaart.

2. Het derde en vierde lid worden vernummerd tot tweede onderscheidenlijk derde lid.

E

In de artikelen 17.2, vierde lid, en 17.3, derde lid, wordt in de laatste zin 'door kennisgeving in één of meer dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen' vervangen door 'op de in artikel 7b van de Bekendmakingswet bepaalde wijze'.

F

Artikel 19.1b, tweede lid, komt te luiden:

2. Nadat een beschikking krachtens een in het eerste lid genoemde wet tot verlening of wijziging van een vergunning die betrekking heeft op een installatie als bedoeld in Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) (PbEU 2010, L 334) onherroepelijk is geworden, doet het bevoegd gezag daarvan in afwijking van het eerste lid mededeling in het publicatieblad van het openbaar lichaam waartoe het behoort.

Artikel 7.8 Wrakkenwet

De Wrakkenwet wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 3 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt 'een of meer nieuwsbladen kennisgeving gedaan' vervangen door 'het publicatieblad van het openbaar lichaam waartoe hij behoort mededeling gedaan' en 'de kennisgeving' door 'de mededeling'.

2. In het tweede lid wordt 'kennisgeving' vervangen door 'mededeling'.

B

In artikel 4 wordt 'de in het vorige artikel bedoelde kennisgeving' vervangen door 'de mededeling, bedoeld in artikel 3,' en 'kennisgeving' door 'mededeling'.

HOOFDSTUK 8 JUSTITIE EN VEILIGHEID

Artikel 8.1 onteigeningswet

De onteigeningswet wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 64a wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt 'artikel 3:11, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht' vervangen door 'artikel 3:11, derde lid, van de Algemene wet bestuursrecht'.

2. In het derde lid komen de eerste, tweede en derde zin te luiden:

Overeenkomstig artikel 3:44, eerste lid, aanhef en onderdeel a, van de Algemene wet bestuursrecht, wordt van het besluit mededeling gedaan door plaatsing in de Staatscourant en worden de op het besluit betrekking hebbende stukken ter inzage gelegd. De ten behoeve van de terinzagelegging aan te wijzen locatie, bedoeld in artikel 7c, eerste lid, van de Bekendmakingswet is gelegen binnen de betrokken gemeente. In de kennisgeving van de terinzagelegging worden datum en nummer van het koninklijk besluit en van de Staatscourant waarin het is geplaatst, vermeld.

B

Artikel 78 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid komen de tweede en derde zin te luiden:

De kennisgeving, bedoeld in artikel 3:12 van de Algemene wet bestuursrecht, wordt in afwijking van artikel 7b, eerste lid, van de Bekendmakingswet gedaan door de burgemeester van de gemeente waar de betrokken onroerende zaken zijn gelegen in het gemeenteblad. De ten behoeve van de terinzagelegging aan te wijzen locatie, bedoeld in artikel 7c, eerste lid, van de Bekendmakingswet is gelegen binnen de betrokken gemeente.

2. Het zesde lid wordt als volgt gewijzigd:

a. In de eerste zin wordt 'artikel 3:11, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht' vervangen door 'artikel 3:11, derde lid, van de Algemene wet bestuursrecht'.

b. In de laatste zin wordt 'bekend gemaakt' vervangen door 'bekendgemaakt'.

3. In het zevende lid worden de eerste, tweede en derde zin vervangen door 'Overeenkomstig artikel 3:44, eerste lid, aanhef en onderdeel a, van de Algemene wet bestuursrecht, wordt van het besluit mededeling gedaan door plaatsing in de Staatscourant en worden de op het besluit betrekking hebbende stukken ter inzage gelegd. De ten behoeve van de terinzagelegging aan te wijzen locatie, bedoeld in artikel 7c, eerste lid, van de Bekendmakingswet is gelegen binnen de gemeente waar de betrokken onroerende zaken zijn gelegen. De kennisgeving van de terinzagelegging wordt in afwijking van artikel 7b, eerste lid, van de Bekendmakingswet gedaan door de burgemeester van de betrokken gemeente in het gemeenteblad. In de kennisgeving worden datum en nummer van het koninklijk besluit en van de Staatscourant waarin het is geplaatst, vermeld.'.

HOOFDSTUK 9 LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Artikel 9.1 Wet agrarisch grondverkeer

De Wet agrarisch grondverkeer wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 38 komt te luiden:

Artikel 38

De aanwijzing, bedoeld in artikel 37, derde lid, wordt bekendgemaakt door plaatsing in de Staatscourant.

B

Artikel 39 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid wordt als volgt gewijzigd:

- a. In de eerste zin wordt 'zendt een kennisgeving van de aanwijzing' vervangen door 'doet mededeling van de aanwijzing,'.
- b. In de tweede zin wordt 'kennisgeving' vervangen door 'mededeling'.
- c. In de laatste zin wordt 'geeft' vervangen door 'doet' en 'wijze kennis' door 'mededeling'.

2. Het derde lid komt te luiden:

3. De aanwijzing, bedoeld in artikel 37, derde lid, treedt in werking een week na dagtekening van de Staatscourant waarin zij is geplaatst.

HOOFDSTUK 10 OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 10.1

De artikelen van deze wet treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Artikel 10.2

Deze wet wordt aangehaald als: Wet elektronische publicaties.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

MEMORIE VAN TOELICHTING

Inhoud

MEMORIE VAN TOELICHTING	25
Algemeen	25
1. Strekking en doelstelling van het wetsvoorstel	25
2. Huidig juridisch kader	27
3. Achtergronden van het wetsvoorstel	30
3.1 Afnemende betekenis van gedrukte media voor de toegankelijkheid van overheidsinformatie	30
3.2 Gemeenschappelijk publicatieplatform voor alle overheden	31
4. Uitgangspunten van het wetsvoorstel	32
4.1 Inleiding	32
4.2 Concentratie van bestaande en nieuwe regels in de Bekendmakingswet	33
4.3 Besluiten die niet gericht zijn tot een of meer belanghebbenden worden integraal in een officieel publicatieblad bekendgemaakt	34
4.4 Openbare kennisgevingen in het kader van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure worden in een officieel publicatieblad gedaan	35
4.5 Ook andere openbare mededelingen en kennisgevingen van (voorgenomen) besluiten worden in een officieel publicatieblad gedaan	36
4.6 De stukken die behoren bij een kennisgeving van een (ontwerp-) besluit worden tevens elektronisch toegankelijk gemaakt	36
4.7 Standaardisering van de publicaties door verplichte publicatie op www.officielebekendmakingen.nl	38
4.8 Attendering per e-mail en presentatie in MijnOverheid	38
4.9 Decentrale overheden publiceren in hun eigen publicatieblad	40
4.10 Andere wijzen van informeren zijn aanvullend	40
4.11 Gevolgen voor burgers	42
4.12 Centraal elektronisch register van gemeenschappelijke regelingen	42
5. Verhouding tot internationaal recht	43
5.1 Verdrag van Aarhus	43
5.2 Mer-richtlijn	44
5.3 Richtlijn industriële emissies	44
6. Verhouding tot andere wetten	44
6.1 Wetsvoorstel modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer	44
6.2 Wetsvoorstel Wet digitale overheid	45
6.3 Invoeringswet Omgevingswet	45
6.4 Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen	46
7. Organisatorische, technische en financiële gevolgen	46
7.1 Centraal publicatieproces	46
7.2 Gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen	46
7.3 Gevolgen voor de centrale overheid	47
8. Regeldruk	47
9. Verwerking van de consultatie en adviezen over dit wetsvoorstel	48
Artikelsgewijze toelichting	50

Algemeen

1. Strekking en doelstelling van het wetsvoorstel

In het regeerakkoord 2017–2021 “Vertrouwen in de toekomst”¹ is afgesproken dat overheidscommunicatie die nu nog fysiek plaatsvindt, in de toekomst ook digitaal moet kunnen plaatsvinden. Een belangrijke vorm van overheidscommunicatie is de algemene bekendmaking, mededeling en kennisgeving van (voorgenomen) overheidsbesluiten. Verschillende wetten geven sterk uiteenlopende publicatievoorschriften. De publicatie dient deels digitaal plaats te vinden op diverse websites, dient in andere gevallen te geschieden in dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen, terwijl in weer andere gevallen bestuursorganen hierbij een eigen keuze kunnen maken. Het gaat in het totaal om honderdduizenden publicaties per jaar van honderden bestuursorganen in een groot aantal verschillende media. Om deze informatie beter toegankelijk te maken, is een stroomlijning van de publicatievoorschriften nodig. Daartoe is al in de visiebrief digitale overheid 2017² aangekondigd dat uniforme digitale algemene bekendmaking, mededeling en kennisgeving door de overheid wettelijk verplicht zal worden.

Het wetsvoorstel heeft tot doel de toegankelijkheid van (voorgenomen) overheidsbesluiten te vergroten door de gesignaleerde problemen op te lossen. Daartoe wordt voorgesteld dat alle wettelijk voorgeschreven bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen van (voorgenomen) besluiten die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht, worden gedaan in de officiële elektronische publicatiebladen van de openbare lichamen waartoe de bestuursorganen behoren. Daarbij dienen deze publicatiebladen op gestandaardiseerde wijze te worden gepubliceerd op www.officielebekend-

¹ Bijlage bij Kamerstukken II 2017/18, 34 700, nr. 34.

² Kamerstukken II 2012/13, 26 643, nr. 280, p 3.

makingen.nl. Door deze standaardisatie wordt het voor burgers mogelijk om op één website alle algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen van de overheid te raadplegen. De toegankelijkheid en de kenbaarheid van deze publicaties wordt hiermee vergroot. Bij de totstandkoming van het wetsvoorstel is rekening gehouden met het ongevraagd advies van de Afdeling advisering van de Raad van State van 31 augustus 2018 inzake de effecten van digitalisering voor de rechtsstatelijke verhoudingen.³ In het bijzonder is het effect van digitalisering voor de positie van de burger een punt van aandacht. Hierop wordt hierna ingegaan in paragraaf 4.10. Belangrijk is dat de burger die niet digitaal vaardig is toch kennis kan nemen van (voorgenomen) besluiten die voor hem van belang zijn.

In de tweede plaats wordt het ter inzage leggen van documenten in een overheidsgebouw als onderdeel van een kennisgeving aangevuld met de verplichting om deze documenten ook langs elektronische weg ter beschikking te stellen.

In de derde plaats kunnen personen die een geactiveerd account hebben bij MijnOverheid de bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen die betrekking hebben op hun directe woonomgeving daar inzien en worden ze (als zij hun e-mailadres hebben opgegeven) automatisch per e-mail geattendeerd op nieuwe publicaties. De attenderingsservice kan op maat worden ingesteld en desgewenst worden beëindigd.

Omdat het doorzoeken van verschillende media naar relevante overheidsmededelingen en de gang naar een overheidsgebouw om ter inzage gelegde documenten in te zien niet langer nodig zijn, verminderen de regeldruk voor burger en bedrijf.

De algemene regels voor bekendmaking en mededeling van voor eenieder bestemde informatie over overheidsbesluiten zijn opgenomen in de Bekendmakingswet, de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb), de Gemeentewet, de Provinciewet, de Waterschapswet, de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: Wgr) en de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (hierna: WolBES). In dit wetsvoorstel worden de publicatievoorschriften in genoemde wetten geconcentreerd in de Bekendmakingswet. Tevens worden tal van andere wetten met aanvullende publicatieverplichtingen ten aanzien van overheidsbesluiten aangepast.

In het verleden zijn al stappen gezet om overheidsbesluiten digitaal te publiceren. Zo wordt alle wet- en regelgeving ('algemeen verbindende voorschriften') verplicht digitaal bekendgemaakt in daartoe aangewezen officiële elektronische publicatiebladen. Voor de centrale overheid zijn dit het Staatsblad, de Staatscourant en het Tractatenblad die allen op www.officielebekendmakingen.nl worden gepubliceerd. Decentrale overheden maken hun verordeningen bekend in het eigen digitale gemeenteblad, provinciaal blad, waterschapblad of publicatieblad van een gemeenschappelijke regeling. Vrijwel al deze bestuursorganen maken hierbij op vrijwillige basis gebruik van een centrale publicatievoorziening die de bladen op uniforme wijze publiceert op www.officielebekendmakingen.nl. De publicatie van ruimtelijke plannen vorm hierop een uitzondering; deze vindt plaats op www.ruimtelijkeplannen.nl.

Het beeld wordt geschakeerder als gekeken wordt naar de bekendmaking van andere besluiten die niet tot één of meer belanghebbende zijn gericht (zoals beleidsregels) en de kennisgeving van (ontwerp-)besluiten in het kader van de openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 Awb (zoals omgevingsvergunningen). Voor de centrale overheid geldt in het algemeen de verplichting om deze te publiceren in de Staatscourant, maar hierop bestaan verschillende uitzonderingen. Voor decentrale overheden geldt geen verplichting tot elektronische publicatie, zodat deze hierin een eigen beleid voeren. Alle provincies en waterschappen en de meeste gemeenten publiceren deze (voorgenomen) besluiten voor zover dit mogelijk is op basis van een eigen publicatieverordening in het eigen elektronische publicatieblad. Sommige wetten dwingen echter tot het gebruik van andere media. Voor gemeenten zonder een eigen publicatieverordening geldt het voorschrift dat publicatie op niet digitale wijze plaatsvindt in een van overheidswege uitgegeven blad of een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad, dan wel op een andere geschikte wijze (artikel 3:42 Awb). Vaak wordt deze informatie ook aangeboden op de gemeentelijke website, maar de wijze waarop dit gebeurt kan verschillen.

Geconstateerd moet worden dat de digitalisering er nog niet toe heeft geleid dat een einde is gekomen aan de gefragmenteerde informatievoorziening over overheidsbesluiten, al wordt een steeds groter deel van deze besluiten op gestandaardiseerde wijze gepubliceerd op www.officielebekendmakingen.nl.

Een andere beperking is dat de kennisgevingen in het kader van de openbare voorbereidingsproce-

³ Kamerstukken II 2018/19, 26 643, nr. 557.

dure niet het (ontwerp-)besluit zelf ontsluiten, maar verwijzen naar de plaats waar dit besluit met bijbehorende documenten ter inzage ligt. In het algemeen moet men daarvoor naar een gemeente- of provinciehuis. Slechts een klein aantal bestuursorganen legt deze stukken (ook) digitaal ter inzage.

Wie belangstelling heeft voor de digitale publicaties kan deze periodiek raadplegen op de verschillende websites. Praktischer is een service waarbij burgers per e-mail worden geattendeerd op algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen uit die publicatiebladen die voor hen van belang zijn, bijvoorbeeld omdat deze betrekking hebben op de directe woonomgeving. Deze attenderingsservice wordt al aangeboden en kan op maat worden ingesteld door aan te geven op welke locatie, op welke onderwerpen en op welke bestuursorganen de attendering betrekking moet hebben. Deze service ontsluit nu alleen de publicaties van decentrale overheden op www.officiëlebe-kendmakingen.nl voor zover deze overheden zich bij deze service hebben aangesloten. Door deze beperking is men met deze service nog niet verzekerd van informatie over alle relevante overheidsbesluiten. Bovendien moet men zich actief aanmelden om van de attendering gebruik te kunnen maken. Daarmee onderscheidt deze voorziening zich van de traditionele informatievoorziening via huis-aan-huisbladen die ongevraagd worden bezorgd. De publicatie van bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen in deze bladen is de afgelopen jaren afgenomen. Medio 2018 worden deze publicaties in 100 gemeenten met gezamenlijk 7,5 miljoen inwoners niet meer in de huis-aan-huisbladen gedaan. Door de drempel die de aanmelding voor de attenderingsservice in de praktijk blijkt te vormen, houdt de toename van het gebruik hiervan geen gelijke tred met het verdwijnen van de traditionele publicaties.

2. Huidig juridisch kader

Er zijn veel wettelijke bepalingen waarin wordt voorgeschreven dat de overheid bepaalde (voorgenomen) besluiten in het openbaar moet publiceren. Van bijzondere betekenis daarbij zijn de voorschriften die betrekking hebben op de bekendmaking van algemeen verbindende voorschriften en andere besluiten die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht. Bekendmaking is een noodzakelijke voorwaarde voor de inwerkingtreding van een besluit (artikel 3:40 Awb). Om die reden moet de 'bekendmaking' in juridisch opzicht goed worden onderscheiden van andere vormen van publicatie. Voor publicaties die niet de bekendmaking van een besluit zijn, wordt in wetgeving als regel de term 'mededeling' gehanteerd.⁴ Alternatief voor mededeling is de term 'kennisgeving'. Een kennisgeving wordt vaak gecombineerd met een terinzagelegging van stukken die in de kennisgeving verkort worden aangeduid (zakelijke inhoud). In dit wetsvoorstel wordt de term 'mededeling' gebruikt voor de publicatie van een integrale tekst en de term 'kennisgeving' voor de publicatie van de zakelijke inhoud van een tekst onder verwijzing naar een vindplaats elders via elektronische of fysieke terinzagelegging.

Met de Wet elektronische bekendmaking uit 2009 is een belangrijk stap gezet in de richting van de digitale publicatie van bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen. Deze wet regelde met de Rijkswet van 27 november 2008 tot wijziging van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen in verband met de elektronische bekendmaking van verdragen en van besluiten van volkenrechtelijke organisaties en de beschikbaarstelling daarvan in geconsolideerde vorm (Stb. 2008, 552) in de eerste plaats dat de officiële publicatiebladen van de centrale overheid – het Staatsblad, de Staatscourant en het Tractatenblad⁵ – in elektronische vorm gingen verschijnen in plaats van in gedrukte vorm. In de tweede plaats voorzag het wetsvoorstel in een verplichting voor decentrale overheden om algemeen verbindende voorschriften in een eigen elektronisch publicatieblad bekend te maken. Bij een wijziging van de Wgr (Stb. 2014, 306) is ook voor openbare lichamen in de zin van de Wgr de bevoegdheid geschapen om bekendmakingen te doen in een eigen elektronisch publicatieblad.

Niet alle wettelijk voorgeschreven bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen met betrekking tot besluiten moeten of kunnen in deze publicatiebladen worden gedaan. In dit verband kan een onderscheid worden gemaakt tussen de volgende categorieën:

- de bekendmaking van algemeen verbindende voorschriften;
- de bekendmaking van andere besluiten die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht;
- de openbare kennisgeving van de terinzagelegging van een (ontwerp-)besluit in het kader van de openbare voorbereidingsprocedure geregeld in afdeling 3.4 Awb;
- andere wettelijke voorgeschreven mededelingen en kennisgevingen met betrekking tot overheidsbesluiten.

⁴ Zie aanwijzing 2.48 van de Aanwijzingen voor de regelgeving en de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel eerste tranche Algemene wet bestuursrecht (Kamerstukken II 1988/89, 21 221, nr. 3, p. 81–82).

⁵ In het Tractatenblad worden teksten van verdragen en besluiten van volkenrechtelijke organisaties bekendgemaakt. De minister van Buitenlandse Zaken is verantwoordelijk voor de uitgifte van het Tractatenblad op grond van artikel 16, tweede lid, van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen.

In het onderstaande schema wordt een overzicht gegeven van de verschillende elektronische publicatiebladen en de soorten bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen die daarin op basis van een wettelijke verplichting moeten of kunnen worden gedaan.

	<i>uit te geven elektronisch publicatieblad</i>	<i>publicaties die in het publicatieblad moeten of kunnen worden opgenomen</i>			
		<i>algemeen verbindende voorschriften (avv)</i>	<i>andere besluiten niet gericht tot één of meer belanghebbenden</i>	<i>(ontwerp-)besluit openbare voorbereidings-procedure</i>	<i>andere wettelijke publicatie-verplichtingen</i>
<i>centrale overheid</i>	Staatsblad (art 1, eerste lid, Bekendmakingswet)	wetten en KB's met avv's (art. 3 Bekendmakingswet)			indien een wet of KB dit voorschrijft (art 5 Bekendmakingsbesluit)
	Staatscourant (art 1, eerste lid, Bekendmakingswet)	overige avv (art. 4 Bekendmakingswet)	verplicht (art. 3:42, eerste lid, Awb)	verplicht (art 3:12, tweede lid, Awb; art 3:44, eerste lid, onder a, Awb)	indien een wet, KB of regeling dit voorschrijft (art. 11, eerste lid, onder a, Bekendmakingsbesluit)
<i>provincie</i>	provinciaal blad (art. 136, tweede lid, Provinciewet)	verplicht (art. 136, eerste lid, Provinciewet)	mogelijk (art. 3:42, tweede lid, Awb)	indien een eigen verordening dit bepaalt (art. 3:12, eerste lid, Awb; art. 3:44, eerste lid, onder a, Awb)	voor zover een wet of regeling geen ander medium voorschrijft
<i>gemeente</i>	gemeentebblad (art. 139, tweede lid, Gemeentewet)	verplicht (art. 139, eerste lid, Gemeentewet)			
<i>waterschap</i>	waterschapsblad (art. 73, tweede lid, Waterschapswet)	verplicht (art. 73, eerste lid, Waterschapswet)			
<i>openbaar lichaam Wgr</i>	publicatieblad (art. 32ja, 45ba, 50daa, 56aa, 65aa, 78aa, 88aa Wgr)	verplicht (art. 32k, 45c, 50db, 56aa, 65b, 78b, 88b, tweede lid, Wgr)			

Algemeen verbindende voorschriften zijn naar buiten werkende en voor de daarbij betrokkenen bindende (algemene) regels, uitgaande van het openbaar gezag dat de bevoegdheid daaraan aan de wet ontleent (vastgelegd in wetten, algemene maatregelen van bestuur, ministeriële regelingen, verordeningen van andere bestuursorganen).⁶

De bekendmaking van algemeen verbindende voorschriften is voor de verschillende bestuurslagen in verschillende wetten geregeld, te weten de Bekendmakingswet, de Provinciewet, de Gemeentewet, de Waterschapswet en de Wgr. Als uitvloeisel van de Wet elektronische bekendmaking is in deze wetten bepaald dat bekendmaking van algemeen verbindende voorschriften moet plaatsvinden in een officieel elektronisch publicatieblad. Voor de centrale overheid is dit afhankelijk van het type algemeen verbindend voorschrift het Staatsblad of de Staatscourant. Voor de andere overheden is dit respectievelijk het provinciaal blad, het gemeentebblad, het waterschapsblad en het publicatieblad van een gemeenschappelijke regeling.

Een algemeen verbindend voorschrift kan echter bepalen dat een bij dat voorschrift behorende bijlage bekend wordt gemaakt door terinzagelegging. Blijkens de memorie van toelichting bij de Wet elektronische bekendmaking is het belang van de optie van terinzagelegging gelegen in de mogelijkheid een voorziening te kunnen treffen als er technische redenen zijn die aan elektronische publicatie in de weg staan. Genoemd wordt de mogelijkheid om maquettes of afbeeldingen die te groot zouden zijn voor publicatie via internet ter inzage te leggen.⁷

Andere besluiten die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht omvatten onder meer beleidsregels en concretiserende besluiten van algemene strekking ('aanwijzingsbesluiten' zoals verkeerbesluiten, aanwijzing als markt, etc.). Ook de zaaksbeschikkingen behoren hiertoe. Deze zijn anders dan de meeste beschikkingen niet tot een of meer belanghebbenden gericht, maar hebben

⁶ Kamerstukken II 1993/94, 23 700, nr. 3, p. 105.

⁷ Kamerstukken II 2006/07, 31 084, nr. 3, p. 23.

betrekking op een concrete zaak en houden verband met de eigenschappen van die zaak. Een voorbeeld is de aanwijzing van een monument.

De bekendmaking van deze besluiten is geregeld in de Awb. Als dergelijke besluiten afkomstig zijn van een tot de centrale overheid behorend bestuursorgaan, worden zij overeenkomstig artikel 3:42, eerste lid, Awb bekendgemaakt door kennisgeving van het besluit of van de zakelijke inhoud ervan in de Staatscourant (en dus langs elektronische weg). Deze bepaling, die is ingevoerd met de Wet elektronische bekendmaking, is geïntroduceerd om voor deze besluiten één centraal elektronisch kanaal te creëren.

Besluiten die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht die afkomstig zijn van een bestuursorgaan dat niet tot de centrale overheid behoort, worden op grond van artikel 3:42, tweede lid, Awb bekendgemaakt door kennisgeving van het besluit of van de zakelijke inhoud ervan in een van overheidswege uitgegeven blad of een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad, dan wel op een andere geschikte wijze. Deze besluiten kunnen ook elektronisch worden gepubliceerd mits dit gebeurt in een van overheidswege uitgegeven blad. Gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen kunnen de besluiten dus bekendmaken in het eigen elektronische publicatieblad, maar dit is – anders dan voor de centrale overheid – niet verplicht.

Bij wettelijk voorschrift of bij besluit van een bestuursorgaan kan worden bepaald dat bij de totstandbrenging van een besluit *de uniforme openbare voorbereidingsprocedure* zal worden gevolgd, die geregeld is in afdeling 3.4 Awb. Deze procedure wordt in de praktijk bijvoorbeeld vaak toegepast bij omgevingsbesluiten.

In dat geval dienen het ontwerpbesluit en na vaststelling het besluit zelf met bijbehorende stukken ter inzage te worden gelegd. Een kennisgeving dat *een (ontwerp-)besluit* ter inzage ligt, wordt indien het een besluit van een tot de centrale overheid behorend bestuursorgaan betreft overeenkomstig artikel 3:12, tweede lid, Awb in ieder geval in de Staatscourant geplaatst. Volstaan kan worden met het vermelden van de zakelijke inhoud.

De Wet elektronische bekendmaking maakte van de Staatscourant een elektronische publicatie maar bracht geen verandering in de wijze waarop decentrale bestuursorganen algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen moeten doen.

Een bestuursorgaan dat niet tot de centrale overheid behoort, doet een kennisgeving overeenkomstig artikel 3:12, eerste lid, Awb in een of meer dag-, nieuws-, of huis-aan-huisbladen of op een andere geschikte wijze. Uitsluitende kennisgeving in het officiële elektronische publicatieblad van dit bestuursorgaan is niet zonder meer een andere geschikte wijze. Artikel 2:14, tweede lid, Awb stelt immers dat, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald, de verzending van berichten die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht, niet uitsluitend elektronisch geschied. Een wettelijk voorschrift kan ook zijn een verordening van een provincie, gemeente, waterschap of gemeenschappelijke regeling. Waar kennisgeving in het eigen publicatieblad voor de centrale overheid verplicht is, is dit dus voor andere overheden een optie die eigen regelgeving vereist.

De terinzagelegging (artikel 3:11 Awb; vgl. ook artikel 3:42, derde lid, Awb) kan ingevolge artikel 2:14, tweede lid, Awb niet langs elektronische weg plaatsvinden, tenzij dat bij wettelijk voorschrift is bepaald. Dat betekent dat uitsluitend publicatie op een website niet mogelijk is, indien niet bij wettelijk voorschrift, bijvoorbeeld een decentrale verordening, deze mogelijkheid is geopend. Daarnaast moeten de betrokken documenten ook fysiek op de daarvoor gebruikelijke plaatsen kunnen worden ingezien. Wel is het denkbaar dat die fysieke terinzagelegging plaatsvindt doordat het mogelijk wordt gemaakt om op de daarvoor gebruikelijke plaatsen de betrokken documenten op een scherm te raadplegen en er desgevraagd een afdruk van te krijgen.⁸

Wel kunnen decentrale overheden in een eigen verordening vastleggen dat de terinzagelegging elektronisch plaatsvindt.

Naast de hier genoemde algemene bepalingen over de kennisgeving van besluiten bestaan er vele specifieke wettelijke bepalingen waarbij bestuursorganen worden verplicht tot een openbare kennisgeving van een overheidsbesluit. Kunnen of moeten deze kennisgevingen in de officiële publicatiebladen worden gedaan? In het Bekendmakingsbesluit wordt aangegeven dat in het Staatsblad ook wordt opgenomen al hetgeen waarvan een wet of koninklijk besluit bekendmaking in het Staatsblad voorschrijft. In de Staatscourant worden ook opgenomen al hetgeen waarvan een wet, koninklijk besluit of ministerieel besluit bekendmaking of mededeling in de Staatscourant voorschrijft

⁸ Kamerstukken II 1999/2000, 27 023, nr. 3, p. 17.

alsmede andere publicaties, afkomstig van de centrale overheid. Met betrekking tot de andere publicatiebladen zijn er geen wettelijke beperkingen aan de daarin op te nemen publicaties gesteld. Van belang is dus vooral welke voorschriften en beperkingen er in specifieke wettelijke bepalingen zijn opgenomen ten aanzien van de daarin geregelde openbare kennisgevingen van besluiten.

Veel van deze bepalingen wijzen de Staatscourant aan als het medium waarin de kennisgeving moet worden gedaan. Er zijn echter ook veel bepalingen waarin niet wordt voorgeschreven dat de kennisgeving moet worden gedaan in de hier genoemde publicatiebladen. Daarbij doen zich verschillende varianten voor:

- er wordt geen specifiek publicatiemedium voorgeschreven;
- er worden een of meer andere media voorgeschreven dan de officiële publicatiebladen;
- de kennisgeving dient plaats te vinden in een officieel publicatieblad of in een of meer andere media;
- de kennisgeving dient plaats te vinden in een officieel publicatieblad en tevens in een of meer andere media.

Enkele voorbeelden:

- *wordt openbaar kennisgegeven* (artikel 277 van de Gemeentewet);
- *in één of meer dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen* (artikel 8.41, vierde lid, van de Wet milieubeheer);
- *in een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad, dan wel op een andere geschikte wijze* (artikel 124, vierde lid, van de Gemeentewet);
- *in één of meer dag-, nieuws-, of huis-aan-huisbladen, dan wel op andere geschikte wijze* (artikel 11.9 van de Wet milieubeheer);
- *in een van overheidswege uitgegeven blad, een dag- of nieuwsblad of huis-aan-huisblad en langs elektronische weg* (artikel 11, derde lid, van de Interimwet stad- en milieubenadering);
- *in de Staatscourant, in één of meer dag- of nieuwsbladen die in de gemeente verspreid worden en voorts op de gebruikelijke wijze* (artikel 7, eerste lid, van de Wet voorkeursrecht gemeenten).

Uit het voorgaande moge blijken dat er sterk uiteenlopende voorschriften bestaan ten aanzien van het doen van openbare kennisgevingen van besluiten. Met de Wet elektronische bekendmaking is een begin gemaakt met het voorschrijven of mogelijk maken van elektronische kennisgeving en zijn elektronische publicatiebladen in het leven geroepen waarin deze kennisgevingen kunnen worden gedaan. Er zijn echter nog veel kennisgevingen die in andere media kunnen of moeten worden gedaan.

Als niet een officieel publicatieblad wordt gebruikt, kan uit de regelgeving meestal niet worden afgeleid in welk concreet blad of op welke webpagina de kennisgeving gevonden kan worden. Vaak gaat het om gedrukte media, die niet eenvoudig kunnen worden geraadpleegd als men hierop geen abonnement heeft of niet woont in het gebied waarbinnen verspreiding plaatsvindt. Voor bestuursorganen is het vaak niet eenvoudig om op de juiste wijze aan alle verschillende publicatievoorschriften te voldoen. Voor burgers is het niet makkelijk om alle relevante kennisgevingen te achterhalen.

3. Achtergronden van het wetsvoorstel

3.1 Afnemende betekenis van gedrukte media voor de toegankelijkheid van overheidsinformatie

Traditioneel spelen advertenties in dag-, nieuws- en huis-aan-huisbladen een belangrijke rol in de voorlichting door de overheid. Door de opkomst van elektronische media vertonen oplage en bereik van gedrukte media echter al jarenlang een dalende tendens.

Vooraf bij regionale en landelijke dagbladen is sprake van een afnemend bereik. De betaalde printoplage van deze bladen halveerde in de periode 2000–2017. Het bereik van de gezamenlijke landelijke dagbladen bedraagt nog 24% van de bevolking, het bereik van de regionale bladen nog 20%.⁹ Het bereik van de gedrukte huis-aan-huisbladen steekt hier gunstig bij af, maar vertoont eveneens een neerwaartse tendens en daalde van 62% in 2016 naar 53% in 2018.¹⁰

Tegelijkertijd is het gebruik van internet sterk gegroeid. In 2017 had 97,1% van de Nederlanders boven de twaalf jaar toegang tot internet en maakte 93,4% hier ook daadwerkelijk gebruik van.¹¹

⁹ Nationaal Onderzoek Multimedia (NOM), NOM HAH-kranten Monitor November 2016 en www.nommedia.nl, NOM Print Monitor 2018-II.

¹⁰ NOM Regio monitor 2018.

¹¹ CBS Statline, Internet; toegang gebruik en faciliteiten.

Er vindt dan ook al langere tijd een geleidelijke verschuiving plaats van overheidsvoorlichting via gedrukte media naar voorlichting via internet. Deze tendens is ook zichtbaar bij bekendmaking, mededeling en kennisgeving van overheidsbesluiten.

Bij de introductie van nieuwe wettelijke publicatieverplichtingen wordt niet meer gekozen voor de gedrukte media. Voorbeelden hiervan zijn de Wet normering topinkomens, de Erfgoedwet en het Besluit breed moratorium die nieuwe digitale publicatieverplichtingen in de Staatscourant introduceerden. Maar ook bij bestaande publicatieverplichtingen vindt een verschuiving plaats. Zo zijn de bekendmaking van verkeersbesluiten en de oproepingen aan personen zonder bekende woon- of verblijfplaats die in de dagbladen werden gedaan, overgeheveld naar de digitale Staatscourant.¹²

Gemeenten hebben de afgelopen jaren de publicaties in huis-aan-huisbladen in veel gevallen beperkt of beëindigd. Inmiddels publiceert een honderdtal gemeenten met in totaal 7,5 miljoen inwoners de bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen niet langer in een huis-aan-huisblad, maar uitsluitend nog digitaal. Bij provincies en waterschappen is een vergelijkbare ontwikkeling zichtbaar.

De keuze voor publicatie van overheidsinformatie op internet komt voort uit de grote toegankelijkheid van informatie die via dit medium wordt aangeboden. Elektronische informatie is overal toegankelijk, is 24 uur per dag bereikbaar en kan kosteloos worden aangeboden. Als de informatie volgens een vaste standaard wordt gepubliceerd kan deze eenvoudig worden doorzocht en geselecteerd, of op maat worden aangeboden. Door beschikbaarstelling als 'open data' kan de informatie ook door andere partijen toegankelijk worden gemaakt en worden verwerkt in allerlei gebruikerstoepassingen. Een elektronische publicatie is bovendien beter toegankelijk voor blinden, slechtzienden en mensen met een leeshandicap. Deze pluspunten worden echter alleen gerealiseerd als alle publicaties in elektronische vorm worden gedaan en de burger de weg daarnaartoe ook daadwerkelijk weet te vinden. Dat laatste wordt niet alleen bereikt door een algemeen beleid dat gericht is op het vergroten van digitale vaardigheden. De gewijzigde positie van de traditionele gedrukte media vraagt om een zodanige inrichting van het elektronische alternatief dat de potentiële voordelen hiervan zo goed mogelijk worden benut.

3.2 Gemeenschappelijk publicatieplatform voor alle overheden

Sinds 1 januari 2014 zijn provincies, gemeenten en waterschappen verplicht om algemeen verbindende voorschriften in een eigen elektronisch publicatieblad bekend te maken. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (hierna: VNG) heeft bij de voorbereiding van hiervan aangedrongen op het inrichten van een centrale publicatievoorziening, om te voorkomen dat alle gemeenten individueel beveiligingsmaatregelen zouden moeten treffen ten behoeve van de elektronische bekendmaking. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft hier in 2013 in voorzien door het ter beschikking stellen van de gemeenschappelijke voorziening waarmee decentrale overheden desgewenst en tegen betaling van een vergoeding hun provinciaal blad, gemeentebblad, waterschapsblad of het publicatieblad van een gemeenschappelijke regeling kunnen publiceren. Inmiddels is deze voorziening ook geschikt gemaakt voor de verplichte publicatie van algemeen verbindende voorschriften in geconsolideerde vorm in de decentrale wettenbank op overheid.nl. De applicatie heet daarom nu Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties (hierna: DROP).

Het gebruik van DROP is nu niet verplicht. Gemeenten, provincies en waterschappen hebben de keus om hun publicatieblad op de eigen website te publiceren of met behulp van DROP op www.officielebekendmakingen.nl. Openbare lichamen als bedoeld in de Wgr hebben de keus om te publiceren in de publicatiebladen van alle aangesloten deelnemers of in een eigen publicatieblad. In dat laatste geval zijn zij uit een oogpunt van vindbaarheid wel verplicht DROP te gebruiken. Medio 2018 gaven alle provincies en waterschappen en 99% van de gemeenten alsmede 125 openbare lichamen in de zin van de Wgr hun publicatieblad uit door middel van DROP.

DROP bouwt voort op voorzieningen die zijn getroffen voor de elektronische publicatie van het Staatsblad en de Staatscourant. Dat brengt met zich mee dat alle publicatiebladen worden gepubliceerd op www.officielebekendmakingen.nl en dat daarbij gebruik wordt gemaakt van op elkaar afgestemde standaarden. Op deze wijze is een gemeenschappelijk publicatieplatform ontstaan waar bijna alle bestuursorganen gebruik van maken. Dit heeft als voordeel dat alle genoemde overheidspublicaties op één plek te vinden zijn en gezamenlijk kunnen worden doorzocht. Ook is het mogelijk om zich per e-mail te laten attenderen op het verschijnen van publicaties die aan een persoonlijk interesseprofiel voldoen. Zo is het mogelijk om geattendeerd te worden op (voorgenomen) besluiten die betrekking hebben op de eigen woonomgeving van zowel Rijk, provincie gemeente en waterschap,

¹² Stb. 2012, 523; Stb. 2015, 82.

althans voor zover deze door de betrokken bestuursorganen via de gemeenschappelijke publicatievoorziening elektronisch worden gepubliceerd.

In dat publicatieblad kunnen ook andere besluiten die niet gericht zijn tot een of meer belanghebbenden worden bekendgemaakt en kunnen bepaalde mededelingen en kennisgevingen worden gepubliceerd, mits de besturen van provincie, gemeente of waterschap een verordening vaststellen die deze elektronische publicatie regelt. Om het opstellen van een dergelijke verordening door gemeenten gemakkelijker te maken heeft de VNG een Modelverordening elektronische kennisgeving gepubliceerd.

Veel bestuursorganen geven er de voorkeur aan om al hun bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen voor zover mogelijk elektronisch te publiceren. Medio 2018 publiceerden 7 van de 12 provincies, 18 van de 21 waterschappen en 55% van de gemeenten kennisgevingen in het kader van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure op basis van een eigen verordening in het eigen elektronische publicatieblad op www.officielebekendmakingen.nl.

Hiermee is een groot interbestuurlijk publicatieplatform ontstaan. Het aantal publicaties in de Staatscourant bedraagt ca. 75.000 per jaar. Het aantal decentrale publicaties dat via DROP wordt gedaan bedraagt ca. 300.000 per jaar. [Www.officielebekendmakingen.nl](http://www.officielebekendmakingen.nl) wordt daarmee steeds meer de centrale bron van algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen van de overheid.

Een minderheid van de bestuursorganen heeft nog geen verordening voor elektronische bekendmaking en is dus nog verplicht om algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen in plaatselijke bladen te doen. Dat betekent overigens niet dat deze bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen in het geheel niet elektronisch worden aangeboden. In veel gevallen worden deze onverplicht ook op de eigen website gepubliceerd. De helft van deze decentrale overheden doet dit met behulp van een in 2004 door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geïntroduceerde internetstandaard. Door deze standaard te gebruiken worden de bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen betrokken bij het systeem van e-mailattendering. Deze standaard kent echter niet de hulp- en controlemiddelen van de DROP die ervoor zorgen dat publicaties van een juiste locatie- en onderwerpaanduiding worden voorzien. Hierdoor zijn de resultaten van zoeken en attenderen minder volledig en precies dan met het gebruik van DROP.

De overige decentrale overheden publiceren veelal een pdf-bestand van de publicatie in het huis-aan-huisblad op hun website. Dergelijke publicaties blijven buiten de centrale zoekfaciliteiten en buiten de e-mailattendering en zijn daardoor minder toegankelijk.

4. Uitgangspunten van het wetsvoorstel

4.1 Inleiding

Uit het voorgaande blijkt dat sprake is van een hybride situatie met betrekking tot de publicatie van algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen van besluiten. Bestuursorganen maken vrijwel allemaal gebruik van een gemeenschappelijk elektronisch publicatieplatform en publiceren hier een steeds groter deel van hun bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen. Deze elektronische publicaties worden op www.officielebekendmakingen.nl ontsloten, waardoor gelijktijdige raadpleging en attendering van publicaties van verschillende bestuursorganen mogelijk zijn.

Tegelijkertijd vindt een substantieel deel van de publicaties nog steeds op een andere wijze plaats, hetzij via een ander elektronisch kanaal, hetzij alleen nog in dagbladen, huis-aan-huisbladen of op een andere wijze. Een en ander maakt het burgers niet makkelijk om alle voor hen relevante algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen te achterhalen. Zoeken op www.officielebekendmakingen.nl en gebruik van de daarbij horende attenderingsfunctie levert een incompleet resultaat op zolang niet alle bestuursorganen alle bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen op gelijke wijze elektronisch publiceren.

Met dit wetsvoorstel wordt de hierboven geschetste ontwikkeling om algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen te publiceren in de officiële elektronische publicatiebladen geformaliseerd en gestructureerd. Daarbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Bekendmakingen van besluiten van algemene strekking en andere niet tot een of meer belanghebbenden gerichte besluiten vinden plaats door integrale publicatie van het besluit en eventuele toelichting in een officieel elektronisch publicatieblad. Andere wettelijk voorgeschreven openbare kennisgevingen van (ontwerp-)besluiten worden eveneens gedaan in een officieel elektronisch publicatieblad, waarbij kan worden volstaan met een zakelijke weergave van de inhoud waarbij er ook een elektronische toegang is tot de stukken die ter inzage worden gelegd.
- Alle officiële publicatiebladen worden op gestandaardiseerde wijze uitgegeven met behulp van

een gemeenschappelijke digitale voorziening, ter beschikking gesteld door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

- Burgers kunnen de voor hen relevante publicaties eenvoudig opzoeken en kunnen op maat worden geattendeerd op het verschijnen van nieuwe publicaties.

Deze uitgangspunten worden hieronder nader uitgewerkt.

4.2 Concentratie van bestaande en nieuwe regels in de Bekendmakingswet

De invulling van bovengenoemde uitgangspunten kan op vier verschillende manieren worden vormgegeven:

1. door toevoeging aan de regels over elektronische bekendmaking in Bekendmakingswet, Gemeentewet, Provinciewet, Waterschapswet, Wgr en WolBES;
2. door concentratie van de bestaande en de nieuwe regels in een nieuwe wet;
3. door concentratie van de bestaande en de nieuwe regels in de Awb;
4. door concentratie van de bestaande en de nieuwe regels in de Bekendmakingswet.

Bij optie 1 hoeven alleen de bepalingen over de opname van mededelingen en kennisgevingen in de publicatiebladen te worden toegevoegd aan bestaande bepalingen over publicatiebladen in de Bekendmakingswet, de Gemeentewet, de Provinciewet, de Waterschapswet, de Wgr en de WolBES. In dit wetsvoorstel is duidelijk welke regels nieuw zijn en welke reeds gelden. Anderzijds moeten dan in zes wetten gelijklopende bepalingen worden opgenomen, zoals dat nu geldt voor de regels van de elektronische bekendmaking van algemeen verbindende voorschriften. De uniformiteit van de te stellen regels is het best gediend met concentratie van deze regels in één wet.

Bij optie 2, een nieuwe wet, moeten de bepalingen over publicatiebladen in de Bekendmakingswet, de Gemeentewet, de Provinciewet, de Waterschapswet, de Wgr en de WolBES worden verplaatst. Daarbij moet voor de huidige Bekendmakingswet (waarin de regels voor het Rijk zijn opgenomen over de publicatie in het Staatsblad en de Staatscourant) worden gekozen tussen het schrappen van de regels over de Staatscourant uit de Bekendmakingswet of het splitsen van de regels over het gebruik van de Staatscourant, waarbij de regels over het gebruik van de Staatscourant door het Rijk in de Bekendmakingswet blijven gehandhaafd, terwijl in de nieuwe wet de regels worden opgenomen over het gebruik van de Staatscourant door niet tot het Rijk behorende openbare lichamen en zelfstandige bestuursorganen die geen eigen publicatieblad hebben. Dezelfde vraag dient te worden beantwoord voor de regeling van de consolidatie van in het Staatsblad bekendgemaakte regels.

De splitsing van de Bekendmakingswet zou ook een gevolg zijn van opname in de Awb (optie 3), waarbij tevens meeweegt dat de te stellen regels gedetailleerder van aard zijn dan de overige bepalingen in de Awb.

Optie 4, opname in de Bekendmakingswet, heeft tot gevolg dat de reikwijdte van die wet wordt verbreed. Nu geldt de Bekendmakingswet alleen voor door het Rijk gestelde regels. Anderzijds past het te regelen onderwerp heel goed bij het onderwerp van de Bekendmakingswet. Daarom is gekozen voor concentratie van de bestaande en nieuwe regels in de Bekendmakingswet, zodat die wet voor alle bestuursorganen alle regels bevat betreffende bekendmaking van niet tot een of meer belanghebbende gerichte besluiten, consolidatie en daarmee verband houdende mededelingen en kennisgevingen. Nadeel is dat bepalingen over publicatiebladen in de Bekendmakingswet, de Gemeentewet, de Provinciewet, de Waterschapswet, de Wgr en de WolBES moeten worden verplaatst. De voorgestelde wijzigingen lijken voor de bekendmaking van algemeen verbindende voorschriften groter dan ze feitelijk zijn. Het kabinet acht dit nadeel niet opwegen tegen het voordeel van een overzichtelijke en systematische regeling in één wet.

Het overbrengen van regels over bekendmaking van algemeen verbindend voorschriften uit de Gemeentewet en de Provinciewet naar de Bekendmakingswet brengt met zich mee dat deze regels, nu zij niet langer in organieke wetten zijn opgenomen, in de tweedeling autonomie en medebewind verschuiven naar medebewind, waardoor anders dan nu het geval is, in beginsel op de bekendmaking van algemeen verbindende voorschriften door decentrale overheden. Het kabinet overweegt daarbij dat de regels over bekendmaking en publicatie geen gevolgen hebben voor de bevoegdheid om de inhoud van de publicaties vast te stellen, terwijl die publicaties in de praktijk geschieden via een door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties beschikbaar gestelde infrastructuur. Daarnaast zijn er al diverse publicatieverplichtingen van decentrale overheden opgenomen in andere wetten dan de Gemeentewet en de Provinciewet. De belangrijkste voorbeelden zijn artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro) betreffende de bekendmaking van bestemmingsplannen en artikel 3:42 Awb, betreffende de bekendmaking van besluiten die niet tot een of meer geadresseerden zijn gericht. Hieruit blijkt dat de wetgever bij deze publicaties geen aanleiding heeft gezien om deze uit principiële overwegingen eveneens in de Gemeentewet en de Provinciewet te regelen. Het ligt het in

de rede dat terughoudend gebruik wordt gemaakt van het generiek interbestuurlijk toezicht. Interbestuurlijk toezicht wordt immers bij de genoemde bepalingen uit de Wro en de Awb evenmin toegepast. In de eerste plaats niet, omdat bij ontbreken van de juiste publicaties het bestuursorgaan zichzelf in moeilijkheden brengt, omdat besluiten niet in werking zijn getreden en termijnen niet zijn aangevangen. In voorkomend geval zal het vooral aan de rechter zijn om daaraan zo nodig consequenties te verbinden. In de tweede plaats niet omdat het gebruik van de door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties beschikbaar gestelde infrastructuur voor de decentrale publicatiebladen klantvriendelijk is ingericht op een manier die ervoor zorgt dat bij het aanbieden van publicaties fouten en vergissingen worden vermeden. De vraag is dan vervolgens of het provinciebestuur overeenkomstig artikel 124 van de Gemeentewet de bevoegdheid tot indeplaatsstelling moet worden gelaten of dat aanleiding bestaat om toepassing te geven aan artikel 124b van de Gemeentewet, op grond waarvan die bevoegdheid kan worden verleend aan de minister die het aangaat. Het kabinet meent dat uit systematische overwegingen aanleiding bestaat om het regime van artikel 124b van de Gemeentewet bij de Bekendmakingswet toe te passen, omdat het provinciebestuur op het terrein van dit wetsvoorstel geen taken uitoefent (anders dan het bekendmaken van de eigen besluiten) en niet over de deskundigheid beschikt om interbestuurlijk toezicht uit te oefenen. Dit criterium is bij de Wet revitalisering generiek toezicht geformuleerd als een uitzondering voor de hoofdregel dat het interbestuurlijk toezicht op het gemeentebestuur wordt uitgeoefend door het provinciebestuur.¹³ Die deskundigheid heeft de minister wel, nu de deze de infrastructuur voor de publicaties ter beschikking stelt. Op grond van artikel 121 van de Provinciewet krijgt de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de bevoegdheid tot indeplaatsstelling met betrekking tot de provincies. Uit een oogpunt van uniformiteit ligt het voor de hand dat het toezicht op gemeenten, provincies en waterschappen eenduidig berust bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, die immers ook de voor de uitvoering van deze wet benodigde infrastructuur beheert en ter beschikking stelt. Daartoe wordt in een nieuw artikel 10ab van de Bekendmakingswet het interbestuurlijk toezicht op waterschappen bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties belegd. De hiervoor gekozen vorm is eveneens ontleend aan de aanpassingswetgeving van de reeds genoemde Wet revitalisering generiek toezicht zoals artikel 126, eerste lid, van de Ambtenarenwet of artikel 5.2a, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Daarbij is afgezien van de overeenkomstige toepassing van de bepalingen over schorsing en vernietiging uit de Provinciewet, omdat het bij de uitvoering van de Bekendmakingswet om feitelijke handelingen gaat en deze bepalingen dus geen betekenis hebben.

Thans is de verantwoordelijkheid voor de Bekendmakingswet verdeeld tussen de ministers van Justitie en Veiligheid en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, waarbij de eerste primair verantwoordelijk is voor het Staatsblad en de tweede voor de Staatscourant. Beide ministers blijven verantwoordelijk voor de Bekendmakingswet, waarbij de minister van Justitie en Veiligheid primair verantwoordelijk blijft voor het Staatsblad en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor de overige publicatiebladen.

4.3 Besluiten die niet gericht zijn tot een of meer belanghebbenden worden integraal in een officieel publicatieblad bekendgemaakt

De Wet elektronische bekendmaking zette in 2009 een belangrijke stap in de richting van elektronische bekendmaking door voor te schrijven dat de bekendmaking van algemeen verbindende voorschriften moet plaatsvinden door integrale plaatsing daarvan in een officieel elektronisch publicatieblad. Voor andere besluiten die zich niet tot een of meer belanghebbenden richten, geldt dit nog niet. In de eerste plaats is integrale publicatie niet verplicht, maar mag worden volstaan met een kennisgeving van de zakelijke inhoud van het besluit in combinatie met terinzagelegging van de volledige tekst (artikel 3:42 Awb). In de tweede plaats is het alleen voor de centrale overheid verplicht de integrale publicatie of de kennisgeving in het eigen publicatieblad – de Staatscourant – te doen en hebben andere overheden daartoe verschillende mogelijkheden: in een van overheidswege uitgegeven blad of een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad, dan wel op een andere geschikte wijze.

Het is inmiddels wel steeds meer gebruikelijk geworden om ook de andere besluiten die niet gericht zijn tot een of meer belanghebbenden integraal te publiceren in een officieel publicatieblad. Bij gebrek aan een verplichting ter zake blijven er echter uitzonderingen op de regel bestaan en heeft de burger niet de garantie dat hij al deze besluiten integraal in de officiële publicaties kan vinden. Zo is er bij de centrale overheid nog een enkele organisatie die beleidsregels niet integraal in de Staatscourant publiceert, maar ter inzage legt.

Daarom wordt met artikel 2.1, onderdeel G, een wijziging van artikel 3:42 Awb voorgesteld. Deze wijziging houdt in dat de bekendmaking van besluiten die niet tot een of meer belanghebbenden zijn

¹³ Kamerstukken II 2009/10, 32 389, nr. 3, p. 43.

gericht, geschiedt op een in de Bekendmakingswet bepaalde wijze. In de Bekendmakingswet wordt vervolgens bepaald dat niet alleen algemeen verbindende voorschriften, maar ook andere besluiten die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht in een officieel elektronisch publicatieblad bekend worden gemaakt. Uitzonderingen hierop (bijvoorbeeld bij bijlagen) zijn dan de uitzonderingen die de Bekendmakingswet mogelijk maakt.

Deze stap maakt het mogelijk om daarnaast een uitbreiding te geven aan de categorie besluiten die voor het publiek in geconsolideerde vorm ter beschikking moeten worden gesteld in de wettenbank van de centrale overheid (www.wetten.nl) of de regelingenbank voor decentrale overheden. Deze verplichting geldt nu alleen voor algemeen verbindende voorschriften, maar in de praktijk worden vaak ook beleidsregels in deze databanken opgenomen. Met een verplichting kan aan de burger ook in dit geval compleetheid worden gegarandeerd. Daartoe wordt voorgesteld de regels over het ter beschikking stellen van geconsolideerde teksten van algemeen verbindende voorschriften in artikel 10a van de Bekendmakingswet ook van toepassing te laten zijn op beleidsregels. Het opnemen van alle geldende beleidsregels brengt vooral voor decentrale overheden nog werk met zich mee. Voor hen gaat deze verplichting daarom een jaar later in.

Van de mogelijkheid om te bepalen dat een bijlage bij een algemeen verbindend voorschrift ter inzage wordt gelegd wordt in de praktijk sporadisch gebruik gemaakt. De technische infrastructuur waarmee het Staatsblad, de Staatscourant en ook de decentrale publicatiebladen wordt geproduceerd, stelt bepaalde eisen aan de te verwerken bestanden. Mede met het oog op de verplichte publicatie van een geconsolideerde tekst van algemeen verbindende voorschriften, wordt elk bestand omgezet in een standaard XML-formaat. Soms bestaat de wens om een document te publiceren met eigenschappen die nu niet verenigbaar zijn met deze standaard. Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan kaartmateriaal dat is opgebouwd uit meerdere lagen of het gebruik van animaties, geluidsfragmenten of interactieve functies. Ook zijn voorschriften die betrekking hebben op technische standaarden soms zo bewerkelijk en omvangrijk dat de beschikbare verwerkingscapaciteit tekortschiet om tijdig volgens de aangewezen standaard te kunnen publiceren.

In deze gevallen vormt de conversie naar de standaard van het publicatieblad een probleem, maar is het digitaal toegankelijk maken van het document op zich goed mogelijk. Ook grote kaarten en driedimensionale modellen kunnen tegenwoordig elektronisch toegankelijk worden gemaakt. Er blijft dus behoefte bestaan aan de optie om een onderdeel van een besluit dat niet gericht is tot een of meer belanghebbenden op een andere wijze dan via het publicatieblad toegankelijk te maken. Voorgesteld wordt om de thans in artikel 5 van de Bekendmakingswet geregelde fysieke terinzagelegging van een bijlage te vervangen door de mogelijkheid van een gedeeltelijke bekendmaking op andere elektronische wijze. Een dergelijke bijlage die elektronisch beschikbaar wordt gesteld maakt geen onderdeel uit van het publicatieblad, maar is via een hyperlink wel vanuit het publicatieblad toegankelijk.

Overigens komt met dit voorstel een belangrijke uitzondering op de bestaande regels over elektronische bekendmakingen te vervallen. De Wro kent eigen regels over de bekendmaking en inwerkingtreding van bestemmingsplannen, aanvankelijk door terinzagelegging, thans ook in eigen elektronische vorm. Besluiten die zijn gebaseerd op de Wro zijn thans dan ook uitgezonderd in artikel 6 van het Besluit bekendmaking en beschikbaarstelling regelgeving decentrale overheden. In dit wetsvoorstel is voorzien in het schrappen van deze uitzondering. Bij de voorbereiding van de Omgevingswet, die de Wro gaat vervangen, is de wijze van bekendmaking van op die wet gebaseerde besluiten afgestemd op de wijze van bekendmaken die decentrale bestuursorganen hanteren, thans onder de Gemeentewet en Provinciewet, straks onder de Bekendmakingswet. Aangezien de bekendmaking van besluiten onder de Omgevingswet eveneens volgens de krachtens de Bekendmakingswet gestelde regels zal geschieden, heeft de standaardisering ook betrekking op deze besluiten en kan de in dit wetsvoorstel geregelde attendering ook worden toegepast op bekendmakingen van dergelijke besluiten.

4.4 Openbare kennisgevingen in het kader van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure worden in een officieel publicatieblad gedaan

De kennisgevingen van terinzagelegging van (ontwerp-)besluiten in het kader van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 Awb vormen zonder meer de meest omvangrijke categorie onder de overheidskennisgevingen. De kennisgevingen van de bestuursorganen die behoren tot de centrale overheid en tot de decentrale overheden die een verordening op de elektronische kennisgeving hebben vastgesteld worden al in een officieel elektronisch publicatieblad geplaatst. Voorgesteld wordt om artikel 3:12 Awb te wijzigen in de zin dat de betreffende kennisgevingen in alle gevallen gedaan moeten worden in een in de Bekendmakingswet aangewezen publicatieblad. De terinzagelegging vindt in de toekomst tevens elektronisch plaats, zij het dat decentrale overheden de gelegenheid krijgen hun proces hierop aan te passen.

4.5 Ook andere openbare mededelingen en kennisgevingen van (voorgenomen) besluiten worden in een officieel publicatieblad gedaan

Naast de hier genoemde algemene regels inzake de openbare kennisgeving van (ontwerp-)besluiten bestaan er veel bijzondere wettelijke bepalingen die een bestuursorgaan tot een openbare mededeling of kennisgeving met betrekking tot besluiten verplichten. Voorgesteld wordt om in beginsel al deze bepalingen zodanig aan te passen dat de betreffende mededelingen en kennisgevingen in een in de Bekendmakingwet genoemd publicatieblad moeten worden gedaan. Uitgangspunt is dat integrale publicaties worden aangeduid met de term 'mededeling' en een zakelijke weergave met een terinzagelegging wordt aangeduid als een 'kennisgeving'. Daarbij wordt een (met toepassing van artikel 3:41 Awb bekendgemaakt) besluit altijd medegedeeld, dat wil zeggen: integraal gepubliceerd. Kennisgeving en terinzagelegging zijn vooral aan de orde als de hoeveelheid informatie daartoe aanleiding vormt of als de toegankelijkheid van de informatie in de tijd beperkt dient te worden (zoals bij de toepassing van afdeling 3.4 Awb). In de hoofdstukken 2 en 3 van dit wetsvoorstel wordt dit beginsel doorgevoerd met betrekking tot de Awb, de Gemeentewet, de Provinciewet, de Waterschapswet en de Wgr. Tevens worden tal van andere wetten met aanvullende publicatieverplichtingen ten aanzien van overheidsbesluiten aangepast.

Er bestaan ook tal van wettelijke publicatieverplichtingen die geen betrekking hebben op overheidsbesluiten. Het gaat hierbij in het algemeen om kennisgeving van het feit dat een of meer openbare documenten, zoals beleidsplannen, begrotingen, jaarverslagen of vergaderstukken, beschikbaar zijn gekomen en op een bepaalde wijze toegankelijk zijn. Enkele voorbeelden van documenten waarvan kennis moet worden gegeven dat zij openbaar zijn gemaakt:

- jaarrekening, jaarverslag, accountantsverklaring en verslag van bevindingen (artikel 201 van de Provinciewet);
- een verslag van de uitvoering van een Faunabeheerplan (artikel 69 van de Flora- en faunawet);
- een overeenkomst over grondexploitatie (artikel 6.24, derde lid, Wro);
- een jaarverslag met gegevens over koolwaterstoffen (artikel 124 van de Mijnbouwwet).

Het is niet vanzelfsprekend om de officiële publicatiebladen een rol te geven bij elke vorm van verplichte actieve openbaarheid. De publicatiebladen zijn vooral bedoeld voor de bekendmaking van algemeen verbindende voorschriften en andere besluiten die niet tot een of meer geadresseerden zijn gericht en voor berichten die (rechts)gevolgen hebben voor groepen belanghebbenden en waarover die burgers tijdig dienen te beschikken om hun belangen te kunnen behartigen. Door de beschikbare zoek- en attenderingsmogelijkheden is het in beginsel mogelijk goed op de hoogte te blijven van dergelijke berichten. Overheidsbesluiten hebben in de regel gevolgen voor bepaalde belanghebbenden en horen daarom bij uitstek thuis in de publicatiebladen. Opname van alle verplichte kennisgevingen met betrekking tot andere informatie kan ertoe leiden dat de kernfunctie van de bladen wordt overschaduwd. Alleen kennisgevingen die betrekking hebben op besluiten zullen daarom onder de werking van het voorgestelde stelsel worden gebracht.

4.6 De stukken die behoren bij een kennisgeving van een (ontwerp-) besluit worden tevens elektronisch toegankelijk gemaakt

In het kader van een openbare voorbereidingsprocedure worden ontwerpbesluiten met de daarop betrekking hebbende stukken die redelijkerwijs nodig zijn voor een beoordeling van het ontwerp, door het bestuursorgaan gedurende de termijn voor het naar voren brengen van zienswijzen en het uitbrengen van adviezen ter inzage gelegd (artikel 3:11, eerste en vierde lid, Awb). Voorafgaand aan de terinzagelegging geeft het bestuursorgaan in een of meer dag-, nieuws-, of huis-aan-huisbladen of op een andere geschikte wijze kennis van het ontwerp. Volstaan kan worden met het vermelden van de zakelijke inhoud (artikel 3:12, eerste lid, Awb). Tegen vergoeding van ten hoogste de kosten verstrekt het bestuursorgaan afschrift van de ter inzage gelegde stukken (artikel 3:11, derde lid, Awb).

Het bestuursorgaan vult de ter inzage gelegde stukken aan met nieuwe relevante stukken en gegevens (artikel 3:14, eerste lid, Awb). Van het genomen besluit wordt op dezelfde wijze kennisgegeven (artikel 3:44, eerste lid, onderdeel a, Awb).

Ook in veel andere wettelijke bepalingen is sprake van het ter inzage leggen van documenten in combinatie met een openbare kennisgeving daarvan.

Terinzagelegging vindt in het algemeen plaats op een bepaalde fysieke locatie. Het raadplegen van stukken die op deze wijze toegankelijk zijn gemaakt kan voor de belangstellende aanzienlijke administratieve lasten met zich mee brengen. Van de betrokkene vergt dit dat hij tijdens de openingstijden een bezoek brengt aan het betreffende gebouw en daar om inzage verzoekt. In de praktijk betekent dit veelal dat een gemeentehuis of provinciehuis moet worden bezocht. Als het gaat om een stuk dat door een bestuursorgaan van de centrale overheid op één plaats in Nederland ter inzage ligt, of als een

derde-belanghebbende in een heel andere gemeente woont dan daar waar het ontwerpbesluit ter inzage ligt, kan er een behoorlijke reis nodig zijn. In dat geval ziet een bestuursorgaan zich vaak genooddakt de stukken op meerdere locaties ter inzage te leggen. In het huidige informatietijdperk biedt fysieke terinzagelegging geen adequate toegankelijkheid meer. Daarnaast is de fysieke terinzagelegging ook bewerkelijk voor het bestuursorgaan, omdat verzoeken om stukken in te zien aan een publieksbalie moeten worden afgehandeld.

Het uitgangspunt dat burgers en bedrijven hun zaken met de overheid digitaal kunnen afhandelen, maakt het wenselijk dat de betreffende stukken elektronisch toegankelijk worden gemaakt. Een klein deel van de bestuursorganen doet dit ook al. Dit geldt in het bijzonder voor de waterschappen, waarvan inmiddels de helft op basis van een eigen verordening de fysieke terinzagelegging heeft vervangen door elektronische beschikbaarstelling. Bestuursorganen die de stukken zowel fysiek ter inzage leggen als elektronisch ter beschikking stellen geven aan dat er vrijwel geen gebruik meer wordt gemaakt van de mogelijkheid om de stukken te raadplegen op de locatie van de terinzagelegging. Toch blijft de mogelijkheid om stukken desgewenst fysiek te raadplegen van belang als vangnetvoorziening, ook al omdat bij een persoonlijk contact gemakkelijk hulp kan worden gevraagd bij het raadplegen van de soms zeer omvangrijke dossiers. Hier zij nog eens opgemerkt dat fysieke terinzagelegging niet vereist dat de stukken in papieren vorm gereedliggen. Het is voldoende dat het mogelijk is om op de daarvoor aangewezen locatie de betrokken documenten op een scherm te raadplegen en er desgevraagd een afdruk van te verstrekken. In sommige gevallen is het overigens nu al voorgeschreven om de bijbehorende stukken langs elektronische weg beschikbaar te stellen (artikel 3.8, eerste lid, onderdeel a, en derde lid, alsmede artikel 3.9a, eerste lid, Wro en artikel 2.11 van de Crisis- en herstelwet).

De gewenste elektronische beschikbaarstelling kan op verschillende manieren plaatsvinden. Zo zouden de stukken integraal kunnen worden opgenomen in het officiële publicatieblad. Ontwerpbesluiten moeten worden gepubliceerd samen met alle stukken die redelijkerwijs nodig zijn voor een beoordeling van het ontwerp. Het betreft hier dus de publicatie van een dossier dat omvangrijk kan zijn. Het ligt veelal niet voor de hand om dit dossier integraal in het publicatieblad op te nemen. Aan de publicaties in de officiële publicatiebladen worden hoge technische eisen gesteld, onder meer om te voldoen aan de webrichtlijnen voor toegankelijke, duurzame en vindbare digitale webcontent. Het zou vaak een onevenredige inspanning vergen om ook de ontwerpbesluiten en bijbehorende stukken aan deze eisen te laten voldoen. Het bestuursorgaan moet het dossier bovendien waar nodig aanvullen met nieuwe relevante stukken en gegevens. Ook behoeven de stukken slechts gedurende een bepaalde periode beschikbaar te worden gesteld. Deze uitgangspunten verdragen zich niet goed met het permanente en onveranderlijke karakter van de publicatiebladen. Het is in veel gevallen praktischer om de stukken op een andere manier elektronisch toegankelijk te maken, bijvoorbeeld door ze beschikbaar te stellen op de website van het betreffende bestuursorgaan.

Om genoemde redenen wordt voorgesteld dat de stukken niet integraal in het publicatieblad worden opgenomen, maar op een andere elektronische wijze ter beschikking worden gesteld. Daartoe wordt in het nieuwe artikel 7b van de Bekendmakingswet voorgeschreven dat een kennisgeving van de terinzagelegging van bepaalde stukken niet alleen een opgave bevat van de plaats waar de stukken zijn in te zien, maar ook aangeeft hoe (kosteloos) elektronische toegang tot de stukken kan worden verkregen. Dit gebeurt door in de publicatie een hyperlink aan te brengen naar de internetlocatie waar de stukken zijn gepubliceerd.

De aanvulling van de fysieke terinzagelegging met een elektronische toegang tot de stukken vergt wel dat bestuursorganen daartoe de nodige organisatorische en technische maatregelen treffen. In vergelijking met de elektronische publicatie van besluiten van algemene strekking gaat het hier om een veel groter aantal documenten.

Anders dan bij besluiten van algemene strekking kan er bij ontwerpbesluiten en bijbehorende stukken bovendien sprake zijn van informatie waarvan het verstrekken achterwege blijft voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen een aantal andere belangen, zoals de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer of het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van betrokkenen of derden (artikel 8, tweede lid, jo. artikelen 10 en 11 van de Wet openbaarheid van bestuur; hierna: Wob). Ook bij fysieke terinzagelegging moet onder omstandigheden een dergelijke afweging worden gemaakt. Publicatie op internet brengt echter een grotere toegankelijkheid met zich mee waardoor het nog belangrijker wordt dat het bestuursorgaan kennisneemt van eventuele bezwaren die een indiener tegen integrale openbaarmaking van de door hem ingediende stukken zou kunnen hebben. Daarom wordt voorgesteld om in artikel 7c, vierde lid, te bepalen dat degene die aan het bestuursorgaan stukken overlegt gemotiveerd kan verzoeken om de terinzagelegging te beperken.

Van aanvragers en van de professionele partijen die bij de aanvraag behorende stukken opstellen mag overigens worden verwacht dat in de ingediende stukken geen onnodige persoonsgegevens zijn

opgenomen. In het voorgestelde artikel 7c Bekendmakingswet is opgenomen dat het bestuursorgaan de aanvrager kan vragen om zelf niet openbare gegevens uit ingediende stukken te verwijderen indien dit redelijkerwijs niet van het bestuursorgaan kan worden gevergd.

De procedures rond de elektronische terinzagelegging moeten zorgvuldig tot stand gebracht worden. In overleg met de betrokken overheden zal de datum worden bepaald waarop elektronische terinzagelegging een verplichting wordt. Daarbij wordt door het kabinet gedacht aan een overgangsperiode van een jaar. Anderzijds dienen terinzageleggingen die reeds elektronisch plaatsvinden, zoals op het terrein van de ruimtelijke ordening, op elektronische wijze te worden gecontinueerd. Voor deze categorie dient als gevolg van dit wetsvoorstel wellicht in een enkel geval een fysieke terinzagelegging te worden ingevoerd. Hiervoor acht het kabinet geen overgangstermijn nodig. De inwerkingtreding van artikel 7c, eerste lid, van de Bekendmakingswet zal voor de elektronische terinzagelegging met een overgangsbepaling (het voorgestelde artikel 10c van de Bekendmakingswet) worden uitgesteld voor de gevallen waarin de terinzagelegging voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel niet elektronisch plaatsvindt. Als in overleg met de betrokken overheden wordt geconstateerd dat de procedures rond de elektronische terinzagelegging op orde zijn, komt het overgangsrecht te vervallen en geldt de verplichting van artikel 7c van de Bekendmakingswet onverkort.

4.7 Standaardisering van de publicaties door verplichte publicatie op www.officielebekendmakingen.nl

Voorgesteld wordt dat alle officiële publicatiebladen worden gepubliceerd op www.officielebekendmakingen.nl. Dit betekent voor decentrale overheden dat de mogelijkheid komt te vervallen om hun publicatieblad via de eigen website uit te geven en dat verplicht gebruik moet worden gemaakt van een door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ter beschikking gestelde gemeenschappelijke publicatievoorziening. Het technische formaat, de metadata en de vormgeving van de publicaties zijn hierbij gestandaardiseerd. Daardoor is het niet alleen mogelijk om de afzonderlijke publicaties te raadplegen, maar ook om alle publicaties gelijktijdig te doorzoeken alsof ze in één blad waren opgenomen. Deze standaarden worden, evenals thans het geval is, vastgelegd in een algemene maatregel van bestuur en een ministeriële regeling. De bepalingen over de Staatscourant en die over de decentrale publicaties zullen daartoe worden samengevoegd.

De meeste gebruikers van algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen hebben belangstelling voor een beperkt aantal specifieke publicaties. Voor veel burgers zal het daarbij gaan om ontwerpbesluiten in het kader van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure die betrekking hebben op de directe woonomgeving. Daarom wordt in genoemde nadere regelgeving de verplichting opgenomen om bij elke publicatie in de metadata aan te geven op welke locatie of op welk gebied het betreffende bericht blijkens de inhoud daarvan betrekking heeft. In het geval van algemeen verbindende voorschriften zal dit meestal het hele rechtsgebied van het betreffende bestuursorgaan zijn. Bij kennisgevingen in het kader van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure zal het veelal gaan om een bepaald adres, of bijvoorbeeld een perceel, traject of weggedeelte. Naast deze geocodering zal ook het type publicatie (zoals het soort besluit) moeten worden aangegeven. Degenen die zijn geïnteresseerd in alle bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen over een bepaald onderwerp kunnen op www.officielebekendmakingen.nl zoeken bij verschillende bestuursorganen tegelijk. Hierdoor wordt het mogelijk om gericht te zoeken naar die overheidsinformatie die voor een geïnteresseerde van belang is.

4.8 Attendering per e-mail en presentatie in MijnOverheid

Veel burgers zullen niet de moeite nemen om periodiek de officiële publicatiebladen op internet door te nemen of daarin op zoek te gaan naar voor hen relevante informatie. Het is daarom al geruime tijd mogelijk dat burgers zich op de website overheid.nl per e-mail laten attenderen op nieuwe publicaties die voldoen aan een opgegeven interesseprofiel. In een dergelijk profiel kan worden aangegeven van welke bestuursorganen men informatie wil ontvangen, welke soorten publicaties het betreft en op welke locatie of welk gebied de publicaties betrekking moeten hebben. Zo is het mogelijk om een straal op te geven van bijvoorbeeld 250, 500 of 1.000 meter rond een woonadres en aan te geven dat men alle bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen van (ontwerp-)besluiten wil ontvangen die betrekking hebben op een object dat binnen deze straal valt. Bij een dergelijk attenderingsprofiel zullen veel abonnees waarschijnlijk slechts enkele berichten per jaar ontvangen. Dit is ook precies wat wordt beoogd: het wegfilteren van alle berichten die niet relevant zijn. Maar ook is het mogelijk om bijvoorbeeld bericht van bekendmaking van alle verkeersbesluiten uit heel Nederland te ontvangen. De attenderingsmail biedt korte omschrijvingen van de bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen en linkjes naar de volledige tekst. De abonnee kan de e-mailservice op elk moment aanpassen of beëindigen.

Deze attenderingsmogelijkheid is met name van belang voor inwoners van gemeenten die op basis

van een eigen verordening nu al zoveel mogelijk bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen publiceren in hun officiële publicatieblad. Medio 2018 kende deze voorziening 150.000 abonnees. De gebruikswaarde van deze voorziening neemt uiteraard sterk toe wanneer alle algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen van alle bestuursorganen in de officiële publicatiebladen worden gedaan.

Het bureau SIRA Consulting heeft onderzocht hoe groot de belangstelling voor deze attenderingsservice is. De helft van de ondervraagden geeft in dat kader aan waarschijnlijk gebruik te willen gaan maken van de e-mailattendering als alle openbare kennisgevingen elektronisch worden gedaan.¹⁴ Uit andere onderzoeken komt een vergelijkbaar beeld naar voren.¹⁵

Tot op heden blijft het gebruik van de attenderingsservice hierbij sterk achter, ook in gemeenten die de publicatie in huis-aan-huisbladen op grond van een eigen verordening hebben vervangen door publicatie in het gemeenteblad. Een project om hier samen met de decentrale overheden verandering in te brengen met speciaal hiervoor ontwikkeld voorlichtingsmateriaal heeft onvoldoende resultaat opgeleverd.

De noodzaak om zelf op overheid.nl een interesseprofiel in te vullen blijkt voor een substantieel deel van de geïnteresseerden een belangrijke drempel te vormen. Hiermee komt een belangrijk verschil met de huis-aan-huisbladen naar voren. Deze worden ongevraagd bezorgd, waarbij men desgewenst door middel via een zogenaamde nee-nee sticker op de brievenbus kan aangeven het blad niet te willen ontvangen. In plaats van opt-out gaat de huidige attenderingsservice uit van opt-in: de gebruiker moet het initiatief nemen door zich te abonneren. Het in beginsel zeer grote bereik van de elektronische weg dreigt op deze wijze onvoldoende gerealiseerd te worden. Dat belanghebbenden geïnformeerd worden over (voorgenomen) overheidsbesluiten is echter van grote betekenis. In dit verband is het rapport 'Weten is nog geen doen; een realistisch perspectief op zelfredzaamheid' van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (hierna: WRR) relevant.¹⁶ De WRR beveelt hierin aan om in het beleid in te spelen op beperkingen in het vermogen van burgers om keuzes te maken en uit te voeren ('doenvermogen') door de keuzearchitectuur aan te passen. Dat kan door middel van opt-outstelsels en het aanvinken van standaard-opties ('defaults'). Daarom wordt voorgesteld om bij de attenderingsservice net als bij de huis-aan-huisbladen uit te gaan van een opt-outstelsel. Dat betekent dat attendering in eerste instantie ongevraagd plaatsvindt.

Voor de verzending van persoonlijke berichten door de overheid aan burgers is in MijnOverheid een berichtenbox ingericht. MijnOverheid kent hierdoor een zeer groot aantal gebruikers. MijnOverheid kent medio 2018 ruim 6 miljoen geactiveerde accounts waarbij een e-mailadres is opgegeven. Het ligt dan ook voor de hand om MijnOverheid in te zetten voor de verspreiding van algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen van de overheid. Daartoe zal aan MijnOverheid een onderdeel worden toegevoegd waarin deze worden gepresenteerd. Zolang de gebruiker nog geen persoonlijk profiel heeft ingesteld, worden hier de bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen getoond die betrekking hebben op de directe woonomgeving. Daartoe wordt met behulp van het woonadres uit de basisregistratie personen (hierna: BRP) een overzicht gepresenteerd van berichten die betrekking hebben op het gebied dat valt binnen een bepaalde straal rond dit woonadres. De gebruiker kan deze straal en het soort berichten dat wordt getoond aanpassen op een wijze die vergelijkbaar is met het instellen van het persoonlijke interesseprofiel van de attenderingsservice.

Daarnaast zal het net als bij de berichtenbox mogelijk zijn om per e-mail geattendeerd te worden op nieuwe bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen die vallen binnen het vastgestelde profiel. Voor elke Nederlander van 14 jaar en ouder wordt reeds een berichtenbox aangemaakt. Standaard zal worden ingesteld dat bij geactiveerde berichtenboxen, waarbij de gebruiker een e-mailadres voor notificaties heeft opgegeven, op een bepaalde leeftijd (bijvoorbeeld 18 of 21 jaar) de attenderingsservice start. Deze service kan vanzelfsprekend ook op verzoek uitgezet worden. Bij verhuizing zal de presentatie in MijnOverheid en de werking van de attenderingsmail automatisch worden aangepast aan de hand van het nieuwe BRP-adres. Aan de hand van gebruikersonderzoek zal worden nagegaan bij welke standaardinstellingen en keuzemogelijkheden de attenderingsservice het beste voldoet aan de wensen van het publiek. In eerste instantie zal de attendering zich beperken tot berichten over de directe woonomgeving (250 meter rond het woonadres), waardoor het aantal e-mails beperkt blijft. Door de wijze van gebruik van de attenderingsservice te monitoren en door gebruikerswensen te verzamelen zal de attenderingsservice in de loop van de tijd verder geoptimaliseerd worden. Het

¹⁴ Jolanda van der Heijden en Steffie Janssen, Nadere data-analyse digitale publicaties. Nadere analyse van de in het onderzoek 'Digitale publicatie algemene bekendmakingen en mededelingen' verzamelde gegevens; Nieuwegein, 14 december 2015.

¹⁵ Gemeente Delft, Lezersonderzoek 2015, p. 9. Melissa te Dorsthorst, Onderzoeksrapport samen digitaal, voor iedereen; van offline naar online communicatie, 2015, p. 49.

¹⁶ WRR, Rapport nr. 97, Den Haag 2017.

invoeren van deze technische voorziening sluit aan bij de aankondiging in het regeerakkoord dat MijnOverheid in staat wordt gesteld om pushberichten te versturen om proactief te waarschuwen.

De publicaties worden zelf niet opgenomen in MijnOverheid. Vanuit MijnOverheid en vanuit de attenderingsmail wordt doorverwezen naar de publicatiebladen op www.officielebekendmakingen.nl. Presentatie en attendering van openbare kennisgevingen via MijnOverheid draagt in hoge mate bij aan een groot bereik van deze kennisgevingen.

Het ongevraagd toezenden van elektronische berichten vergt gelet op artikel 2:14 Awb een wettelijke grondslag. Daartoe wordt in artikel 10aa van de Bekendmakingswet aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de bevoegdheid gegeven om periodiek elektronische berichten te zenden over bekendmakingen en mededelingen. Deze bepaling biedt ook de grondslag voor de het opslaan en verwerken van persoonsgegevens uit de BRP en MijnOverheid waarmee een woonadres aan een e-mailadres kan worden gekoppeld. Het verwerken van deze persoonsgegevens is gerechtvaardigd gelet op het hierboven beschreven belang om burgers te informeren over voor hen relevante algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen. De opslag is noodzakelijk om de beoogde verwerking te kunnen verrichten. Hierbij weegt mee dat de burger zich kan afmelden voor de attendering. Het recht daartoe wordt op advies van de Autoriteit Persoonsgegevens (hierna: AP) expliciet in de wet opgenomen.

Voor bedrijven en voor burgers die geen gebruik kunnen of willen maken van MijnOverheid, blijft het mogelijk om gebruik te maken van de niet-gepersonaliseerde attenderingsservice van Overheid.nl. Hierbij wordt de attendering gebaseerd op een door de gebruiker zelf opgegeven adres in plaats van een BRP-adres.

Speciaal voor gebruik op tablet of telefoon is de app 'Over mijn buurt' ontwikkeld. Hiermee kunnen algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen ook op maat worden gepresenteerd en geattendeerd.

Tot slot is van belang dat alle publicaties en de daarbij behorende metagegevens ook als open data beschikbaar worden gesteld. Dit maakt het andere partijen mogelijk om deze overheidsinformatie ook voor gebruikers te ontsluiten. De doelstelling hiervan is om te bevorderen dat de gebruikers nog beter worden bediend dan het geval zou zijn als zij uitsluitend van overheid.nl of MijnOverheid afhankelijk zouden zijn. Zo zijn de app 'Omgevingsalert' van een private aanbieder en de app 'Buurt update' van de Kamer van Koophandel op deze open data gebaseerd.

4.9 Decentrale overheden publiceren in hun eigen publicatieblad

Het uitgangspunt is dat decentrale bestuursorganen hun algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen doen in het eigen officiële publicatieblad. Voor zover een gemeenschappelijke regeling een bevoegdheid in mandaat uitoefent namens een orgaan van een gemeente, provincie of waterschap, dienen bekendmakingen, mededelingen of kennisgevingen plaats te vinden in het publicatieblad van de betreffende gemeente, de betreffende provincie of het betreffende waterschap, omdat die in mandaat genomen besluiten en de voorbereiding ervan moet worden toegerekend aan het mandaterend bestuursorgaan. Bestuursorganen van de centrale overheid publiceren in de Staatscourant. Dit uitgangspunt is vastgelegd in het nieuwe artikel 2, zevende lid, van de Bekendmakingswet.

In sommige gevallen moeten decentrale overheden nu (ook) kennisgevingen doen in de Staatscourant. Dit geldt bijvoorbeeld voor (ontwerp-)bestemmingsplannen (artikel 3.8, eerste lid, aanhef en onder a, Wro) en verkeersbesluiten (artikel 26 van het Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer; BABW). De achtergrond hiervan is dat dergelijke kennisgevingen ook buiten het rechtsgebied van de betrokken lokale overheid van belang kunnen zijn. Nu alle publicatiebladen gezamenlijk kunnen worden doorzocht en attendering kan plaatsvinden op basis van de locatie waarop een besluit betrekking heeft ongeacht welk bestuursorgaan bij dit besluit betrokken is, kan in beginsel worden volstaan met kennisgeving in het publicatieblad van het betreffende bestuursorgaan. In het kader van de aanpassing van andere wetten is bezien waar hiervan afwijkende publicatieverplichtingen kunnen worden geschrapt.

4.10 Andere wijzen van informeren zijn aanvullend

Het zou denkbaar zijn om rechtsgeldige elektronische bekendmaking, mededeling en kennisgeving voor te schrijven naast de bestaande publicaties in gedrukte bladen. Een dergelijke benadering sluit aan bij het principe van 'nevenschikking' dat het toenmalige kabinet tot uitgangspunt koos in de nota 'Wetgeving voor de elektronische snelweg' uit 1998. De gedachte hierbij is dat de digitalisering van de samenleving niet ten koste mag gaan van hen die (nog) geen toegang hebben tot het elektronische

verkeer. Er dient geen ‘verdringing’ van conventionele gegevensuitwisseling door elektronisch verkeer plaats te vinden; de elektronische weg komt naast en niet in plaats van het conventionele verkeer. In de Wet elektronische bekendmaking, waarmee in 2009 de officiële elektronische publicatiebladen in het leven zijn geroepen, is echter niet gekozen voor de mogelijkheid dat naast de rechtsgeldige elektronische bekendmaking tevens rechtsgeldig via papieren media bekend kan worden gemaakt. Aan het principe van nevenschikking kleefte namelijk het bezwaar dat bij bekendmaking zowel langs elektronische weg als langs conventionele weg een zeker risico bestaat dat verschillen optreden in de gepubliceerde tekst of in de datum van publicatie met nadelen voor de rechtszekerheid als gevolg. Aan dat uitgangspunt wordt hier vastgehouden. Dat betekent dat de officiële, elektronische, publicatiebladen worden aangewezen als het medium waar de hier bedoelde bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen moeten worden gedaan in plaats van de huidige publicatieverplichtingen. Eventuele andere publicaties, zoals de huidige papieren publicaties in de huis-aan-huisbladen, kunnen gewoon worden voortgezet, maar deze publicaties krijgen dan het karakter van een aanvullende service. Het betreffende bestuursorgaan kan hiertoe besluiten. Bij verschillen tussen het officiële elektronische publicatieblad en de gedrukte publicatie geeft de elektronische publicatie de doorslag.

Aan deze keuze zijn voordelen verbonden. Elektronische publicatie biedt mogelijkheden die gedrukte media niet kennen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan afbeeldingen die meerdere lagen bevatten of driedimensionaal zijn. Dergelijke publicaties kunnen niet altijd op een adequate wijze op papier worden gerepresenteerd. Voor bestemmingsplannen is om die reden een aparte manier van bekendmaken voorgeschreven. Een verplichting om ook in conventionele media te publiceren, zou ertoe leiden dat van dergelijke vernieuwingen geen gebruik kan worden gemaakt.

De voorgestelde verplichting tot elektronische publicatie betekent geenszins dat wordt aangestuurd op het beëindigen van de publicaties in de traditionele gedrukte media. Decentrale overheden hebben onder de huidige regels al de mogelijkheid om door middel van een verordening over te gaan tot elektronische bekendmaking, mededeling en kennisgeving; de meerderheid heeft hiervan inmiddels gebruik gemaakt. De praktijk laat zien dat de betrokken overheden de papieren publicaties niet zonder meer beëindigen. Zij zetten de gedrukte publicatie, veelal in beknoptere vorm, voor onbepaalde tijd voort of hanteren een overgangperiode waarin zij naast de elektronische publicaties ook de gedrukte bekendmaking, mededeling en kennisgeving handhaven om het publiek aan de gewijzigde situatie te laten wennen. Het kabinet vindt het belangrijk dat er voor mensen die moeite hebben met digitaal verkeer andere mogelijkheden beschikbaar zijn.

Al dan niet voortzetten van de publicatie in het huis-aan-huisblad door gemeenten die zijn overgegaan naar elektronische bekendmaking, mededeling en kennisgeving (Q3 2018)

	gemeenten		inwoners	
publicatie in huis-aan-huisblad	aantal	percentage	aantal	percentage
publicatie in traditionele vorm	29	14%	1.272.636	11%
publicatie in beknopte vorm	82	40%	2.964.639	25%
alleen belangrijke projecten	8	4%	565.505	5%
geen publicatie	87	42%	6.936.620	59%
totaal	206	100%	11.739.400	100%

Overheidsorganisaties die niet meer alle algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen in de gedrukte bladen publiceren, treffen in de regel aanvullende voorzieningen. Daartoe behoren het ter beschikking stellen van geprinte publicaties op openbare plaatsen als stadhuis, bibliotheken en wijkbureaus, het beschikbaar stellen van computers op deze plaatsen om de publicaties te raadplegen en het op verzoek toezenden van geprinte publicaties. Bij bepaalde aangelegenheden wordt toch in de bladen gepubliceerd of worden de mededelingen op andere wijze verspreid in de betrokken buurt. Met dergelijke maatwerkvoorzieningen wordt gerealiseerd dat ook mensen zonder internet of met onvoldoende digitale vaardigheden worden bereikt.

De praktijk laat zien dat de meeste gemeenten ervoor kiezen om elektronische publicatie te combineren met het voortzetten van publiceren in de gedrukte media, vaak in een wat beknoptere vorm. Daarnaast zijn er andere manieren om niet digitale burgers te bereiken. Het wetsvoorstel legt de decentrale overheden geen bezuinigingen op. Dat betekent dat alle middelen beschikbaar blijven voor de communicatie met de burger. Het is aan de decentrale overheden om af te wegen op welke wijze dit het beste kan gebeuren.

Het wetsvoorstel kent ten slotte een vangnetvoorziening, die inhoudt dat de overheid op verzoek een papieren afschrift verstrekt van een publicatie in de elektronische publicatiebladen (artikel 10 Bekendmakingswet). Daarnaast blijft de huidige (dus: fysieke) terinzagelegging van stukken bestaan

naast het elektronisch toegankelijk maken van deze documenten.

4.11 Gevolgen voor burgers

Er worden verschillende maatregelen genomen om het bereik van de elektronische bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen zo groot mogelijk te maken. Daartoe behoort de attenderingsvoorziening waarmee abonnees per e-mail worden genotificeerd indien publicaties voldoen aan hun interesseprofiel. Om te voorkomen dat burgers met minder digitale vaardigheden deze voorziening onvoldoende benutten, zal iedereen die in MijnOverheid een e-mailadres heeft geregistreerd automatisch geattendeerd worden op publicaties over de directe woonomgeving. Het is hiervoor niet nodig om bij MijnOverheid in te loggen. Het is daarnaast eenvoudig om ten behoeve van een ander een abonnement in te stellen of te nemen.

In sommige gevallen kan een extra inspanning aangewezen zijn om een voorgenomen besluit onder de aandacht te brengen van het publiek. Dat gebeurt nu al op plaatsen binnen een gemeente waar een huis-aan-huisblad niet wordt bezorgd. Of de aard en kenmerken van het besluit nopen tot een aanvullende inspanning, is een afweging van het desbetreffende bestuursorgaan. Bijvoorbeeld als het voorgenomen besluit een zeer grote impact heeft op de ruimtelijke omgeving en door een extra publicatie het bereik substantieel wordt vergroot. Ook de wetgever kan in specifieke gevallen voorschrijven dat naast de kanalen van de elektronische publicatiebladen en de elektronische attendering andere middelen worden gebruikt om algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen breder onder de aandacht te brengen. Een voorbeeld hiervan is het geval dat inwoners buiten Nederland moeten worden geïnformeerd of dat de wetgever kennisgeving voorschrijft aan eigenaren in een gebied.

Verder wordt de vangnetvoorziening, die inhoudt dat de overheid op verzoek een papieren afschrift verstrekt van een publicatie in het Staatsblad of de Staatscourant, in artikel 10 van de Bekendmakingswet uitgebreid naar de andere elektronische publicatiebladen.

Wat verandert er voor de burgers? Zij kunnen in de toekomst alle algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen van (voorgenomen) besluiten vinden op dezelfde plaats waar nu al algemeen verbindende voorschriften worden gepubliceerd. Via een attenderingssysteem worden zij van relevante publicaties op de hoogte gesteld. De vindbaarheid en de toegankelijkheid van de publicaties neemt daarmee ten opzichte van papieren publicaties aanzienlijk toe, zeker als burgers een iets oudere publicatie willen terugvinden. In veel gevallen zullen burgers via huis-aan-huisbladen de komende tijd nog steeds aankondigingen kunnen vinden, zij het wellicht in kortere vorm en onder verwijzing naar het internet. Daarnaast zullen aanvullende maatwerkvoorzieningen van de betreffende bestuursorganen bijdragen aan een zo breed mogelijke toegankelijkheid.

Daarnaast blijft de huidige (dus: fysieke) terinzagelegging van stukken bestaan naast het elektronisch toegankelijk maken van deze documenten. Moeilijk bereikbare doelgroepen, waaronder mensen met lage digitale vaardigheden, zijn gebaat bij deze variant van de terinzagelegging, zo geeft de Stichting Lezen en Schrijven aan.

4.12 Centraal elektronisch register van gemeenschappelijke regelingen

Dit wetsvoorstel stelt voor om inde Wgr een register op te nemen van alle gemeenschappelijke regelingen in plaats van de thans voor ieder bestuursorgaan afzonderlijk geldende verplichting (in artikel 27 Wgr) om aan te geven aan welke gemeenschappelijke regeling wordt deelgenomen. De Wgr biedt het bestuur van gemeenschappelijke regeling de mogelijkheid om voor de publicatie van zijn besluiten een eigen publicatieblad in te stellen, mits daarbij gebruik wordt gemaakt van de gemeenschappelijke publicatievoorziening. Met behulp van het register kunnen de publicaties in dat blad worden ontsloten, omdat met behulp van het register kan worden vastgelegd over welk grondgebied de gemeenschappelijke regeling zich uitstrekt en voor wie een besluit relevant is. Omwille van de vindbaarheid van de publicaties dient het bestuur in de gemeenschappelijke publicatievoorziening onder meer te registreren welke bestuursorganen aan de regeling deelnemen (artikel 1a, tweede lid, onder a, van de Regeling elektronische bekendmaking en beschikbaarstelling regelgeving decentrale overheden; hierna: Rebbrodo). Zonder deze registratie zou de publicatievoorziening de burger geen toegang kunnen geven tot de publicaties van alle gemeenschappelijke regelingen die op zijn woonplaats van toepassing zijn. Medio 2018 hebben 125 gemeenschappelijke regelingen gekozen voor een eigen publicatieblad en hun gegevens geregistreerd.

In onderhavig wetsvoorstel is de verplichting opgenomen voor alle openbare lichamen, bedrijfsvoeringsorganisaties en gemeenschappelijke organen in de zin van de Wgr om een eigen publicatieblad uit te geven. Daarmee zullen zij ook hun gegevens moeten registreren bij de gemeenschappelijke publicatievoorziening. Op deze wijze zou een algemene registratie tot stand komen van gemeenschap-

pelijke regelingen. Dit roept de vraag op hoe dit zich verhoudt met de registers bedoeld in artikel 27 Wgr.

In artikel 27 Wgr is bepaald dat het college van burgemeester en wethouders een register bijhoudt van de regelingen waaraan de gemeente deelneemt. De registers liggen voor eenieder kosteloos ter inzage. Deze verplichting om een register bij te houden van de regelingen waaraan zij deelnemen is van overeenkomstige toepassing op provincies en waterschappen. Op deze wijze komen meer dan 400 afzonderlijke registers tot stand die niet elektronisch toegankelijk behoeven te zijn en niet gezamenlijk kunnen worden geraadpleegd. Ook worden de gegevens over een gemeenschappelijke regeling door elk van de deelnemers daaraan afzonderlijk bijgehouden wat een risico op verschillen met zich meebrengt. Hoewel deze registers kunnen voorzien in een lokale behoefte, noodzaakte de beperkte toegankelijkheid ervan daarom tot het opzetten van een eigen centrale registratie ten behoeve van de publicatiebladen. Daarnaast vallen de gegevens die in het lokale register moeten worden opgenomen niet volledig samen met de gegevens die nodig zijn ten behoeve van het ontsluiten van de publicatiebladen.

Ook voor andere doeleinden zijn hulpconstructies tot stand gekomen om op centraal niveau inzicht in de gemeenschappelijke regelingen te krijgen: de VNG houdt periodiek een enquête onder gemeenten, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties publiceert een Regioatlas (www.regioatlas.nl) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (hierna: CBS) beheert voor statistische doeleinden een eigen overzicht.

Een overzicht van gemeenschappelijke regelingen en de daarin deelnemende bestuursorganen is om meerdere redenen van belang. Het maakt het voor bestuursorganen mogelijk om beter af te wegen hoe het beste met anderen kan worden samengewerkt, het geeft burgers informatie hoe en welke bevoegdheden door gekozen organen zijn gedelegeerd en gemandateerd, en het geeft belangrijke informatie ten behoeve van het beleid met betrekking tot de inrichting van het binnenlands bestuur.

Een en ander vormt de aanleiding om de bestaande registers op grond van artikel 27 Wgr te vervangen door een centraal register waarin alle gemeenschappelijke regelingen worden opgenomen. In dit register wordt zowel de gegevens genoemd in artikel 27 Wgr opgenomen als gegevens genoemd in bijlage 1 van de Rebrdo. De melding aan dat register geschiedt door het openbaar lichaam, de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan, omdat deze het best overzicht hebben in de in het register in te voeren gegevens. Voor de realisatie van het register wordt voortgebouwd op de technische voorziening die al in het kader van de publicatiebladen tot stand is gebracht.

Op deze wijze komt een beter toegankelijk overzicht van de gemeenschappelijke regelingen en hun deelnemers tot stand en worden tegelijkertijd de administratieve lasten die thans aan de registratie verbonden zijn verminderd.

5. Verhouding tot internationaal recht

5.1 Verdrag van Aarhus

Op het ter beschikking stellen van informatie aan het publiek, onder meer ten behoeve van inspraak, zijn met name in het milieurecht enige internationale bepalingen relevant. Allereerst is het recht op inspraak in milieuaangelegenheden vastgelegd in artikel 6 van het Verdrag van Aarhus. Zo verplicht artikel 6, tweede lid, de verdragspartijen het publiek te informeren over de inhoud van het te nemen besluit en de procedure. In het negende lid is bepaald dat elke verdragspartij waarborgt dat, wanneer en bestuursorgaan een besluit neemt waarbij het Verdrag tot inspraak verplicht, het publiek terstond over dat besluit wordt ingelicht in overeenstemming met de toepasselijke procedures. Het verdrag stelt aan deze verplichting geen vormvereisten. In de 'Maastricht Recommendations on Promoting Effective Public Participation in Decision-making in Environmental Matters' zijn op basis van best practices richtlijnen opgesteld over de wijze waarop aan het verdrag uitvoering kan worden gegeven. Doelstelling daarbij is dat het bereik zo groot mogelijk moet zijn. Zo kan gedacht worden aan aankondigingen op de locatie waar het besluit betrekking op heeft, aanplakborden, kranten en websites (Recommendation 64). Recommendation 65 zegt dat radio, televisie en sociale media een goede aanvulling kunnen zijn, maar de in Recommendation 64 genoemde middelen niet kunnen vervangen. In onderhavig wetsvoorstel wordt gekozen voor de publicatie op de websites van de betreffende bestuursorganen (Recommendation 64, onder e), in aanvulling met de attenderingsservice. Het bereik is veel groter dan met de in de andere onderdelen van Recommendation 64 genoemde middelen. Met name de verspreiding van regionale dagbladen loopt terug. De effecten van bepaalde besluiten beperken zich bijvoorbeeld niet tot het verspreidingsgebied van bepaalde kranten. Met de attendering kan de kring van personen die worden bereikt, worden ingesteld afhankelijk van de omvang van het gebied waar het besluit effecten kan hebben. De attendering sluit goed aan bij de bevindingen en aanbevelingen van het Aarhus Convention Compliance Committee (hierna: ACCC) in

de zaken ACCC/C/2006/16 (waarin werd overwogen dat burgers een redelijk kans hebben op de hoogste te raken van het voorgenomen besluit) en het al genoemde ACCC/C/202012/71, onder 76 (waarin wordt gesteld dat van een burger niet kan worden verwacht dat hijzelf regelmatig de website van een ministerie raadpleegt of er besluiten worden voorbereid waarbij hij belanghebbende is). In ACCC/C/2014/99, onder 104 stelt het ACCC dat exclusieve publicatie op internet mogelijk leden van het publiek uitsluit, als zij niet over internet beschikken. Met het grotere bereik van internet door de attendering lijkt aan het bezwaar van het ACCC tegemoet te worden gekomen. Anderzijds is de verplichting uit artikel 6 van het Verdrag van Aarhus niet beperkt tot belanghebbenden bij het voorgenomen besluit (Recommendation 137), maar voor eenieder. Daarom kan ook een attendering worden ingesteld op basis van eigen interesses.

5.2 Mer-richtlijn

Artikel 6 van Richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (PbEU 2012, L 26), zoals gewijzigd bij Richtlijn 2014/52/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 (PbEU 2014, L 124), stelt onder meer regels over de inspraak van het publiek en de informatieverstrekking ten behoeve hiervan. In artikel 6, vijfde lid, van die richtlijn wordt informatieverstrekking langs elektronische weg voorgeschreven. Deze regels zijn thans onder meer geïmplementeerd in de artikelen 7.27, 7.29 en 7.30 van de Wet milieubeheer (zoals gewijzigd bij de Wet van 25 januari 2017 tot wijziging van de Wet milieubeheer en de Crisis- en herstelwet in verband met de uitvoering van Richtlijn 2014/52/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 tot wijziging van Richtlijn 2011/92/EU betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (PbEU 2014, L 124) (implementatie herziening mer-richtlijn) (Stb. 2017, 30). In de Omgevingswet wordt de elektronische terbeschikkingstelling van milieueffectrapporten onderdeel van de terinzagelegging die is voorgeschreven in afdeling 3.4 Awb. In die gevallen vindt de terinzagelegging van het milieueffectrapport en het mede op basis van dat rapport opgestelde voorgenomen besluit dus elektronisch plaats met toepassing van artikel 7c van de Bekendmakingswet. Het voorgestelde artikel 10c van de Bekendmakingswet is bij milieueffectrapporten niet van toepassing, nu sprake is van een reeds bestaande (in artikel 7.29 van de Wet milieubeheer opgenomen) verplichting tot elektronische terinzagelegging.

5.3 Richtlijn industriële emissies

In artikel 24 en bijlage IV van Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) (PbEU 2010, L 334) zijn eveneens bijzondere informatiebepalingen opgenomen. Zo moet volgens artikel 24, tweede lid, na afronding van de besluitvorming de inhoud en de motivering van een vergunning waarop de richtlijn van toepassing is, via internet gepubliceerd worden. Aan deze verplichting wordt voor een belangrijk deel voldaan als afdeling 3.4 Awb van toepassing is. In artikel 19.1b van de Wet milieubeheer is aanvullend bepaald dat het bevoegd gezag in afwijking van de uit afdeling 3.4 voortvloeiende verplichtingen de tekst van een besluit voor eenieder elektronisch beschikbaar stelt, zodra dat besluit onherroepelijk wordt. Door plaatsing van het besluit in het publicatieblad van het bevoegd gezag, dan wel, bij ontbreken hiervan, de Staatscourant, wordt aan deze verplichting voldaan.

6. Verhouding tot andere wetten

Het kabinet bereidt naast dit wetsvoorstel nog enige andere wetsvoorstellen voor die samenhangen met het onderwerp van dit wetsvoorstel.

6.1 Wetsvoorstel modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer

Dit wetsvoorstel vormt een uitwerking van de doelstelling in het regeerakkoord 2012 dat bedrijven en burgers uiterlijk in 2017 zaken die ze met de overheid doen digitaal kunnen afhandelen.¹⁷ Tegen deze achtergrond wordt voorgesteld afdeling 2.3 Awb te moderniseren. De kern van de modernisering is dat het uitgangspunt wordt dat burgers berichten elektronisch kunnen verzenden aan bestuursorganen en dat bestuursorganen voor de officiële berichten, zoals aanvragen en bezwaarschriften, moeten aanwijzen langs welke elektronische weg zij dergelijke berichten kunnen en willen ontvangen. Het wetsvoorstel bevat ook een wijziging van artikel 2:14 tweede lid, Awb, waarin nu is geregeld dat verzending van berichten die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht niet uitsluitend elektronisch geschiedt, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is geregeld. Het voorstel is dat bestuursorganen een bericht dat niet tot een of meer belanghebbenden is gericht, elektronisch beschikbaar

¹⁷ Regeerakkoord Bruggen bouwen, 29 oktober 2012, p. 10.

stellen, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald. Dit betekent dat elektronische publicatie regel wordt en dat decentrale overheden dit niet langer bij verordening hoeven te regelen. Bij wettelijk voorschrift kunnen nadere regels worden geteld over de wijze van beschikbaarstelling. Het onderhavige wetsvoorstel vormt een dergelijke wettelijk voorschrift, zodat decentrale overheden en andere bestuursorganen zich bij de elektronische publicatie van bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen aan de regels van de Bekendmakingswet moeten houden.

6.2 Wetsvoorstel *Wet digitale overheid*

Om het recht van burgers en bedrijven op digitaal zakendoen met de overheid, oftewel het recht op elektronisch bestuurlijk verkeer, te kunnen effectueren, moeten bestuursorganen goed zijn toegerust. Hiertoe dienen zij te beschikken over passende voorzieningen en (ICT-)systemen. In de praktijk functioneren reeds veel van deze voorzieningen, zoals MijnOverheid/berichtenbox en het authenticatiemiddel ('toegangssleutel') DigiD op verschillende betrouwbaarheidsniveaus. In dat verband wordt door de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de Wet digitale overheid voorbereid. Deze wet zal de taken en verantwoordelijkheden op het gebied van de digitale overheid uitwerken en zal digitale werkprocessen binnen de overheid harmoniseren. De Wet digitale overheid zal tranchegewijs zijn beslag krijgen. De eerste tranche biedt de basis voor regels inzake *toegang* tot elektronische dienstverlening. De wet bevat hiertoe onder meer een acceptatieplicht voor bestuursorganen met betrekking tot erkende authenticatiemiddelen op het betrouwbaarheidsniveau 'substantieel' en 'hoog'. Ook voorziet de wet in de grondslag voor het stellen van algemene eisen inzake veiligheid en betrouwbaarheid van publieke én private authenticatiemiddelen en partijen, in een grondslag voor veiligheidseisen aan bestuursorganen. De wet voorziet tot slot in een grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens door private partijen in de authenticatieketen, maatregelen in geval van misbruik en bepalingen inzake toezicht en financiering. De eerste tranche is gericht op regulering van authenticatie en standaarden. Wel is in de eerste tranche ook de zorgplicht van de minister/staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties inzake het beheer en de goede werking van MijnOverheid verankerd, die thans is opgenomen in artikel X van de Wet elektronisch berichtenverkeer Belastingdienst. Er geldt geen aansluitplicht voor bestuursorganen ter zake van MijnOverheid. Mogelijk vormt dat, samen met de regulering van andere bouwstenen van de generieke digitale infrastructuur, het onderwerp van een volgende tranche van de Wet digitale overheid.

Het voorstel tot wijziging van de Bekendmakingswet bevat een systeem van attenderingen voor (voorgenomen) overheidsbesluiten. Voor deze attenderingen zal worden gebruikgemaakt van MijnOverheid.

6.3 Invoeringswet *Omgevingswet*

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (hierna: DSO) wordt opgezet voor het digitale verkeer tussen overheid en burgers waar het gaat om de fysieke leefomgeving. Het DSO dient met name het gebruiksgemak van de Omgevingswet, het inzicht in relevante informatie inzake het omgevingsrecht, en betere en snellere besluitvorming binnen het omgevingsrecht. Met het DSO krijgt de gebruiker één digitaal loket om zaken met de overheid te doen. Via het loket hebben burgers, bedrijven en overheden gebruiksvriendelijke toegang tot de relevante gegevens en informatie over de (kwaliteit van de) fysieke leefomgeving. Zo krijgen burgers, bedrijven en overheden sneller inzicht in wat wel of niet mag op een locatie. Gebruikers kunnen in één moeite door ook aanvragen voor omgevingsvergunningen indienen en meldingen doen. Stapsgewijs zal het DSO worden gerealiseerd. De eerste stap is dat de belangrijkste bestaande gebruikerstoepassingen worden geïntegreerd. Het gaat om de ontsluiting van informatie over de fysieke leefomgeving, het indienen van vergunningsaanvragen (Omgevingsloket online), het doen van meldingen (Activiteitenbesluit internetmodule).

Dit wetsvoorstel heeft mede betrekking op de bekendmaking en terinzagelegging van besluiten op het gebied van de fysieke leefomgeving en beoogt deze te stroomlijnen. De attenderingsservice waarin de Bekendmakingswet voorziet zal bijdragen aan het vergroten van de bekendheid over wat wel en wat niet mag in de directe woonomgeving. Algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen met betrekking tot de fysieke leefomgeving zullen via de officiële publicatiebladen kunnen worden geraadpleegd. Informatie uit deze publicaties zullen worden gebruikt voor de serviceproducten van het DSO. Standaardisering van besluiten en één proces van aanlevering en verwerking zal waarborgen dat voor bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen en de daarin besloten informatie van dezelfde bronnen wordt uitgegaan. Het voorstel tot wijziging van de Bekendmakingswet biedt voldoende ruimte om een set standaarden (regels over structuur, vormgeving en toegankelijkheid) vast te stellen ten behoeve van zowel officiële publicatie als voor het gebruik van informatie uit die publicaties in het DSO.

Ruimtelijke plannen zullen pas vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet als onderdeel van de nieuwe omgevingsplannen op deze wijze in de officiële publicatiebladen worden opgenomen. Tot dat

moment zal de bekendmaking van ruimtelijke plannen op de huidige wijze moeten blijven plaatsvinden. Daartoe worden deze besluiten – zolang de bestaande bepalingen van de Wro nog gelden – voorsnog uitgezonderd van de verplichting om alle besluiten die niet tot één of meer belanghebbenden zijn gericht in de officiële publicatiebladen bekend te maken. Wel zullen dan de kennisgevingen van de bekendmaking van deze besluiten geschieden via de publicatiebladen van de Bekendmakingswet.

6.4 Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen

In de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen is in artikel 20, derde lid, bepaald dat de minister van Buitenlandse Zaken in bijzondere gevallen kan bepalen dat bijlagen bij een verdrag of besluiten van volkenrechtelijke organisaties niet door plaatsing in het Tractatenblad, maar door terinzagelegging worden bekendgemaakt, waarbij van die bekendmaking mededeling wordt gedaan in het Tractatenblad. Overwogen wordt dit publicatiestramien in de geest van onderhavig wetsvoorstel te wijzigen in dier voege dat wordt gekomen tot elektronische terinzagelegging.

7. Organisatorische, technische en financiële gevolgen

7.1 Centraal publicatieproces

Ten behoeve van de invoering van dit wetsvoorstel zullen nog verschillende aanpassingen aan het gemeenschappelijke publicatieproces plaatsvinden. Het gaat daarbij in de eerste plaats om de presentatie van de publicaties en de attenderingsservice via MijnOverheid. De gebruiksvriendelijkheid van de attenderingsservice zal met behulp van gebruikersonderzoek worden verbeterd. Daarnaast zal samen met de publicerende overheidsorganisaties worden gewerkt aan kwaliteitsverbetering van de publicaties waarbij onder meer de moeilijkheidsgraad van bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen een aandachtspunt vormt.

7.2 Gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen

Het wetsvoorstel brengt met zich mee dat alle publicaties in het officiële publicatieblad moeten worden gedaan en met gebruikmaking van DROP worden gepubliceerd. Alle provincies en waterschappen en nagenoeg alle gemeenten zijn al op vrijwillige basis aangesloten op DROP voor de bekendmaking van verordeningen. 57% van de decentrale overheden doet reeds alle publicaties via DROP, voor zover dit mogelijk is op basis van een lokale bekendmakingsverordening.

De exploitatiekosten van de DROP worden voor 2019 geraamd op € 3,8 miljoen. Waterschappen en provincies betalen elk € 0,25 miljoen. Het totaal van de gemeentelijke bijdragen bedraagt € 3,3 miljoen. Nu het gebruik van de gemeenschappelijke voorziening een verplichting wordt, zal het tarief bij ministeriële regeling worden vastgelegd. Uitgangspunt daarbij is dat de bestaande tariefstructuur ongewijzigd blijft en dat de daarin opgenomen bedragen zullen worden aangepast aan de hand van de kostenontwikkeling. Over beheer en doorontwikkeling van de centrale voorziening, de daarmee samenhangende kosten en de daaruit volgende tarieven zal, net als nu het geval is, door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties periodiek worden overlegd met vertegenwoordigers van gemeenten, provincies en waterschappen.

De verplichte aansluiting van gemeenschappelijke regeling heeft tot gevolg dat algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen niet meer in alle publicatiebladen van de aangesloten deelnemers dienen te worden gedaan maar uitsluitend nog in het publicatieblad van de betreffende regeling. Dit leidt tot vermindering van werkzaamheden.

De verplichting om naast algemeen verbindende voorschriften ook alle geldende beleidsregels op te nemen in de decentrale wettenbank leidt eenmalig tot extra werkzaamheden. Er zijn nu 7.000 beleidsregels opgenomen in de decentrale wettenbank, dit is ongeveer de helft van het totale aantal. Completering hiervan kost de gemeenten ongeveer € 1 miljoen. De kosten voor provincies en waterschappen zijn gezien het geringe aantal beleidsregels bij deze bestuursorganen verwaarloosbaar. De structurele publicatie van beleidsregels via DROP kost ca. € 0,25 miljoen.

De elektronische terbeschikkingstelling van stukken die ter inzage moeten worden gelegd, leidt tot een vermindering van baliehandelingen. Deze elektronische beschikbaarstelling maakt het mogelijk om het gehele proces rond het informeren van de burger te automatiseren. Een aantal gespecialiseerde zaaksystemen die worden gebruikt bij vergunningverlening kunnen met behulp van sjablonen zelf de tekst voor een kennisgeving opstellen. Door middel van een koppeling aan DROP kan de kennisgeving met een druk op de knop worden gepubliceerd in de officiële publicatie, waarbij een link wordt aangebracht naar de bijbehorende stukken die ook automatisch elektronisch beschikbaar worden gemaakt. Door een extra invoeringstermijn te verbinden aan de verplichting tot digitale terbeschik-

kingstelling worden de decentrale overheden in staat gesteld het publicatieproces op optimale wijze in te richten.

Het centrale register van gemeenschappelijke regelingen leidt tot een vermindering van werkzaamheden. Niet langer hoeft elk bestuursorgaan vast te leggen met welke andere bestuursorganen wordt samengewerkt. De verschillende deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling worden in de nieuwe situatie nog maar eenmaal vastgelegd door de gemeenschappelijke regeling zelf.

Voorafgaande aan de elektronische publicatie van algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen via DROP bedroegen de publicatiekosten in dagbladen en huis-aan-huisbladen ca. € 24 miljoen, waarvan € 16,5 miljoen voor de gemeenten, € 3,5 miljoen voor de provincies en € 4 miljoen voor de waterschappen. De beperking van de publicaties in de gedrukte media die samengaat met de elektronische publicatie heeft tot nu toe geleid tot een halvering van deze kosten. Per saldo kunnen de kosten van de digitale publicaties worden gefinancierd uit de vermindering van uitgaven aan de traditionele media.

7.3 Gevolgen voor de centrale overheid

De centrale overheid publiceert nu nog voor een bedrag van € 1 à 2 miljoen in dagbladen en huis-aan-huisbladen. Voor een deel gaat het daarbij om publicaties die nu ook al verplicht of onverplicht in de Staatscourant worden gedaan. Het wetsvoorstel brengt met zich mee dat publicaties die nu alleen nog in een dagblad of huis-aan-huisblad worden gedaan (ook) in de Staatscourant moeten worden gedaan.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties krijgt de bevoegdheid tot indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing met betrekking tot voorschriften die in de Bekendmakingswet aan gemeenten, provincies en waterschappen worden gegeven. Hiervoor is vooral gekozen om buiten twijfel te stellen dat de provincies in dezen geen taak hebben. In paragraaf 4.2 is hier uitgebreid op ingegaan.

Er is bestuursorganen in het algemeen veel aan gelegen om voorschriften op dit gebied na te leven aangezien er anders juridische risico's ontstaan. Interbestuurlijk toezicht is pas aan de orde als bestuursorganen geen publicatieblad uitgeven. En dan nog alleen als niet tijdig op klachten van burgers wordt gereageerd, ook de gemeenteraad of provinciale staten niet ingrijpen en informeel bestuurlijk overleg niet tot resultaten leidt. In veel gevallen is ingrijpen niet nodig, nu bestuursorganen vanzelf al tegen het probleem oplopen dat hun besluiten niet in werking treden en zij daarom niet kunnen besturen.

Overigens moet er onderscheid worden gemaakt tussen het uitoefenen van toezicht en het geven van advies door de uitvoeringsorganisatie van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties die DROP beheert. Deze organisatie monitort bij wijze van service of bestuursorganen de applicatie op een juiste manier gebruiken en rapporteren hierover aan de betrokken bestuursorganen, bijvoorbeeld als een bestuursorgaan zijn publicaties structureel onjuist metadateert. Deze service zal ook na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel worden voortgezet.

8. Regeldruk

In opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft SIRA Consulting in 2014 onderzoek gedaan naar de gevolgen van dit wetsvoorstel voor de regeldruk voor burgers en bedrijven.¹⁸ Op basis van dit onderzoek kunnen de volgende conclusies worden getrokken.

Circa 3,3 miljoen huishoudens en circa 162.000 bedrijven gaan per week na of de overheid voor hen relevante besluiten heeft gepubliceerd. Circa 0,7 miljoen huishoudens en 67.000 bedrijven bezoeken jaarlijks een overheidsgebouw om ontwerpbesluiten in te zien. De administratieve lasten voor kennisname van publicaties van decentrale overheden bedragen in de uitgangssituatie circa € 462 miljoen per jaar.

Meer dan de helft van de respondenten die nu al kennisnemen van publicaties, wil in de toekomst de attenderingsservice gaan gebruiken. Ruim 75% van de respondenten die de attenderingsservice willen gaan gebruiken, verwacht meer berichten van de overheid te gaan lezen. De administratieve lasten in de voorgenomen situatie bedragen in totaal circa € 283 miljoen per jaar, een daling van € 179 miljoen per jaar. De afname als gevolg van digitaal kennisnemen draagt in absolute zin het meeste bij aan de

¹⁸ Drs. ing. P.M.H.H. Bex, drs. J.J. van der Heijden en mr. S.A. Prij, Digitale publicatie algemene bekendmakingen en mededelingen; onderzoek naar de effecten van verplichte publicatie van algemene bekendmakingen en mededelingen op de administratieve lasten, Nieuwegein, 27 januari 2015.

reductie. De administratieve lasten nemen af met € 163 miljoen per jaar tot € 276 miljoen per jaar, een reductie van 37%. Deze reductie komt geheel voor rekening van het vervallen van zoektijd van gemiddeld 7 minuten door het gebruik van de attenderingsservice.

De afname als gevolg van digitale terinzagelegging is aanzienlijk. De administratieve lasten nemen met € 16 miljoen per jaar af tot € 23 miljoen per jaar, een reductie van 70%. Deze reductie is het gevolg van het vervallen van reistijd en wachttijd. De reductie van de administratieve lasten wordt gedempt doordat er in het onderzoek rekening is gehouden met een toename van het aantal gelezen berichten en een toename van het aantal ingeziene ontwerpbesluiten. Als uit wordt gegaan van een situatie met een gelijkblijvend aantal gelezen publicaties en ingeziene ontwerpbesluiten, dan valt de totale reductie van de administratieve lasten € 16 miljoen per jaar hoger uit.

Effecten van het wetsvoorstel op de regeldruk per jaar (in mln. €)

	huishoudens	bedrijven	totaal
Administratieve lasten 2014			
• Raadplegen publicaties	391	48	439
• Inzien ter inzage gelegde documenten	18	5	23
• totaal	409	53	462
Administratieve lasten na inwerkingtreding wetsvoorstel			
• Raadplegen publicaties	252	24	276
• Inzien ter inzage gelegde documenten	6	1	7
• totaal	258	25	283
Besparing administratieve lasten			
• Raadplegen publicaties	139	24	163
• Inzien ter inzage gelegde documenten	12	4	16
• totaal	151	28	179
	36,9%	52,8%	38,7%

9. Verwerking van de consultatie en adviezen over dit wetsvoorstel

Een eerdere versie van dit wetsvoorstel is in juli 2018 voor internetconsultatie opengesteld.¹⁹ Langs deze weg zijn twaalf openbare reacties binnengekomen. Voorts is het voorstel voorgelegd aan de VNG, het Interprovinciaal Overleg, de Unie van Waterschappen (hierna: UvW), de Nationale ombudsman, de AP en het Adviescollege toetsing regeldruk (hierna: ATR). De volgende punten kwamen in de consultatie naar voren.

Van verschillende kanten, onder meer door de Stichting Lezen en Schrijven, is benadrukt dat met het oog op burgers die niet van digitale communicatie gebruik kunnen of willen maken, niet mag worden aangestuurd op het beëindigen van de publicaties in de huis-aan-huisbladen. Het kabinet begrijpt deze zorg en hecht eraan te benadrukken dat het wetsvoorstel de huidige mogelijkheden van publicatie in huis-aan-huisbladen onverlet laat. Al geruime tijd vindt een geleidelijke verschuiving plaats van gedrukte naar elektronische media. Deze verschuiving heeft ertoe geleid dat de centrale overheid en een meerderheid van de decentrale overheden elektronisch zijn gaan publiceren. Het bereik hiervan is groter dan van de traditionele publicatiemiddelen. De wijze waarop deze elektronische publicaties plaatsvinden is echter divers en dat belemmert de toegankelijkheid. Het wetsvoorstel beoogt daarom de overheidspublicaties op één plaats aan te bieden. Dat kan alleen op elektronische wijze, maar dat wil niet zeggen dat de publicatie in traditionele media wordt beëindigd. Omdat het voorstel geen bezuinigingsdoelstelling kent, blijven de decentrale overheden over middelen beschikken om de gedrukte publicaties bij wijze van service in een wat beknoptere vorm voort te zetten of om burgers op andere wijze extra te informeren. Vervolgens is dan de vraag aan de orde hoe, terwijl de bereikbaarheid en toegankelijkheid van de overheidspublicaties in het algemeen wordt verbeterd, ook degenen worden bereikt die wel gebruikmaken van huis-aan-huisbladen, maar om een of andere reden geen gebruik kunnen maken van de elektronische publicaties of de e-mailattendering. Het kabinet denkt dat hier een verantwoordelijkheid ligt voor het publicerende bestuursorgaan dat moet afwegen of met maatwerk een speciale doelgroep kan worden bereikt die anders misschien uit de boot valt. Daarnaast kunnen algemene maatregelen worden genomen zoals computers in bibliotheken, of voor degenen die daarmee niet zijn geholpen, het getrapt verspreiden van informatie via bijvoorbeeld wijk- of buurtorganisaties, hulpverleners of andere intermediairs.

¹⁹ www.internetconsultatie.nl/wetelektronischepublicatiealgemeenbekendmakingenenmededelingen.

De Stichting Lezen en Schrijven benadrukt het belang van de fysieke terinzagelegging, omdat de burger bij die gelegenheid nadere uitleg kan vragen. Dat is juist. Het is vanzelfsprekend dat burgers bij het inzien van stukken desgewenst mondeling te woord worden gestaan door een ambtenaar. Het is een van de redenen dat de fysieke terinzagelegging blijft gehandhaafd.

Onder meer door NDP Nieuwsmedia is een verband gelegd tussen dalende advertentie-inkomsten van regionale en lokale media en de beschikbaarheid van journalistieke berichtgeving over lokale aangelegenheden. Het kabinet meent dat de afname van schriftelijke regionale en lokale journalistieke media een ontwikkeling is die al langer gaande is, afhankelijk is van verschillende factoren en niet is ingezet door een vermindering van advertenties van lokale overheden. Deze teruggang vindt bovendien niet overal plaats en waar deze plaatsvindt, niet overal in dezelfde mate. De wettelijke publicatieverplichtingen hebben niet tot doel om de regionale en lokale pers te steunen, maar om het publiek adequaat te informeren. Het is de bedoeling van dit wetsvoorstel om de informatieverstrekking aan het publiek te verbeteren en te versterken. Voor een eventuele versterking van de berichtgeving over lokale aangelegenheden zijn andere methoden aangewezen, waarbij het de vraag is of advertentie-uitgaven van overheden leiden tot meer lokale journalistieke berichtgeving.

Opgemerkt is dat elektronische terinzagelegging een belangrijke aanpassing van bestaande werkprocessen vereist. Aan de VNG is daarom implementatiesteun in de vorm van een stappenplan en handreiking toegezegd. Over de invoeringstermijn van de elektronische terinzagelegging zal met de koepels van de decentrale overheden overleg worden gevoerd.

Onder andere door de VNG is opgemerkt dat de eenmalige kosten die gemaakt moeten worden voor het consolideren van beleidsregels, te laag zijn geraamd. In reactie hierop is de raming in dit voorstel verhoogd van € 0,5 miljoen naar € 1 miljoen. Tevens krijgen decentrale overheden na inwerkingtreding van het wetsvoorstel een jaar extra de tijd om hun bestaande beleidsregels te consolideren.

Er zijn, onder meer door de ATR en de Stichting Lezen en Schrijven, verschillende opmerkingen gemaakt over de mogelijkheden, gebruiksvriendelijkheid, kwaliteit, van de attenderingsservice. Met behulp van gebruikersonderzoek zal de kwaliteit en de gebruiksvriendelijkheid van attenderingsservice verder worden verbeterd. Samen met de overheidsorganisaties die bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen publiceren zullen modelteksten worden opgesteld om de leesbaarheid en begrijpelijkheid van de publicaties te vergroten. Daarbij zal ook gebruik worden gemaakt van de Taalambassadeurs van de Stichting Lezen en Schrijven. Sommige partijen zoals beheerders van fysieke infrastructuur hebben zeer specifieke wensen op attenderingsgebied. Omdat alle publicaties ook als open data beschikbaar zijn, kunnen deze partijen hier door het (laten) maken van maatwerkoplossingen zelf in voorzien.

In verschillende reacties is aandacht gevraagd voor privacyaspecten en veiligheid van de attenderingsservice. De attenderingsmails zullen alleen openbare informatie bevatten en persoonsgegevens zullen er niet in worden opgenomen. De attenderingsmails bevatten uitsluitend links naar de officiële publicatiebladen waarvoor niet behoeft te worden ingelogd. Er zal voor worden gezorgd dat de mails niet kunnen worden verward met notificatiemails van de berichtenbox in MijnOverheid die, om phishing tegen te gaan, geen links bevatten. Het voorstel van de AP om het recht om zich te kunnen afmelden voor de attenderingsmails in de wet vast te leggen in plaats van in een amvb, is opgevolgd.

Het voorstel van de ATR om in het wetsvoorstel een evaluatiebepaling op te nemen is niet overgenomen; het publicatieproces en de attendering zullen doorlopend worden gemonitord.

In de consultatie zijn opmerkingen gemaakt over de wijze waarop de aanvang van een wettelijke termijn in artikel 7d afhankelijk is van zowel de kennisgeving als de feitelijke terinzagelegging. Uit oogpunt van rechtsbescherming is het gewenst dat als stukken ter inzage worden gelegd, hiervan ook daadwerkelijk kennis wordt gegeven. Daarnaast kan het niet zo zijn dat aan een gestelde termijn afbreuk wordt gedaan als na een kennisgeving de feitelijke terinzagelegging een poos achterwege blijft. Het kabinet beschouwt deze aanscherping niet als een lastenverzwaring voor bestuursorganen, nu ook onder het huidige recht de kennisgeving van de terinzagelegging dient samen te vallen met de feitelijke terinzagelegging. Vastlegging hiervan in artikel 7d biedt slechts een extra waarborg aan de burger.

De UvW heeft bij de consultatie bedenkingen geuit tegen het voorgestelde artikel 10ab van de Bekendmakingswet, wegens strijd met de Grondwet en de Code Interbestuurlijke Verhoudingen, waarin het stelsel van de Wet revitalisering generiek toezicht als norm is aangewezen. Als dan toch een regeling als in artikel 10ab noodzakelijk is, zou deze volgens de UvW moeten worden opgenomen in de artikelen 73 en 73a van de Waterschapswet. Naar aanleiding hiervan is de passage over interbestuurlijk toezicht in paragraaf 4.2 verduidelijkt en aangevuld. De verplaatsing van bepalingen uit de Gemeentewet en de Provinciewet hebben als effect dat het stelsel van de Wet revitalisering

generiek toezicht van toepassing wordt. Die wet is overigens niet van toepassing op waterschappen, maar betrof het toezicht op gemeenten en provincies. Wel zijn uit systematisch oogpunt (omdat een minister of het provinciebestuur toezicht houdt op verschillende bestuurslagen) in enkele wetten de relevante met de Wet revitalisering generiek toezicht ingevoerde bepalingen van overeenkomstige toepassing verklaard op de waterschappen. Die techniek is hier herhaald. Het kabinet is van oordeel dat dit geen strijd oplevert met de grondwet of de Code Interbestuurlijke Verhoudingen. Overigens is het door de UvW voorgestelde alternatief van een toevoeging aan de artikelen 73 en 73a van de Waterschapswet niet goed mogelijk, nu deze artikelen met artikel 3.3, onderdeel B, van dit wetsvoorstel komen te vervallen.

Naar aanleiding van de reacties zijn op verschillende plaatsen in het wetsvoorstel en de toelichting wijzigingen, verduidelijkingen en aanvullingen aangebracht.

[PM advisering RvS]

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1.1, onderdelen A en B

De inhoud van de artikelen 1 en 2 van de Bekendmakingswet wordt opnieuw verdeeld over de nieuwe artikelen 1, 2 en 2a. In het nieuwe artikel 1 worden de bepalingen geconcentreerd over het Staatsblad en de Staatscourant. Het nieuwe artikel 2 bevat dezelfde bepalingen, maar dan voor het decentrale bestuur. De instelling van een eigen publicatieblad is voor decentrale overheden thans geregeld in artikel 139, tweede lid, van de Gemeentewet, artikel 136, tweede lid, van de Provinciewet en artikel 73, tweede lid, van de Waterschapswet. Artikel 142 WolBES bevat regels over het afkondigingsblad van deze openbare lichamen, waarbij de bijzonderheid geldt dat elektronische uitgifte van het afkondigingsblad niet verplicht is. Dit facultatieve karakter blijft in artikel 2, negende lid, behouden. Zie verder de toelichting bij artikel 3.4. De in de artikelen 32ja, 45b, 50da, 56a, 65a, 78a en 88a Wgr neergelegde bevoegdheid tot het instellen van een publicatieblad wordt omgezet in een verplichting op grond van het nieuwe artikel 2 van de Bekendmakingswet. De artikelen in de Wgr komen met dit wetsvoorstel te vervallen.

In een nieuw artikel 2, zevende lid, wordt bepaald dat bestuursorganen geen gebruikmaken van een ander publicatieblad dan het blad van het openbaar lichaam waartoe het bestuursorgaan behoort. Voor een openbaar lichaam in de zin van de Wgr betekent dat bijvoorbeeld dat een besluit dat in mandaat van een orgaan van een gemeente wordt genomen moet worden bekendgemaakt in het gemeenteblad van die gemeente. Ook de kennisgeving van de terinzagelegging dient dan in dat gemeenteblad te geschieden. Als een orgaan van die gemeente tevens bevoegdheden aan het (bestuur van het) openbaar lichaam in de zin van de Wgr heeft overgedragen, gebruikt dat openbaar lichaam het eigen publicatieblad voor algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen. Op dit uitgangspunt kan bij wet een uitzondering worden gemaakt. Een voorbeeld van zo'n bepaling is het huidige artikel 26, tweede lid, Wgr, waarin is bepaald dat de bekendmaking van een gemeenschappelijke regeling geschiedt door het daartoe aangewezen gemeentebestuur in de Staatscourant. Hiervoor is indertijd gekozen omdat aparte bekendmakingen door alle gemeentebesturen in evenveel verschillende gemeentebladen onwenselijk zijn en de bekendmaking in één gemeenteblad voor de inwoners van andere gemeenten slecht vindbaar was. Uiteraard was publicatie in het publicatieblad van het op te richten openbaar lichaam niet mogelijk omdat pas na de oprichting een dergelijk publicatieblad kan worden ingesteld. Overigens wordt in het in dit wetsvoorstel opgenomen nieuwe artikel 26 Wgr uitgegaan van publicatie in het gemeenteblad van het aangewezen gemeentebestuur, omdat inmiddels aan deze publicaties metadata kunnen worden toegevoegd over het gebied waarop een besluit van toepassing is.

In het achtste lid is bepaald dat de publicatiebladen worden gepubliceerd op een algemeen toegankelijke wijze met een door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties beschikbare infrastructuur. Deze infrastructuur bestaat al en wordt ontsloten via overheid.nl. Het gebruik ervan door de decentrale overheden is thans nog vrijwillig, maar wordt met het achtste lid verplicht. Dat is noodzakelijk om de in wetsvoorstel opgenomen attendering uit te kunnen voeren. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is hiermee verantwoordelijk voor de algemene toegankelijkheid van de publicaties.

In het nieuwe artikel 2a van de Bekendmakingswet is het huidige artikel 1, derde tot en met vijfde lid, van de Bekendmakingswet opgenomen, zodanig dat deze bepalingen gelden voor zowel het Staatsblad en de Staatscourant als de publicatiebladen van het decentrale bestuur. De term 'inzien van' in het huidige artikel 1, vierde lid, van de Bekendmakingswet wordt in het nieuwe artikel 2a, derde lid, vervangen door 'toegang tot' omdat het hier gaat om de elektronische inzage en niet om de in het nieuwe artikel 10 geregelde inzage in papieren versies.

Artikel 1.1, onderdelen C en D

Artikel 4 van de Bekendmakingswet regelt thans de bekendmaking in de Staatscourant van algemeen verbindende voorschriften afkomstig van het Rijk die niet in het Staatsblad worden bekendgemaakt. Het huidige artikel is daarmee een spiegelbeeld van artikel 3 van de Bekendmakingswet dat over de inhoud van het Staatsblad gaat. Artikel 4 wordt vervangen door een nieuw artikel 4 voor de Staatscourant en een nieuw artikel 4a voor de openbare lichamen met een eigen publicatieblad. Het nieuwe artikel 4 heeft niet alleen betrekking op publicaties van het Rijk, maar tevens op de publicaties van bestuursorganen die geen orgaan zijn van een openbaar lichaam dat een eigen publicatieblad uit geeft. Gekozen is voor de term 'openbaar lichaam' boven de term 'rechtspersoon', nu de eerste term het publiekrechtelijk karakter uitdrukt waar 'rechtspersoon' meer een privaatrechtelijk karakter heeft. Ook gemeenten, provincies en waterschappen zijn openbare lichamen in de zin van hoofdstuk 7 van de Grondwet en artikel 2 van de Bekendmakingswet. De reikwijdte is daarmee breder dan alleen het Rijk. Artikel 4 van de Bekendmakingswet (nieuw) omvat mede de categorie bestuursorganen die in het huidige artikel 3:42, eerste lid, Awb met de term 'centrale overheid' wordt aangeduid. Er zijn echter bestuursorganen die niet tot de centrale overheid behoren, maar ook niet tot de 'decentrale overheid' gemeente, provincie of waterschappen en hun gemeenschappelijke regelingen of de openbare lichamen van Caribisch Nederland. Het betreft de openbare lichamen als bedoeld in artikel 134 van de Grondwet, zoals de Orde van Advocaten. In het nieuwe artikel 4a wordt de verplichting geconcentreerd tot elektronische bekendmaking van algemeen verbindende voorschriften in het eigen publicatieblad van het openbaar lichaam waar het betreffende bestuursorgaan deel van uitmaakt. Die verplichting is thans opgenomen in artikel 139, eerste lid, van de Gemeentewet, artikel 136, eerste lid, van de Provinciewet, artikel 73, eerste lid, van de Waterschapswet, artikel 142 WolBES en de artikelen 32k, 45c, 50db, 56b, 65b, 78b en 88b Wgr. Ook de met toepassing van artikel 8 Wgr opgerichte bedrijfsvoeringsorganisaties en gemeenschappelijke organen maken thans reeds gebruik van eigen publicatiebladen. Deze mogelijkheid wordt in dit wetsvoorstel gecontinueerd. Deze organisaties kunnen niet worden aangemerkt als een openbaar lichaam (het zijn juist alternatieven voor het openbaar lichaam uit de Wgr en worden daarom op enkele plaatsten in dit voorstel apart aangeduid (bijvoorbeeld in het voorgestelde artikel 2, zevende lid, van de Bekendmakingswet). Deze organisaties maken onderdeel uit van het decentrale bestuur en voor zover zij algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen publiceren, zullen deze op dezelfde wijze vindbaar moeten zijn als de publicaties van de andere bestuursorganen. Daar hoort bij een publicatieblad dat is gekoppeld aan het territorium van de gemeenschappelijke regeling. Alternatief is de publicatiebladen van alle aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten, provincies en waterschappen. Deze variant is voor de instelling van een gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2015 juist komen te vervallen. Voordien werd het besluit tot het instellen van een gemeenschappelijke regeling bekendgemaakt door iedere deelnemende gemeente, provincie of waterschap afzonderlijk. Sinds 1 januari 2015 wordt de instelling van een gemeenschappelijke regeling in de Staatscourant door één aangewezen deelnemende partij bekendgemaakt. Overwogen is om publicaties van de kleinere gemeenschappelijke regelingen eveneens in de Staatscourant plaats te laten vinden. Hiervoor is om systematische redenen niet gekozen. De Staatscourant bevat primair de publicaties van de centrale overheid. Het is doelmatiger om de publicaties van de organen van gemeenschappelijke regelingen te publiceren op dezelfde wijze als de besluiten van de andere decentrale bestuursorganen.

Overwogen is om in de nieuwe artikelen 4 en 4a voor te schrijven dat bij de bekendmaking van een algemeen verbindend voorschrift tevens een toelichting wordt gepubliceerd, als die toelichting is opgesteld. Hiervan is afgezien, nu er geen verplichting bestaat om een toelichting op te stellen. Dit wil overigens niet zeggen dat de publicatie van een toelichting, als deze is opgesteld, niet zou zijn toegestaan. Integendeel, het betreft een breed verspreid gebruik waaraan dit wetsvoorstel niets in de weg legt. Overigens wordt een dergelijke toelichting niet beschouwd als onderdeel van het bekendgemaakte besluit.

De verplichting tot het bekendmaken via het voorgeschreven publicatieblad wordt uitgebreid met bekendmaking van beleidsregels en andere besluiten die zich niet tot een of meer belanghebbenden richten. Voor beleidsregels geldt daarnaast dat het verplicht wordt deze te consolideren, zoals dit al voor algemeen verbindend voorschriften geldt.

Uit het voorgestelde artikel 4 volgt dat ook koninklijke besluiten die geen algemeen verbindend voorschrift inhouden, de zogenoemde kleine KB's, in de Staatscourant moeten worden bekendgemaakt. Voorbeelden zijn: een koninklijk besluit tot ontbinding van de Tweede Kamer en een koninklijk besluit tot schorsing van een besluit van een gemeenteraad. Uit artikel 3 van de Bekendmakingswet volgt al dat het Staatsblad niet is bedoeld voor dergelijke KB's, maar er bestaat een niet uit enig wettelijk voorschrift voortvloeiende praktijk om dergelijke besluiten toch in het Staatsblad te plaatsen. Met de thans voorgestelde redactie wordt beoogd deze praktijk te beëindigen.

Artikel 1.1, onderdeel E

Artikel 5 bevat een regeling voor de bekendmaking van bijlagen bij algemeen verbindende voorschriften van het Rijk door middel van elektronische terinzagelegging. Deze bepaling wordt uitgebreid naar bijlagen bij algemeen verbindende voorschriften van decentrale overheden. De mogelijkheid is geclausuleerd: een bijlage is alleen toegestaan als de publicatie in het publicatieblad wegens de aard of omvang van de bijlage niet mogelijk is. Deze uitzondering moet terughoudend worden toegepast. Voorbeelden zijn bepaalde afbeeldingen, maquettes of geluidsbestanden die door hun aard niet in de voor de publicatiebladen geldende standaarden passen of bestanden die door hun omvang slechts tegen hoge kosten en inspanning in die standaard passen, zoals bijlage L bij Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 2001 of Bijlage 4. Logisch Ontwerp GBA, versie 3.10 bij de Regeling basisregistratie personen. Uit de term 'bijlage' volgt dat het bij de toepassing van artikel 5 niet kan gaan om het gehele algemeen verbindend voorschrift. Niet toegestaan is derhalve de wel voorkomende praktijk van een bekendmaking in het publicatieblad van een besluit dat luidt dat de gemeenteraad de in de bijlage bij dat besluit opgenomen verordening heeft vastgesteld onder vermelding van de plaats van terinzagelegging van die bijlage. Een op die manier gepubliceerde verordening zal op grond van het nieuwe artikel 5a van de Bekendmakingswet niet in werking zijn getreden. In het eerste lid wordt bepaald dat bij de bekendmaking van de wet of het besluit waar de bijlage onderdeel van uitmaakt, de (elektronische) vindplaats van die bijlage wordt vermeld. De plaats waar dit het beste kan geschieden is het slotformulier. In de Aanwijzingen voor de regelgeving is in aanwijzing 4.28 al bepaald dat de bekendmaking van de bijlage in het slotformulier wordt vermeld. In plaats van de vermelding van de terinzagelegging, wordt dan de hyperlink naar de bijlage vermeld. Het huidige tweede lid komt te vervallen, omdat hieraan geen behoefte meer bestaat. In dat lid wordt bepaald dat van een terinzagelegging van een bijlage mededeling moet worden gedaan in de Staatscourant. De mededeling in het slotformulier volstaat. Indien in het slotformulier de hyperlink naar de bijlage is opgenomen, kan toepassing van aanwijzing 4.41, waarin is bepaald dat een terinzagelegde bijlage apart moet worden ondertekend om de authenticiteit te waarborgen, achterwege blijven.

Bij de amvb van artikel 8a zullen ook regels worden gesteld over het elektronisch beschikbaar houden van de bijlage en van oudere versies ervan.

In het nieuwe tweede lid wordt bepaald dat in geval van een wijziging van een bijlage, die bijlage opnieuw moet worden vastgesteld. Dit hangt samen met de consolidatieverplichting van artikel 10a. Het is thans in de meeste gevallen technisch niet mogelijk om een bijlage die niet in het publicatieblad heeft gestaan in de geconsolideerde versie op te nemen. De reden is vaak dezelfde als de reden waarom voor een bijlage is gekozen. Daarom wordt aan artikel 10a de bepaling toegevoegd dat in de geconsolideerde versie van een algemeen verbindend voorschrift of een beleidsregel kan worden volstaan met opname van de hyperlink naar de bijlage, in het geval de bijlage niet in de geconsolideerde versie kan worden opgenomen. Als dan een bijlage wordt gewijzigd op de wijze waarop een algemeen verbindend voorschrift meestal wordt gewijzigd ('X' wordt vervangen door 'Y'), wordt met die hyperlink niet meer verwezen naar de meest actuele versie van de bijlage, maar kan die wijziging evenmin worden verwerkt in de geconsolideerde versie, want daarin is de bijlage niet opgenomen. Als altijd de bijlage opnieuw wordt vastgesteld, kan in de geconsolideerde versie altijd worden verwezen naar de meest actuele versie. Het verdient wel aanbeveling om in de toelichting bij de vaststelling van de gewijzigde bijlage aan te geven waaruit de wijziging materieel bestaat, zodat geïnteresseerden de wijziging kunnen reconstrueren. Mocht tegen de vaststelling van de bijlage bezwaar of beroep open staan, dan is dat bezwaar of beroep beperkt tot de wijzigingen ten opzichte van de eerdere versie van de bijlage.

Artikel 1.1, onderdeel F

In het nieuwe artikel 5a Bekendmakingswet is de regel opgenomen dat een algemeen verbindend voorschrift niet bindt, voordat het in werking is getreden. Deze regel is thans opgenomen in artikel 139, eerste lid, Gemeentewet, artikel 136, eerste lid, Provinciewet en artikel 73, eerste lid, Waterschapswet. Voor het Rijk was deze regel nog niet in de Bekendmakingswet opgenomen, maar wel in de artikelen 88 en 89, derde en vierde lid, van de Grondwet. In artikel 5a is aangesloten bij de redactie van de Grondwet in plaats die uit de organieke wetten. Alternatief was geweest dat artikel 5a alleen de norm in de huidige redactie zou bevatten voor de decentrale overheden en dat voor het Rijk zou worden volstaan met de bepalingen uit de Grondwet. Dat zou weer voeding kunnen geven aan de onjuiste redenering dat artikel 5a dan niet voor het Rijk zou gelden, hetgeen het kabinet onwenselijk voorkomt. Het artikel is beperkt tot algemeen verbindende voorschriften, omdat voor andere besluiten artikel 3:40 Awb geldt, dat hetzelfde bepaalt. Dat artikel van de Awb is niet van toepassing op tot algemeen verbindende voorschriften.

Uit de regel volgt dat een andere wijze van bekendmaking dan de voorgeschreven wijze nietig is. Zo bleek een niet gepubliceerde belastingverordening onverbindend (Hof Amsterdam, 5 juli 2002,

ECLI:NL:GHAMS:2002:AE5494) en bleken niet overeenkomstig artikel 139 Gemeentewet gepubliceerde Nadere Regels inzake de Wet maatschappelijke ondersteuning eveneens onverbindend te zijn (Centrale Raad van Beroep, 10 november 2010, ECLI:NL:CRVB:2010:BO7133). De uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: AbRvS) van 6 augustus 2014 (ECLI:NL:RVS:2014:2972) is verouderd, nu deze uitspraak betrekking had op de wijze van bekendmaken van een algemeen verbindend voorschrift door een gemeente die geen gemeenteblad uitgaf, en sinds 1 januari 2014 de gemeente verplicht is tot de uitgave van een elektronisch gemeenteblad.

Zoals in de toelichting bij artikel 5 al is aangegeven, is eveneens nietig de publicatie van een verordening door terinzagelegging van een bijlage bij een in een publicatieblad opgenomen besluit waarin staat dat het bevoegd bestuursorgaan de in de bijlage opgenomen verordening heeft vastgesteld.

Artikel 1.1, onderdeel G

Artikel 6 van de Bekendmakingswet, dat inhoudt dat een besluit over de inwerkingtreding van een algemeen verbindend voorschrift wordt bekend gemaakt op dezelfde wijze als waarop dat algemeen verbindend voorschrift wordt bekend gemaakt, geldt thans alleen voor het Rijk. De reikwijdte wordt verbreed naar de inwerkingtredingsbesluiten van alle algemeen verbindende voorschriften. Daarmee wijkt artikel 6 voor inwerkingtredingsbesluiten van wetten af van het thans voorgestelde artikel 4 van de Bekendmakingswet. Op grond van die laatste bepaling dient een koninklijk besluit dat geen algemeen verbindend voorschrift inhoudt, immers in de Staatscourant te worden bekendgemaakt, zoals hiervoor is toegelicht. Het is echter voor de kenbaarheid van wetten wenselijk ook de inwerkingtreding van wetten in het Staatsblad te kunnen vinden. Artikel 6 bevat daarom een uitzondering op de algemene bepaling van artikel 4.

Artikel 1.1, onderdelen H en I

In het nieuwe artikel 7, tweede lid, van de Bekendmakingswet wordt een bepaling over de publicatie in het gemeenteblad, het provinciaal blad en het waterschapsblad die thans in de Gemeentewet, Provinciewet en Waterschapswet is opgenomen, verplaatst naar de Bekendmakingswet. Het betreft een vangnetbepaling als een algemeen verbindend voorschrift niet in zijn inwerkingtreding voorziet.

Artikel 7, tweede lid, is ongewijzigd overgenomen uit de Gemeentewet en de Provinciewet. Er is niet gekozen voor aanpassing aan artikel 7, eerste lid, omdat een inhoudelijke wijziging valt buiten de doelstelling van dit wetsvoorstel en er geen gronden zijn die nopen tot inhoudelijke aanpassing van de bepaling. Het bestaande verschil tussen algemeen verbindende voorschriften vanwege het Rijk en overige algemeen verbindende voorschriften blijft ongewijzigd.

De verplichting om (wijzigingen van) verordeningen met een strafbepaling aan het Openbaar Ministerie (hierna: OM) te zenden, komt te vervallen nu de huidige stand van bekendmaking van decentrale verordeningen maakt dat het OM hieraan geen behoefte meer heeft.

De bepaling om bij de bekendmaking van een aan goedkeuring onderworpen algemeen verbindend voorschrift gegevens over de goedkeuring te vermelden, kan eveneens komen te vervallen. Deze bepaling is ingewikkeld en niet goed uitvoerbaar, nu er geen verplichting bestaat de bekendmaking plaats te laten vinden nadat de goedkeuring is verleend. Een zorgvuldig handelend bestuursorgaan zal bij de bekendmaking van een aan goedkeuring onderworpen algemeen verbindend voorschrift aangeven dat de inwerkingtreding afhankelijk is van een nog te verlenen goedkeuring of dat en wanneer die goedkeuring reeds heeft plaatsgevonden. Een uitdrukkelijke verplichting hiertoe is niet noodzakelijk.

Artikel 7a wordt redactioneel in overeenstemming gebracht met de terminologie van artikel 4 van de Bekendmakingswet.

Artikel 1.1, onderdeel J

In het nieuwe artikel 7b van de Bekendmakingswet wordt bepaald dat in ieder geval kennisgevingen en mededelingen van besluiten, in de Staatscourant of het in artikel 2, eerste tot en met vijfde lid, bedoelde publicatiebladen worden gepubliceerd als dat wettelijk is voorgeschreven. De publicatie van andere kennisgevingen is eveneens toegestaan, maar niet verplicht. In het kader van de aanpassing van andere wetten is bezien in welke gevallen de verplichting in een bijzondere wet moet worden aangepast. Voor zover dergelijke mededelingen of kennisgevingen verwijzen naar ter inzage gelegde stukken of een bijlage bevatten die wegens de aard of omvang niet kan worden opgenomen, worden deze op een door het betreffende bestuursorgaan te bepalen plaats en periode beschikbaar gesteld. Plaats en periode worden in de elektronische publicatie in het publicatieblad genoemd. In artikel 7c worden over de terinzagelegging nadere regels gesteld. Onder 'mededeling' wordt verstaan: de

publicatie van een integrale tekst. Onder ‘kennisgeving’ wordt verstaan: de publicatie van een korte omschrijving met de vermelding van een vindplaats waar informatie elektronische of fysiek ter inzage is gelegd.

In artikel 7b, derde lid, is de verplichte publicatie in het afkondigingsblad uitgezonderd voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, voor zover deze openbare lichamen niet beschikken over een elektronisch afkondigingsblad. In dat geval is het immers niet mogelijk om met elektronische publicaties aan de doelstelling van dit wetsvoorstel te voldoen.

Het voorgestelde artikel 7c stelt regels over de terinzagelegging. Met terinzagelegging wordt hier bedoeld het toegankelijk maken van documenten voor eenieder voor een bepaalde tijd, meestal ten behoeve van het faciliteren van inspraak, zoals bij de voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 Awb. Artikel 7c heeft geen betrekking op terinzagelegging voor een of meer direct-belanghebbenden, zoals bijvoorbeeld in artikel 7:4, tweede lid, Awb, op grond waarvan alleen stukken ter inzage liggen voor degenen die zijn uitgenodigd voor een hoorzitting.

In artikel 7c wordt een bij bestuursorganen reeds bestaand gebruik vastgelegd om relevante gegevens voor burgers elektronisch toegankelijk te maken, naast wettelijke verplichtingen tot terinzagelegging of, als decentrale overheden dat bij verordening hebben bepaald, bij wijze van terinzagelegging. Dit gebruik krijgt nu een wettelijke basis, omdat elektronische toegang de ontsluitbaarheid van overheidsinformatie vergroot en het de mogelijkheden voor burgers vergroot om vanuit huis gegevens in te zien, zonder dat hoeft te worden afgereisd naar een door het bestuursorgaan aangewezen locatie van terinzagelegging.

Een wettelijk voorgeschreven terinzagelegging geschiedt in de toekomst op twee manieren: elektronisch en op een door het bestuursorgaan aangewezen locatie. Elektronische terinzagelegging is toegankelijker, maar is voor sommigen nog steeds een drempel. Bij de uitleg van het Verdrag van Aarhus, dat het recht op openbaarheid, inspraak en toegang tot de rechter in milieuaangelegenheden waarborgt, hanteert het Aarhus Convention Compliance Committee de lijn dat niet met elektronische terinzagelegging kan worden volstaan. Dit betekent niet dat de stukken die ter inzage worden gelegd in schriftelijke vorm bij het bestuursorgaan aanwezig moeten zijn. De burger kan bijvoorbeeld via een beeldscherm op het gemeentehuis toegang verkrijgen tot gegevens die in digitale vorm ter inzage zijn gelegd. In de kennisgeving in het publicatieblad moeten de elektronische en fysieke locaties worden genoemd (artikel 7b van de Bekendmakingswet). Een bestuursorgaan dient daarnaast zowel voor de elektronische terinzagelegging als voor de locatie een vaste gedragslijn te hanteren. Die vaste gedragslijn wordt met name voor de elektronische terinzagelegging voorgeschreven. Denkbaar is immers dat belangstellenden de website van het bestuursorgaan volgen om zo van alle terinzageleggingen kennis te kunnen nemen, ook als hij niet via een kennisgeving of de attendering van het nieuwe artikel 10aa van de Bekendmakingswet bij de terinzagelegging terecht komt. De term vaste gedragslijn betekent niet dat alle terinzagelegging op dezelfde manier dienen plaats te vinden, maar wel dat sprake is van een voorspelbare handelwijze van het bestuursorgaan. Zo is denkbaar dat bij een themagewijs ingedeelde website van een bestuursorgaan ieder thema zijn eigen terinzageleggingen bevat. Ook voor de locatie van terinzagelegging is bestendigheid gewenst. Niet wordt voorgeschreven dat die locatie altijd het stadhuis moet zijn. Evenmin wordt voorgeschreven dat het altijd dezelfde locatie moet zijn of hoeveel locaties het moeten zijn; dat kan gelet op de doelgroep best wisselen. Wel is gewenst dat de handelwijze van het bestuursorgaan voorspelbaar is, zonder het bestuursorgaan de vrijheid te ontnemen naar bevind van zaken te handelen. De term ‘vaste gedragslijn’ biedt voldoende ruimte voor incidentele afwijkingen. Die afwijking moet wel kenbaar zijn in de kennisgeving en bij de attendering.

Wellicht ten overvloede zij opgemerkt dat de terinzageleggingen openbaar zijn voor eenieder, niet alleen voor eventuele belanghebbenden, hoewel in de regel alleen belanghebbenden een zienswijze kunnen indienen. Hieruit volgt dat geen onnodige elektronische drempels mogen worden opgeworpen, zoals toegang uitsluitend via DigiD.

In de meeste gevallen worden de stukken ter inzage gelegd voor een bepaalde duur. Bovendien kunnen bij een inspraakprocedure als die van afdeling 3.4 Awb de ter inzage gelegde stukken worden aangevuld met ingebrachte zienswijze en andere relevante documenten. Daarom is voorgesteld de ter inzage gelegde stukken niet in het publicatieblad op te nemen.

In artikel 3:11 Awb is geregeld dat de ter inzage te leggen stukken moeten worden getoetst aan artikel 10 Wob. De terinzagelegging geldt blijkens de toelichting bij de eerste tranche van de Awb als een verbijzondering van de actieve openbaarmakingsplicht van de Wob,²⁰ waarop het regime van de Wob

²⁰ Kamerstukken II 1988/89, 21 221, nr. 3, p. 77.

van overeenkomstige toepassing is, omdat dat regime ook van toepassing is na afloop van de terinzageleggingsperiode. Aangenomen mag worden dat artikel 10 Wob eveneens van toepassing is op andere wettelijk voorgeschreven terinzageleggingen, voor zover zij niet van de Wob zijn uitgezonderd. Toetsing aan de Wob is weliswaar geen nieuwe verplichting, maar toch dient op deze plaats stil gestaan te worden bij de uitvoerbaarheid en de bestuurslasten die ermee zijn gemoeid. In veel elektronische aanvraagformulieren wordt al rekening gehouden met het verschil tussen terinzagelegging en vertrouwelijke gegevens. Ook op niet-elektronische formulieren kan dat onderscheid worden aangebracht. Ingewikkelder wordt het met documenten die door de aanvrager of een derde in een procedure worden ingebracht en die in beginsel ter inzage worden gelegd. In de memorie van toelichting bij de eerste tranche van de Awb werd er van uitgegaan dat degene die de ter inzage te leggen stukken heeft ingediend, voorafgaand aan de terinzagelegging zou worden gehoord.²¹ Thans wordt met het nieuwe artikel 7c, derde lid, voorgesteld om van de indiener van de ter inzage te leggen stukken te vragen om bij indiening aan te geven dat naar zijn oordeel informatie niet ter inzage wordt gelegd. Het kan dan gaan om de naam van degene die een zienswijze indient, of om een gedeelte van de bouwtekening dat betrekking heeft op medische voorzieningen of bepaalde bedrijfsgegevens. Het bestuursorgaan moet dat verzoek dan overeenkomstig artikel 10 afwegen tegen het belang van de openbaarheid. Als die afweging uitvalt in het voordeel van de bescherming van de in artikel 10 Wob genoemde belangen, laat het bestuursorgaan de terinzagelegging van die onderdelen achterwege. Als bijvoorbeeld wordt verzocht sommige bedrijfsgegevens niet ter inzage te leggen, zal het bestuursorgaan die terinzagelegging slechts achterwege kunnen laten als het bijzondere concurrentiegevoelige bedrijfsgegevens betreffen, maar bijvoorbeeld niet de rapporten waaruit volgt wat de milieubelasting is. Dat is informatie die op grond van het Verdrag van Aarhus juist in een inspraakprocedure beschikbaar moet zijn. Als de indieners van een ter inzage te leggen stuk geen opmerkingen maken over de terinzagelegging, zal het bestuursorgaan in beginsel kunnen overgaan tot terinzagelegging. Het verdient aanbeveling als het bestuursorgaan bijvoorbeeld op het aanvraagformulier van een aanvraag waarop afdeling 3.4 Awb zal worden toegepast de indiener wijst op de terinzagelegging als onderdeel van de procedure en de mogelijkheid te bieden om een opvatting naar voren te brengen over de beperking van die terinzagelegging. Hetzelfde geldt bij de kennisgeving waarbij derden in de gelegenheid worden gesteld om een zienswijze naar voren te brengen die in beginsel eveneens ter inzage zal worden gelegd.

Het bestuursorgaan moet wel een afweging maken ten aanzien van de in de Wob beschermde belangen die niet direct de indiener raken, maar het algemeen belang of het belang van derden. Zo zal het bestuursorgaan zelf moeten afwegen of het veiligheidsplan dat bij een aanvraag voor een evenementenvergunning is gevoegd, ter inzage kan worden gelegd. In beginsel zijn de betreffende stukken ook na de terinzagelegging openbaar. Overwogen is om apart te bepalen dat namen van natuurlijke personen niet ter inzage worden gelegd. Van een dergelijke bepaling is afgezien, omdat juist bij de invoering van de huidige afdeling 3.4 Awb is besloten om het toenmalige artikel 3:24 Awb, dat voorzag in een voorgeschreven anonimisering, te schrappen, omdat daarmee afbreuk wordt gedaan aan de belangenafweging die ingevolge de Wob in dit soort gevallen dient te worden gemaakt.²² Er is geen grond dat uitgangspunt thans te verlaten. Artikel 10, tweede lid, onderdeel e, Wob biedt voldoende grondslag om bij de terinzagelegging een verzoek tot anonimisering in de meeste gevallen te honoreren. Het adres van het object waarop een vergunningaanvraag betrekking heeft, zal echter meestal wel ter inzage moeten worden gelegd, ook als dat adres het woonadres van de aanvrager is. Het bestuursorgaan is bevoegd om de indiener te verzoeken om een ter inzage te leggen versie te vervaardigen als het onleesbaar maken redelijkerwijs niet van het bestuursorgaan kan worden gevergd. Hiervan is sprake als het onleesbaar maken een aanzienlijke bewerking met zich brengt. De beslistermijn wordt hangende een dergelijk verzoek opgeschort op grond van artikel 4:5 Awb. Het bestuursorgaan dient zich bij ontvangst van een dergelijke ter inzage te leggen versie ervan te vergewissen dat de aanvrager niet meer onleesbaar heeft gemaakt dan op grond van artikel 10 Wob kan worden gerechtvaardigd. Overigens zal in voorlichtende zin worden bevorderd dat professionele opstellers van ter inzage te leggen documenten (zoals architecten of milieu-onderzoekers) zo min mogelijk gegevens in hun documenten opnemen die wij een terinzagelegging onleesbaar moeten worden gemaakt. Zou is het bij een bouwtekening niet nodig dat de naam van de opdrachtgever is vermeld. Overwogen is tevens om het voorgestelde artikel 7d een plaats te geven in afdeling 3.4 Awb. Hiervan is afgezien, omdat afdeling 3.4 een specifieke terinzagelegging betreft terwijl de hier opgenomen regels eveneens dienen te gelden voor andere vormen van terinzagelegging, zoals de implementatie van artikel 6 van de mer-richtlijn in de artikelen 7.27, vijfde lid, 7.29, derde lid, en 7.30, vierde lid, van de Wet milieubeheer. In afdeling 3.4 zijn enkele bepalingen aangepast, teneinde doublures te voorkomen.

De mogelijkheid om ter inzage gelegde stukken tegen kostprijs in papieren afschrift te verkrijgen, blijft

²¹ Kamerstukken II 1988/89, 21 221, nr. 3, p. 78.

²² Kamerstukken II 1999/2000, 27 023, nr. 3, p. 15.

als vangnet beschikbaar, zoals uit artikel 10 van de Bekendmakingswet blijkt.

In artikel 7d wordt geregeld dat een termijn die bijvoorbeeld met een terinzagelegging aanvangt, pas gaat lopen als ook de voorgeschreven kennisgeving in het publicatieblad is geplaatst. Andersom zal, indien de feitelijke terinzagelegging later plaatsvindt dan in de kennisgeving in het publicatieblad is aangekondigd, die termijn pas gaan lopen vanaf de feitelijke terinzagelegging. De terinzagelegging is vaak onderdeel van een inspraakprocedure zoals die van afdeling 3.4 Awb. Een mededeling of kennisgeving stelt een derde-belanghebbenden in de gelegenheid tijdig bezwaar of beroep in te stellen. Het is daarom van belang dat deze publicaties tijdig plaatsvinden. Het voorgestelde artikel 7d verbindt consequenties aan het niet tijdig verrichten van deze publicaties. Uit het voorgestelde artikel 7d volgt dat wanneer de termijn om een zienswijze in te dienen, aanvangt met een terinzagelegging (zoals in artikel 3:16, tweede lid, Awb), zowel de feitelijke terinzagelegging als het tijdstip van de kennisgeving hiervoor doorslaggevend is. Dat betekent dat de kennisgeving altijd moet worden gepubliceerd voorafgaand aan het tijdstip waarop de terinzagelegging plaatsvindt. Als dat niet gebeurt, vangt de termijn van terinzagelegging (en daarmee de termijn waarbinnen een zienswijze kan worden ingediend) aan op het tijdstip waarop de kennisgeving wordt gepubliceerd.

Bij de mededeling van de bekendmaking van een besluit geldt in beginsel niet dat de bezwaar- of beroepstermijn pas aanvangt op het tijdstip van die mededeling. Dat komt doordat de beroepstermijn al aanvangt met de bekendmaking van dat besluit (meestal door toezending van het besluit aan de geadresseerden). Dit volgt uit artikel 6:8 Awb in combinatie met artikel 3:41 of 3:42 Awb. Het tijdstip van de mededeling heeft hierop geen invloed. Uitzondering vormt de kennisgeving en terinzagelegging van een besluit waarop afdeling 3.4 Awb is toegepast. In artikel 6:8, vierde lid, Awb is bepaald dat in dat geval de beroepstermijn aanvangt daags na de aanvang van de terinzagelegging. Met de in dit wetsvoorstel voorgestelde wijziging van artikel 3:44 Awb wordt geregeld dat de kennisgeving over de terinzagelegging onderdeel uitmaakt van de bekendmaking, ingeval het de bekendmaking betreft van een besluit dat niet tot een of meer belanghebbenden is gericht, zodat die bekendmaking sowieso in het publicatieblad moet plaatsvinden. In de mededeling dient in andere gevallen (dus als het besluit wel tot een of meer belanghebbenden is gericht) wel de datum van bekendmaking te worden vermeld, zodat derde-belanghebbenden kunnen nagaan tot wanneer een bezwaar- of beroepschrift kan worden ingediend. Bij het achterwege blijven van een dergelijke mededeling kan een eventuele termijnoverschrijding bij een buiten de termijn ingediend bezwaar of beroep verschoonbaar worden geacht.

Ook vindt geen opschorting plaats als een mededeling of kennisgeving ten onrechte niet heeft geleid tot een attenderingse-mail als bedoeld in het voorgestelde artikel 10aa Bekendmakingswet. De redenen voor het uitblijven kunnen divers zijn. De attendering blijft een service die de burger niet ontslaat van zijn eigen verantwoordelijkheid. In haar uitspraak van 13 december 2017 heeft de AbRvS overwogen: "Bedoelde e-mailservice laat onverlet dat het tot de eigen verantwoordelijkheid van [appellant] behoort om er zorg voor te dragen dat hij op de hoogte geraakt van de voortgang van de aanvraag om vergunning. De gevolgen van zijn keuze om daarbij te vertrouwen op de e-mailservice van www.overheid.nl komen voor zijn risico."²³

Artikel 1.1, onderdeel K

Artikel 8 komt inhoudelijk overeen met het huidige artikel 8, eerste lid. Het nieuwe artikel 8a biedt de grondslag voor het stellen van nadere regels over de publicaties in het Staatsblad en de Staatscourant. Dit artikel wordt uitgebreid met de bevoegdheid tot het stellen van nadere regels voor de publicaties en de bekostiging daarvan van de decentrale overheden die thans in de Gemeentewet, de Provinciewet en de Waterschapswet is opgenomen. Deze regels hebben onder meer betrekking op het format en de structuur van een te publiceren document, zodat soepele verwerking en ontsluiting van de documenten mogelijk is. Dat vereist dat een documenttype moet worden gebruikt waarin de burger via internet bepaalde woorden kan zoeken ('kapvergunning' of 'omgevingsplan'). Van belang voor de ontsluiting door middel van zoekopdrachten door individuele bezoekers van overheid.nl of door de in artikel 10aa bedoelde attendering is dat de publicaties op de juiste wijze van metadata zijn voorzien, zoals datum vaststelling, datum inwerkingtreding, datum terugwerkende kracht en gegevens over het gebied waarvoor de publicatie relevant is (geolocatie). Dat wil zeggen dat aan het document gegevens worden toegevoegd over het soort document, het publicerend orgaan, de locatie of het gebied waarop het document betrekking heeft en het onderwerp. Het wetsvoorstel brengt mee dat publicaties verplicht in het officiële publicatieblad moeten worden gedaan. Nu daarbij ook aan de krachtens artikel 8a gestelde vereisten moet worden voldaan en gebruik van de gemeenschappelijke voorziening daarbij een verplichting wordt, ligt het in de rede het tarief bij ministeriële regeling vast te leggen. Uitgangspunt daarbij is dat de bestaande tariefstructuur ongewijzigd blijft en dat de daarin opgenomen bedragen zullen worden aangepast aan de hand van de ontwikkeling van de kosten.

²³ ECLI:NL:RVS:2017:3419.

Artikel 1.1, onderdeel L

Artikel 9, dat de vervangende uitgave regelt als de elektronische uitgave van het Staatsblad en de Staatscourant onmogelijk is, wordt uitgebreid met een regeling voor de decentrale overheden. Tevens wordt voorgeschreven dat een vervangende uitgave alsnog op de in artikel 2a voorgeschreven wijze ter beschikking wordt gesteld, zodra dat mogelijk is. Met het oog op de toepassing van artikel 5a zal het tijdstip van bekendmaking van gepubliceerde besluiten het tijdstip van verschijnen van de vervangende uitgave zijn. De latere publicatie in het publicatieblad is nodig voor de vindbaarheid, zodat men bij het zoeken niet bedacht hoeft te zijn op een bekendmaking buiten het publicatieblad.

Artikel 1.1, onderdeel M

Artikel 10 regelt het recht op een papieren afschrift van het Staatsblad en de Staatscourant. Dit recht wordt uitgebreid met een recht op een papieren afschrift van en inzage in alle in de Bekendmakingswet genoemde publicatiebladen, de ter inzage gelegde stukken waarop kennisgevingen betrekking hebben en eventuele bijlagen bij een algemeen verbindend voorschrift die niet in het publicatieblad kunnen worden opgenomen. Daarin is dus ook de vangnetfunctie vervat voor papieren afschriften van elektronisch beschikbaar gestelde stukken. Geen recht op een papieren afschrift bestaat als het betreffende document niet op papier kan worden geprint. Een voorbeeld hiervan is een 3D-afbeelding bij een omgevingsplan. Die versie is alleen elektronisch raadpleegbaar en kan naar haar aard niet worden geprint.

De uitgevers van een publicatieblad wijzen een uitgiftepunt aan waarop de publicatiebladen ter inzage liggen en afschriften kunnen worden verkregen. De ministers van Justitie en Veiligheid en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wijzen overeenkomstig het huidige artikel 10, tweede lid, van de Bekendmakingswet een uitgiftepunt aan waar het Staatsblad en de Staatscourant ter inzage liggen en waar een afschrift kan worden verkregen. De bestuursorganen waarvoor de Staatscourant het aangewezen publicatieblad is, dienen zelf de verzoeken af te doen om inzage in en afschriften van ter inzage gelegde stukken en bijlagen bij de in de Staatscourant gepubliceerde besluiten. Bij de decentrale overheden kunnen daar ook afschriften worden verkregen van de ter inzage gelegde stukken en de op andere wijze gepubliceerde bijlagen.

Artikel 1.1, onderdeel N

Artikel 10a betreft de verplichting tot het beschikbaar stellen van geconsolideerde teksten van gewijzigde algemeen verbindende voorschriften. Thans is dat artikel van toepassing op de algemeen verbindende voorschriften van het Rijk. Eenzelfde verplichting is opgenomen in artikel 140 van de Gemeentewet, artikel 137 van de Provinciewet, artikel 73a van de Waterschapswet, de artikelen 32l, 45d, 50dc, 56c, 65c, 78c en 88c Wgr, artikel 143 WolBES en artikel 38a van de Wet op de Sociaal-Economische Raad. In het nieuwe artikel 10a van de Bekendmakingswet worden al deze bepalingen geïntegreerd. Inhoudelijke wijziging is niet beoogd, met dien verstande dat ook beleidsregels zullen moeten worden geconsolideerd. Uit het eerste lid volgt wie verantwoordelijk is voor het consolideren. Voorts is de regel toegevoegd dat een krachtens artikel 5 bekendgemaakte bijlage niet hoeft te worden geconsolideerd, maar dat kan worden volstaan met het opnemen van de hyperlink naar de bijlage in de geconsolideerde versie. Zie verder de toelichting bij de wijziging van artikel 5. Uit het vierde lid volgt de verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor de noodzakelijke digitale infrastructuur.

Artikel 1.1, onderdeel O

Artikel 10aa

Dit heeft betrekking op de nieuwe functionaliteit die een laagdrempelig alternatief moet vormen voor de huis-aan-huisbladen waarin veel gemeenten en provincies hun algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen doen.

Thans bestaat al de mogelijkheid om een abonnement te nemen op alle berichten van bestuursorganen van decentrale overheden die via [overheid.nl](https://zoek.overheid.nl) worden bekend gemaakt.²⁴ Dat abonnement kan betrekking hebben op een bepaalde afstand tot een opgegeven adres of ook op berichten die betrekking hebben op de hele gemeente. In de toekomst moet het ook mogelijk zijn om een abonnement naar onderwerp te nemen, bijvoorbeeld alle kapvergunningen in alle gemeenten. Als een extra service maakt het eerste lid het mogelijk om dergelijke attenderingen ongevraagd te zenden. De gedachte is dat eenieder een elektronisch bericht krijgt zodra een bestuursorgaan in enig in deze wet

²⁴ Zie: https://zoek.overheid.nl/berichten_over_uw_buurt_eenvoudig_zoeken.

genoemd publicatieblad een bericht publiceert dat betrekking heeft op een locatie binnen tweehonderdvijftig meter van het adres waarop iemand is ingeschreven in de BRP. Bij de huidige stand van de techniek is dat elektronisch bericht een e-mail naar een bij de overheid bekend adres. De grootste collectie bij de overheid bekende e-mailadressen is de verzameling van adressen in MijnOverheid. MijnOverheid biedt bij de functionaliteit berichtenbox de mogelijkheid om bij het plaatsen van een bericht in de berichtenbox een e-mail te ontvangen als attendering. Het voorgestelde eerste lid maakt het mogelijk om naar dat adres een e-mail te zenden van een publicatie in enig in de Bekendmakingswet genoemd publicatieblad. Daarnaast zijn de attenderingen in te zien via het account van betrokkene in MijnOverheid, ook als iemand zich heeft afgemeld voor de ongevraagde e-mails. Voor de locatie waarop de attendering betrekking heeft wordt uitgegaan van het adres waarop degene die een MijnOverheid-account heeft is ingeschreven in de BRP. Vanzelfsprekend kan men zich voor deze service afmelden. Een en ander zal worden uitgewerkt bij algemene maatregel van bestuur.

Artikel 10ab

In artikel 10ab wordt de regeling over indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing uit de Provinciewet van toepassing verklaard op de waterschappen. Dit wordt voorgesteld om de regels van interbestuurlijk toezicht op gemeenten, provincies en waterschappen in het kader van de Bekendmakingswet te uniformeren. Hiermee wordt aangesloten bij het stelsel dat in de Gemeentewet en de Provinciewet is opgenomen met de Wet revitalisering generiek toezicht. Artikel 10ab is ontleend aan de bepalingen die met die wet zijn toegevoegd aan de Waterwet, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de Ambtenarenwet. In artikel 10ab is afgezien van de toepasselijkheid van hoofdstuk XVIII van de Provinciewet, over de mogelijkheid van schorsing en vernietiging, aangezien toepassing van dat instrument bij de Bekendmakingswet niet goed voorstelbaar is.

Artikel 1.1, onderdelen P en Q

Artikel 10c en onderdeel Q

In artikel 10ac wordt de verplichting om stukken elektronisch ter inzage te leggen opgeschort voor de gevallen waarin voorafgaand aan de inwerkingtreding van artikel 7c van de Bekendmakingswet nog niet elektronisch ter inzage werd gelegd. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de toezegging aan de decentrale overheden om de elektronische terinzagelegging zorgvuldig voor te kunnen bereiden (zie paragraaf 4.6). Indien de voorbereiding is voltooid, komt met de inwerkingtreding van onderdeel Q van deze wet artikel 10c van de Bekendmakingswet te vervallen en geldt artikel 7c van de Bekendmakingswet onverkort.

Artikel 10d

De wijziging van artikel 10a Bekendmakingswet brengt mee dat vanaf de inwerkingtreding van die wijziging ieder bestuursorgaan de verplichting heeft beleidsregels te consolideren. Deze bepaling heeft onmiddellijke werking, dat wil zeggen dat dat alle thans geldende beleidsregels moeten worden geconsolideerd. Naar aanleiding van de consultatie heeft de VNG opgemerkt dat het aantal te consolideren beleidsregels te laag is ingeschat. Met de uitbreiding van de consolidatieverplichting tot beleidsregels is enige tijd en inspanning gemoeid. Hieraan wordt tegemoetgekomen door de verplichting om de oude voorraad geldende beleidsregels te consolideren voor de decentrale overheden met een jaar uit te stellen. Dat betekent dat nieuwe beleidsregels meteen in geconsolideerde vorm beschikbaar moet worden gesteld (maar die versie is gelijk aan de bekendgemaakte versie). Bestaande beleidsregels worden uiterlijk een jaar na inwerkingtreding van de consolidatieverplichting in geconsolideerde vorm aangeboden. Alleen als tijdens het eerste jaar waarin de verplichting geldt een beleidsregel wordt gewijzigd, dient vanaf de inwerkingtreding van de wijziging een geconsolideerde versie van de oude en de gewijzigde beleidsregel beschikbaar te worden gesteld. Beleidsregels die in de loop van het overgangsjaar worden ingetrokken, hoeven niet geconsolideerd te worden.

Artikel 2.1, onderdeel A

In artikel 3:11 Awb vervalt de bepaling over het in rekening brengen van kosten, nu dit wordt geregeld in artikel 10 van de Bekendmakingswet.

Artikel 2.1, onderdelen B, C, D, F en H

Een aantal bepalingen in de Awb over bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen in huis-aan-huisbladen moet worden aangepast aan de voorgestelde wijzigingen van de Bekendmakingswet. Artikel 3:12 Awb over de mededeling van de terinzagelegging van een voorgenomen besluit waarop de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing is, kan aanzienlijk worden

verkort. Het tweede lid kan vervallen, nu in het voorstel artikel 7b van de Bekendmakingswet de publicatie van kennisgevingen gaat regelen. Daarom zijn ook de bepalingen in artikel 3:12, eerste lid, laatste zin, en derde lid, onderdeel a, zoals deze nu luiden, overbodig. In de artikelen 3:13 en 3:18 Awb wordt een verwijzing naar artikel 3:12 aangepast en in artikel 3:14 Awb een verwijzing naar 3:11 Awb.

Ook artikel 3:42 Awb over de bekendmaking van besluiten die niet zijn gericht tot een of meer belanghebbenden, kan aanzienlijk worden verkort. De eerste twee leden worden samengevoegd. Strikt genomen kan artikel 3:42 vervallen, nu de artikelen 4 en 4a Bekendmakingswet uitputtend zijn, maar omdat artikel 3:42 complementair is aan artikel 3:41 Awb en ter handhaving van de leesbaarheid van afdeling 3.6 Awb is de thans voorgestelde tekst gehandhaafd. Het derde lid, dat regelt dat bekendmaking ook mogelijk is door terinzagelegging, komt te vervallen, omdat voor deze besluiten, gelet op de voorgestelde artikelen 4, 4a en 7b van de Bekendmakingswet, terinzagelegging als zodanig geen toegevoegde waarde meer heeft naast elektronische bekendmaking. Wel kunnen op grond van het voorgestelde artikel 5 van de Bekendmakingswet bepaalde bijlagen anders dan in het officiële publicatieblad worden bekendgemaakt.

Artikel 3:44 Awb regelt de mededeling van besluiten die met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure tot stand zijn gekomen. Het eerste lid wordt aangepast aan de wijziging van artikel 3:12 Awb. Daarnaast wordt de aanhef van het eerste en het tweede lid aangepast. Daardoor komt beter tot uitdrukking dat een mededeling van een besluit in een aangewezen publicatieblad altijd moet plaatsvinden als de uniforme openbare voorbereidingsprocedure wordt gevolgd. Dit is dus in zekere zin een aanvulling op artikel 3:43 Awb, waarin de mededeling alleen hoeft te worden gedaan aan degenen die een zienswijze naar voren hebben gebracht. Het overigens bepaalde in artikel 3:44 eerste lid, aanhef en onder a en onder b, Awb blijft onverminderd van toepassing. Dat betekent dus dat het besluit integraal in het publicatieblad wordt medegedeeld en dat die mededeling vergezeld gaat van de kennisgeving van de terinzagelegging van de op het besluit betrekking hebbende stukken. Op de mededeling blijft ook artikel 3:45 Awb van toepassing, waaruit volgt dat moet worden vermeld waar, door wie en voor wanneer beroep kan worden ingesteld.

Voorgesteld wordt de regels over de bekendmaking van bestemmingsplannen en omgevingsplannen gelijk te trekken met de bekendmaking van andere algemeen verbindende voorschriften. Daardoor worden alle besluiten die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht en waarop de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing is, bekendgemaakt in het in de Bekendmakingswet aangewezen publicatieblad. Het is dan weinig zinvol om ook voor te schrijven dat de mededeling van die bekendmaking in datzelfde blad gebeurt. Voor deze categorie besluiten kan daarom worden volstaan met de beschikbaarstelling van de op dat besluit betrekking hebbende stukken, zoals de bij het ontwerpbesluit ter inzage gelegde stukken en de naar voren gebrachte zienswijzen. Deze beschikbaarstelling dient dan wel gelijktijdig met de bekendmaking te gebeuren. In de praktijk betekent dit dat de bekendmaking in het publicatieblad van een besluit dat niet tot een of meer belanghebbenden is gericht, vergezeld gaat van de mededeling waar de op dat besluit betrekking hebbende stukken elektronisch of fysiek te vinden zijn, zoals hiervoor bij artikel 7b is toegelicht.

Voor besluiten die tot een of meer belanghebbenden zijn gericht, wordt artikel 3:44 Awb niet verder gewijzigd.

Artikel 2.1, onderdeel E

Uit het nieuwe artikel 7d van de Bekendmakingswet volgt dat een inzagetermijn pas aanvangt als de stukken ter inzage zijn gelegd en hiervan op correcte wijze kennis is gegeven. Artikel 3:16, tweede lid, Awb kan zo worden gelezen dat de termijn waarin de stukken ter inzage worden gelegd, reeds aanvangt als enkel de stukken ter inzage zijn gelegd, maar de kennisgeving hiervan is vertraagd of uitblijft. Met de voorgestelde redactionele aanpassing wordt deze onwenselijke uitleg vermeden.

Artikel 2.1, onderdeel I

Artikel 6:8 Awb regelt de aanvang van de termijn om tegen een besluit een bezwaar- of beroepsschrift in te dienen. Het vierde lid bevat een uitzondering op de hoofdregel dat die termijn aanvangt met de bekendmaking van het besluit. Die uitzondering geldt voor besluiten die met de uniforme openbare voorbereidingsprocedure tot stand zijn gekomen. Bij die besluiten vangt de beroepstermijn aan met de terinzagelegging van dat besluit. Gelet op de voorgestelde wijziging van artikel 3:44 Awb voor besluiten die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht waarbij de bekendmaking in het publicatieblad geschiedt, behoeft die uitzondering slechts te worden gehandhaafd voor besluiten die met de uniforme openbare voorbereidingsprocedure tot stand zijn gebracht en die zijn gericht tot een of meer belanghebbenden. Nu de besluiten die tot en of meer geadresseerden zijn gericht op grond van artikel 3:44 Awb (nieuw) niet meer ter inzage worden gelegd, maar worden medegedeeld in een publicatieblad, wordt de aanvang van de beroepstermijn gekoppeld aan die mededeling.

Artikel 2.1, onderdeel J

In het huidige artikel 8:80 Awb wordt bepaald dat in geval de bestuursrechter zelf in de zaak voorziet, het bestuursorgaan de uitspraak moet bekendmaken volgens de regels die voor het besluit gelden waartegen beroep was ingesteld. Dit is vooral van belang voor belanghebbenden die geen partij waren bij het geding. Met name bij besluiten die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht, is een dergelijke bepaling eveneens gewenst in het geval de bestuursrechter een besluit geheel of gedeeltelijk vernietigt. Ook in dat geval dienen belanghebbenden kennis te kunnen nemen van een dergelijke vernietiging. Een en ander klemmt temeer als voor het betreffende besluit een consolidatieplicht bestaat, zoals bij de door de Autoriteit Consument en Markt vastgestelde algemeen verbindende voorschriften op grond van de Gaswet en de Elektriciteitswet 1998 en na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel bij bestemmingsplannen op grond van de Wro of omgevingsplannen op grond van de Omgevingswet. In de nieuwe redactie van artikel 8:80 Awb worden beide gevallen geregeld: in het eerste lid de enkele vernietiging van besluiten die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht en in het tweede lid de overige besluiten indien de bestuursrechter tevens in de zaak heeft voorzien. In het nieuwe eerste lid wordt de term 'mededeling' gebruikt in plaats van de term 'bekendgemaakt' in de aanhef van het huidige artikel 8:80. Daarmee wordt buiten twijfel gesteld dat een publicatie door het bestuursorgaan op grond van artikel 8:80, anders dan bij een gewone bekendmaking, geen constitutief vereiste is voor de inwerkingtreding van het besluit, reeds omdat het om een uitspraak gaat die in de plaatst treedt van een besluit en een bestuursorgaan niet de bevoegdheid heeft de werking van een uitspraak van de bestuursrechter te blokkeren of op te schorten door het uitstellen of achterwege laten van de in artikel 8:80 voorgeschreven bekendmaking.

Artikel 2.1, onderdelen K en L

In het voorgestelde artikel 10ab van de Bekendmakingswet zijn de regels betreffende het interbestuurlijk toezicht op het provinciebestuur uit oogpunt van uniformiteit van toepassing verklaard op het waterschapsbestuur. Tegen een besluit tot indeplaatsstelling als bedoeld in artikel 121 van de Provinciewet staat geen bezwaar open en alleen voor het provinciebestuur staat rechtstreeks beroep open bij de AbRvS. Ook deze regels dienen van overeenkomstige toepassing te zijn op een besluit tot indeplaatsstelling dat jegens een dagelijks of algemeen bestuur van een waterschap wordt genomen. Hiertoe worden de Regeling rechtstreeks beroep (bijlage 1 bij de Awb) en de Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak (bijlage 2 bij de Awb) aangevuld overeenkomstig de bepalingen die reeds in deze bijlagen zijn opgenomen voor andere wetten waarin het interbestuurlijk toezicht uit de Gemeentewet en de Provinciewet van toepassing zijn verklaard op het waterschapsbestuur (Ambtenarenwet, Archiefwet 1995, Waterwet, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, Wet milieubeheer). Nu in artikel 10ab niet hoofdstuk XVIII van de Provinciewet van overeenkomstige toepassing is verklaard, zien de bepalingen in bijlage 1 en bijlage 2 niet op toepassing van de bepalingen uit dat hoofdstuk. Van de gelegenheid wordt gebruik gemaakt om een redactionele verbetering aan te brengen in de onderdelen betreffende de Ambtenarenwet, de Archiefwet 1995, de Waterwet, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de Wet milieubeheer. Hiermee is geen inhoudelijke wijziging beoogd.

Artikelen 3.1, 3.2 en 3.3

In de Gemeentewet, de Provinciewet en de Waterschapswet vervallen de paragrafen betreffende de instelling van een elektronisch publicatieblad en de bekendmaking van algemeen verbindende voorschriften. De inhoud van die paragrafen wordt met dit voorstel in de Bekendmakingswet opgenomen en uitgebreid met regels over andere in de publicatiebladen te publiceren berichten. De overige wijzigingen betreffen artikelen waarin naar artikelen uit die vervallen paragrafen wordt verwezen. Niet is overgenomen een bepaling als artikel 144 van de Gemeentewet, waarin is bepaald dat de regels over bekendmaking van een algemeen verbindend voorschrift van toepassing zijn op de intrekking van een algemeen verbindend voorschrift. Een dergelijke regel ontbreekt in de Bekendmakingswet en in het algemeen geldt dat de intrekking van een besluit als een besluit moet worden gekwalificeerd waarop dezelfde regels van toepassing zijn als op het ingetrokken besluit, zodat een uitdrukkelijke regeling op dit punt kan worden gemist.

Op een aantal besluiten waarbij bevoegdheden worden overgedragen is thans artikel 140 van de Gemeentewet en artikel 137 van de Provinciewet van toepassing verklaard. Deze verwijzingen zijn vervangen door een verwijzing naar het nieuwe artikel 10a van de Bekendmakingswet. Bij dergelijke besluiten zijn thans ook vaak artikelen 139 en 141 van de Gemeentewet, respectievelijk 136 en 138 van de Provinciewet over de bekendmaking en publicatie van algemeen verbindende voorschriften van toepassing verklaard. Dergelijke verwijzingen kunnen vervallen, aangezien de genoemde besluiten tot overdracht van bevoegdheden kwalificeren als besluiten die zich niet tot een of meer belanghebbenden richten. Het voorgestelde artikel 4a van de Bekendmakingswet schrijft immers voor dat deze besluiten, net als de algemeen verbindende voorschriften die in artikel 139 van de Gemeentewet worden genoemd, in het gemeenteblad of het provinciaal blad worden bekendgemaakt.

Op grond van de artikelen 277 van de Gemeentewet en 270 van de Provinciewet moet het betreffende bestuursorgaan openbaar kennisgeven van het feit dat een geschorst besluit niet is vernietigd. Voorgesteld wordt te bepalen dat deze kennisgeving in het gemeenteblad of het provinciaal blad wordt gepubliceerd, nu het onderwerp nauw verband houdt met de bekendmaking van besluiten en in geval van besluiten die algemeen verbindende voorschriften, beleidsregels of gemeenschappelijke regelingen betreffen, de kennisgeving ook volgens artikel 10a van de Bekendmakingswet zal moeten worden geconsolideerd.

Nu uit de gewijzigde Bekendmakingswet volgt dat de Staatscourant het publicatieblad is voor de centrale overheid, krijgt artikel 5 van de Bekendmakingswet, dat de publicaties aanwijst die in het Staatsblad worden geplaatst, een uitputtend karakter. Gelet hierop dienen de artikelen 279 van de Gemeentewet en 272 van de Provinciewet betreffende het koninklijk besluit van een schorsing of vernietiging van een besluit van het gemeentebestuur of het provinciebestuur te worden aangepast, zodat een dergelijk besluit in de toekomst eveneens in de Staatscourant wordt geplaatst.

In artikel 3.1, onderdeel I, wordt voorgesteld om de Bekendmakingswet in de bijlage bij artikel 124b, eerste lid, van de Gemeentewet op te nemen. Als dat achterwege zou blijven, zou het interbestuurlijk toezicht van artikel 124 van de Gemeentewet worden uitgeoefend door het provinciebestuur. Uit oogpunt van uniformiteit ligt het meer voor de hand dat dit toezicht berust bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, die immers ook de voor de uitvoering van deze wet benodigde infrastructuur beheert en ter beschikking stelt. Op grond van onder meer artikel 32d Wgr werkt het opnemen van de Bekendmakingswet op de bijlage door bij het interbestuurlijk toezicht op een gemeenschappelijke regeling. Met artikel 3.1, onderdeel G, in combinatie met het voorgestelde artikel 10ab van de Bekendmakingswet berust het interbestuurlijk toezicht op de Bekendmakingswet bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Voor provincies geldt hetzelfde op grond van artikel 121, eerste lid, van de Provinciewet. Voor waterschappen wordt een en ander geregeld in het voorgestelde artikel 10ab van de Bekendmakingswet, dat hierboven al is toegelicht.

De volgende artikelen uit de Gemeentewet, Provinciewet en Waterschapswet waarin een terinzagelegging voor eenieder is voorgeschreven, zijn niet aangepast:

- artikelen 19, tweede lid, van de Gemeentewet en 19, tweede lid, van de Provinciewet (agenda's van de raad);
- artikelen 60, derde lid, van de Gemeentewet (besluitenlijst college), 60, derde lid, van de Provinciewet (besluitenlijst gedeputeerde staten);
- artikelen 155c, zesde lid, van de Gemeentewet en 151c van de Provinciewet (hoorzitting onderzoekscommissie raad onderscheidenlijk provinciale staten);
- artikelen 190, tweede en derde lid, van de Gemeentewet, 194, tweede en derde lid, van de Provinciewet en 100 van de Waterschapswet (begroting);
- artikelen 197, derde lid, van de Gemeentewet, 201, derde lid, van de Provinciewet en 103 van de Waterschapswet (jaarstukken).

Deze bepalingen zien op een actieve openbaarmakingsverplichting door terinzagelegging die thans vormvrij is. Een gemeente kan kiezen om de kennisgeving van de terinzagelegging in het gemeenteblad op te nemen, maar deze verplichting wordt thans niet ingevoerd. Een voordeel van publicatie van de kennisgeving in het gemeenteblad is dat de kennisgeving (met de juiste metadatering) voor belangstellenden kan worden opgenomen in de attendering van artikel 10aa van de Bekendmakingswet.

Ook de terinzagelegging van de registers van nevenfuncties van raadsleden (artikel 12 van de Gemeentewet), wethouders (artikel 41b van de Gemeentewet), burgemeester (artikel van de 67 Gemeentewet), provinciale staten (artikel 11 van de Provinciewet), gedeputeerden (artikel 40b van de Provinciewet), commissaris van de Koning (artikel 66 van de Provinciewet), leden van het algemeen bestuur van een waterschap (artikel 32 van de Waterschapswet), leden van het dagelijks bestuur van een waterschap (artikel 44a van de Waterschapswet) en voorzitter (artikel 48 van de Waterschapswet) blijven ongewijzigd, nu deze registers een permanent karakter hebben en een kennisgeving daarvan via het betreffende publicatieblad) niet zinvol is.

Artikel 3.4

De Bekendmakingswet is op grond van artikel 10b van de Bekendmakingswet reeds van toepassing in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De WolBES bevat sinds 10 oktober 2010 de organieke bepalingen voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De bepalingen in de WolBES zijn zoveel mogelijk geformuleerd overeenkomstig de Gemeentewet en de Provinciewet. Zo geldt op grond van artikel 143 WolBES voor die lichamen reeds de verplichting om geconsolideerde versies van hun algemeen verbindende voorschriften via overheid.nl ter beschikking te stellen. Deze verplichting wordt met de consolidatieverplichtingen uit andere wetten overgebracht naar het

voorgestelde nieuwe artikel 10a van de Bekendmakingswet. Artikel 142 WolBES kent de verplichting tot het instellen van een afkondigingsblad waarin algemeen verbindende voorschriften bekendgemaakt moeten worden, echter niet de verplichting tot het elektronisch bekendmaken van deze voorschriften of de verplichting tot het instellen van een elektronisch publicatieblad. Op grond hiervan is overwogen om de bepalingen over de bekendmaking van algemeen verbindende voorschriften die afwijken van de regels die gelden voor gemeenten en provincies in de WolBES te laten staan. Het kabinet heeft echter een andere keuze gemaakt, namelijk om de bepalingen in de WolBES zo min mogelijk af te laten wijken van de Gemeentewet en de Provinciewet. In de WolBES worden daarom dezelfde artikelen als in de Gemeentewet en de Provinciewet geschrapt en verplaatst naar de Bekendmakingswet. Daarbij worden de bestaande verschillen in stand gelaten. Daartoe wordt in het voorgestelde artikel 2, zevende lid, van de Bekendmakingswet overeenkomstig het huidige artikel 142 WolBES bepaald dat het afkondigingsblad elektronisch kan worden uitgegeven. Er ontstaat dus niet alsnog een verplichting om een elektronisch afkondigingsblad uit te geven. In het voorgestelde artikel 7b, derde lid, wordt bovendien bepaald dat de verplichte elektronische publicatie van mededelingen en kennisgevingen in Bonaire, Sint Eustatius en Saba niet geldt voor zover het afkondigingsblad niet elektronisch verschijnt.

Artikel 3.5, onderdelen A, C en E tot en met O

In de Wgr wordt een aantal bepalingen over bekendmaking en verzending en publicatie van gemeenschappelijke regelingen naar de Bekendmakingswet verplaatst, zodat zij in de Wgr kunnen vervallen. Dat betekent dat een groot aantal verwijzingen moet worden aangepast. Verwezen zij ook naar de toelichting bij de artikelen 3.1, 3.2 en 3.3. Een aantal artikelen kunnen ook vervallen dan wel moeten worden gewijzigd in verband met het voorgestelde nieuwe artikel 136 Wgr, dat hieronder wordt toegelicht.

Artikel 3.5, onderdelen B en P

In het voorgestelde nieuwe artikel 136 Wgr wordt een register van gemeenschappelijke regelingen ingesteld en ingericht. Een dergelijk register is nodig om vast te leggen welke openbare lichamen een publicatieblad moeten inrichten en op welk grondgebied besluiten of andere publicaties dan betrekking hebben. In de zoekfuncties van overheid.nl en de attendering van het voorgestelde artikel 10a van de Bekendmakingswet kan dan van dit register gebruik worden gemaakt. De verplichting om gegevens voor het register aan te leveren komt in de plaats van de huidige verplichting van artikel 27 Wgr op grond waarvan het college van burgemeester en wethouders zelf een register moet bijhouden van gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente deelneemt. Eenzelfde verplichting is elders in de Wgr neergelegd voor het provinciebestuur en het waterschapsbestuur. De verplichting in dit wetsvoorstel wordt zo ingericht dat een gemeenschappelijke regeling slechts een keer hoeft te worden gemeld door het openbaar lichaam, de bedrijfsvoeringsorganisatie, het gemeenschappelijk orgaan, of de deelnemer aan de regeling waaraan op grond van artikel 8, vierde lid, Wgr taken worden gemandateerd door de overige deelnemers (het voorgestelde artikel 26, tweede lid, Wgr, in de artikelen 41, 50a, 52, 74 en 84 Wgr van toepassing verklaard). In het geval bij een gemeenschappelijke regeling geen toepassing wordt gegeven aan artikel 8, eerste tot en met vierde lid, geschiedt de melding door de deelnemer die op grond van artikel 26, eerste lid, is aangewezen de instelling van de gemeenschappelijke regeling bekend te maken. Voor de overige deelnemers vervalt daarmee een administratieve verplichting. Voor een gemeenschappelijke regeling die uitsluitend door waterschappen wordt gevormd, is thans de registerplicht op grond van artikel 50a Wgr aan gedeputeerde staten opgedragen. Als gevolg van het voorgestelde nieuwe artikel 26 jo. 50a wordt het bestuur van het waterschap dat is belast met de bekendmaking van de gemeenschappelijke regeling tevens belast met de melding in het register. Hoewel het register noodzakelijk is voor de uitvoering van de Bekendmakingswet, is het bruikbaar voor alle bestuursorganen en burgers. Daarom is onder meer voorgeschreven dat het register een verwijzing bevat naar de geconsolideerde tekst van de gemeenschappelijke regeling. De verplichting heeft onmiddellijke werking, dat wil zeggen dat ook bestaande regeling moeten worden opgenomen.

Artikelen 4.1, 4.3, onderdelen A, B, C en F tot en met J, 4.4, 4.6, onderdeel C, en 4.7

Met betrekking tot de aanpassing van bepalingen in andere wetten, is een indeling per eerstverantwoordelijk ministerie aangehouden; per betrokken ministerie een hoofdstuk. Ten aanzien van de in dit kader voorgestelde wijzigingen, kan een drietal categorieën worden onderscheiden. Deze zijn hieronder weergegeven.

Categorie I (bekendmaking geschiedt op de in artikel 4 onderscheidenlijk 4a van de Bekendmakingswet bepaalde wijze)

De voorgestelde wijzigingen strekken ertoe de bekendmaking van besluiten die niet tot een of meer

belanghebbenden zijn gericht, te doen geschieden op de in artikel 4 onderscheidenlijk 4a van de Bekendmakingswet bepaalde wijze: bekendmaking geschiedt slechts – althans: slechts verplicht; eventuele andere wijzen zijn ten overvloede – door plaatsing in de te onderscheiden officiële publicatiebladen (Staatscourant, provinciaal blad, gemeentebblad, waterschapsblad, afkondigingsblad, etc.)²⁵ van het openbaar lichaam waartoe het betreffende bestuursorgaan behoort.²⁶

Categorie II (mededeling of kennisgeving geschiedt op de in artikel 7b van de Bekendmakingswet bepaalde wijze)

De strekking van de voorgestelde wijzigingen is mededeling of kennisgeving te doen geschieden op de in artikel 7b van de Bekendmakingswet bepaalde wijze: mededelingen vinden plaats in de vorm van een volledige publicatie en kennisgevingen in de vorm van een zakelijke weergave van de inhoud in de te onderscheiden officiële publicatiebladen (Staatscourant, provinciaal blad, gemeentebblad, waterschapsblad, afkondigingsblad, etc.)²⁷ van het openbaar lichaam waartoe het betreffende bestuursorgaan behoort,²⁸ onder vermelding van de wijze waarop en de periode waarin de stukken waar de kennisgeving betrekking op heeft voor eenieder ter inzage liggen.²⁹

Categorie III (publicatie geschiedt overeenkomstig het stramien van de Bekendmakingswet)

De voorgestelde wijzigingen strekken ertoe publicatie te doen geschieden overeenkomstig het stramien van de Bekendmakingswet: publicatie geschiedt slechts door plaatsing in de te onderscheiden officiële publicatiebladen (Staatscourant, provinciaal blad, gemeentebblad, waterschapsblad, afkondigingsblad, etc.)³⁰ van het openbaar lichaam waartoe het betreffende bestuursorgaan behoort.³¹

Tabel

Op de in kolom G aangeduide artikelen die in onderhavig wetsvoorstel in het kader van de aanpassingswetgeving zijn opgenomen, zijn met betrekking tot de in de kolommen C tot en met F van onderstaande tabel aangeduide bepalingen van de in kolom B genoemde wetten de in kolom H aangeduide en bovenstaand verklaarde categorieën van toepassing.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES							
A	B	C	D	E	F	G	H
nr.	wet	artikel	lid	onderdeel	zin	artikel wetsvoorstel	categorie
1.	Interimwet stad-en-milieubenadering	11	3			4.1	II
2.	Omgevingswet	12.4	3	a		4.3, onderdeel A	II
3.	Omgevingswet	16.13	2			4.3, onderdeel B	II
4.	Omgevingswet	16.14	2			4.3, onderdeel B	II
5.	Omgevingswet	16.21	4			4.3, onderdeel C	I
6.	Omgevingswet	16.63				4.3, onderdeel F	II
7.	Omgevingswet	16.64	3			4.3, onderdeel G	II
8.	Omgevingswet	16.77a	1			4.3, onderdeel H	I
9.	Omgevingswet	16.78	1			4.3, onderdeel I	I
10.	Omgevingswet	16.78	2			4.3, onderdeel I	I
11.	Omgevingswet	16.79	1	b		4.3, onderdeel J, onder 1	II
12.	Omgevingswet	16.79	2	aanhef		4.3, onderdeel J, onder 2	II
13.	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	3.8			1	4.4	II
14.	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	3.15	1	a		4.4	II
15.	Wet ruimtelijke ordening	6.24	3			4.6 onderdeel C	III
16.	Wet voorkeursrecht gemeenten	7	1			4.7	I
17.	Wet voorkeursrecht gemeenten	7	2			4.7	I

²⁵ Zie de artikelen 1, eerste lid, en 2, eerste tot en met vijfde lid, van de Bekendmakingswet.

²⁶ Vgl. artikel 2, zevende lid, van de Bekendmakingswet.

²⁷ Zie de artikelen 1, eerste lid, en 2, eerste tot en met vijfde lid, van de Bekendmakingswet.

²⁸ Vgl. artikel 2, zevende lid, van de Bekendmakingswet.

²⁹ Zie voor terinzagelegging artikel 7c van de Bekendmakingswet.

³⁰ Zie de artikelen 1, eerste lid, en 2, eerste tot en met vijfde lid, van de Bekendmakingswet.

³¹ Vgl. artikel 2, zevende lid, van de Bekendmakingswet.

Artikel 4.2

Met deze samenloopbepaling wordt voorkomen dat met een latere inwerkingtreding van deze bepaling uit de Invoeringswet Omgevingswet een wijziging in deze wet wordt overschreven.

Artikel 4.3, onderdelen D, E en K

De wijzigingen in de Omgevingswet hebben betrekking op de Omgevingswet zoals die wordt gewijzigd door de Invoeringswet Omgevingswet. In onderdeel D wordt een verwijzing naar artikel 139 van de Gemeentewet geschrapt, omdat dat artikel komt te vervallen. Vervanging is niet nodig, omdat artikel 4a van de Bekendmakingswet, dat voor artikel 139 van de Gemeentewet in de plaats komt, in casu wel van toepassing is. Nu het voorgestelde artikel 3:42 Awb niet langer afwijkt van de regels voor de bekendmaking van algemeen verbindende voorschriften is de overeenkomstige toepassing van artikel 3:42 niet langer nodig. Artikel 3:40 Awb behoeft met het nieuwe artikel 5a van de Bekendmakingswet evenmin overeenkomstig toegepast te worden. Artikel 3:41 Awb is naar zijn aard niet van toepassing. Daarom wordt de overeenkomstige toepassing van afdeling 3.6 in artikel 16.30 tweede lid, van de Omgevingswet beperkt tot de artikelen waarvoor die toepassing nodig is. In onderdeel E, betreffende artikel 16.33b, wordt een verwijzing naar artikel 139 van de Gemeentewet vervangen door een verwijzing naar artikel 10a van de Bekendmakingswet. Het artikel wordt opnieuw vastgesteld om tot uitdrukking te brengen dat van een omgevingsplan bij iedere wijziging een nieuwe geconsolideerde versie wordt opgesteld door het bestuursorgaan dat het omgevingsplan wijzigt. In onderdeel K wordt in artikel 22.5 van de Omgevingswet een verwijzing naar artikel 140 van de Gemeentewet vervangen door een verwijzing naar artikel 10a van de Bekendmakingswet.

Artikel 4.5

Het voorgestelde artikel 7c van de Bekendmakingswet bevat een van de Wob afwijkende actieve openbaarheidsregeling. Indien het initiatiefvoorstel voor een Wet open overheid (hierna: Woo; Kamerstukken 33328) tot wet wordt verheven dient in artikel 7c de verwijzing naar de Wob te worden vervangen door een verwijzing naar de Woo. Daarnaast dient artikel 7c van de Bekendmakingswet te worden opgenomen in de bijlage bij artikel 8.8 Woo, dat een opsomming bevat van alle van de Woo afwijkende openbaarheidsregelingen.

Artikel 4.6, onderdelen A en B

De Wro kent een eigen regime voor de bekendmaking van bestemmingsplannen, een bijzondere vorm van algemeen verbindende voorschriften. Het voorstel tot wijziging van de Bekendmakingswet heeft mede betrekking op de bekendmaking en terinzagelegging van besluiten op het gebied van de fysieke leefomgeving en beoogt de in de Wro opgenomen uitzondering overbodig te maken. De attenderings-service waarin de Bekendmakingswet voorziet, zal bijdragen aan het vergroten van de bekendheid over wat wel en wat niet mag in de directe woonomgeving. Kennisgevingen met betrekking tot de fysieke leefomgeving zullen zowel via de officiële publicatiebladen als via het register omgevingsdocumenten kunnen worden geraadpleegd. Een gezamenlijk proces van aanlevering en verwerking zal waarborgen dat deze verschillende versies van de omgevingsdocumenten met elkaar in overeenstemming zijn.

Onderdeel A geeft een regeling voor het geval de technische systemen voor het elektronisch weergeven van de huidige bestemmingsplannen en andere ruimtelijke plannen bij de inwerkingtreding van deze wet nog niet zijn voltooid. Met deze wijzigingen zullen gemeenten de bestemmingsplannen kunnen bekendmaken op de wijze die thans is de Wro is geregeld, maar zullen zij wel hun kennisgevingen in overeenstemming moeten brengen met de Bekendmakingswet, dus niet meer in het huis-aan-huisblad en de Staatscourant, maar in het gemeenteblad.

In het geval de uitzondering voor de Wro niet langer nodig is en de Omgevingswet nog niet in werking is getreden, voorziet onderdeel B in het schrappen van de regels over de bekendmaking van ruimtelijke plannen, zodat het nieuwe artikel 4a van de Bekendmakingswet van toepassing is. Gehandhaafd blijven de bepalingen betreffende de mededeling aan degenen die een zienswijze hebben ingediend (artikelen 3:43 en 3:44 Awb), de beroepsclausule (artikel 3:45 Awb) en de motivering (afdeling 3.7 Awb), die in het algemeen niet op algemeen verbindende voorschriften van toepassing zijn.

Artikel 5.1

In artikel 38a van de Wet op de Sociaal-Economische Raad is de verplichting opgenomen om algemeen verbindende voorschriften van de Sociaal-Economische Raad (SER) te consolideren. De SER maakt hiertoe al gebruik van de door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties beschikbaar gestelde systemen. Voor de SER gelden ter zake dezelfde regels als voor de decentrale

overheden. Gelet hierop wordt de inhoud van artikel 38a verplaatst naar artikel 10a van de Bekendmakingswet. In artikel 38, derde lid, van de Wet op de Sociaal-Economische Raad staat dat algemeen verbindende voorschriften en begrotingen worden bekendgemaakt in de Staatscourant. Voor algemeen verbindende voorschriften is dat een doublure met het in dit wetsvoorstel voorgestelde artikel 4a van de Bekendmakingswet.

Artikel 5.2

Artikel 7, derde lid, van de Uitvoeringswet EFRO betreft de overdracht van bevoegdheden aan een autoriteit die belast is met de uitvoering van programma's van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Deze bepaling bevat verwijzingen naar enkele artikelen uit de Gemeentewet en de Provinciewet die met dit wetsvoorstel komen te vervallen. Voor zover met de verwijzingen wordt beoogd te regelen dat de delegatiebesluiten worden bekend gemaakt in het gemeenteblad of het provinciaal blad, kunnen zij worden gemist, omdat een delegatiebesluit een besluit van algemene strekking is dat op grond van het voorgestelde artikel 7b van de Bekendmakingswet al in die publicatiebladen moet worden bekend gemaakt. De uit artikel 7 van de Uitvoeringswet EFRO volgende verplichting dergelijke delegatiebesluiten te consolideren komt overeen met de voorschriften over delegatiebesluiten in de Gemeentewet en Provinciewet, maar volgt niet uit de voorgestelde wijzigingen van de Bekendmakingswet. Daarom wordt het nieuwe artikel 10a van de Bekendmakingswet in de Uitvoeringswet EFRO van overeenkomstige toepassing verklaard, zoals dat in de artikelen 3.1 en 3.2 van dit wetsvoorstel eveneens gebeurt met de delegatiebesluiten, bedoeld in de Gemeentewet en Provinciewet.

Artikel 6.1

Op het in kolom G aangeduide artikel dat in onderhavig wetsvoorstel in het kader van de aanpassingswetgeving is opgenomen, is met betrekking tot de in de kolommen C tot en met F van onderstaande tabel aangeduide bepaling van de in kolom B genoemde wet de in kolom H aangeduide en onder hoofdstuk 4 verklaarde categorie van toepassing.

MINISTERIE VAN FINANCIËN							
A	B	C	D	E	F	G	H
nr.	wet	artikel	lid	onderdeel	zin	artikel wetsvoorstel	categorie
1.	Wet vervanging referentierentes	4				6.1	III

Artikelen 7.1 tot en met 7.5, 7.6, onderdelen B, C en D, 7.7 en 7.8

Op de in kolom G aangeduide artikelen die in onderhavig wetsvoorstel in het kader van de aanpassingswetgeving zijn opgenomen, zijn met betrekking tot de in de kolommen C tot en met F van onderstaande tabel aangeduide bepalingen van de in kolom B genoemde wetten de in kolom H aangeduide en onder hoofdstuk 4 verklaarde categorieën van toepassing.

MINISTERIE VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT							
A	B	C	D	E	F	G	H
nr.	wet	artikel	lid	onderdeel	zin	artikel wetsvoorstel	categorie
1.	Drinkwaterwet	21	5		4	7.1	II
2.	Kernenergiewet	22	4		2	7.2, onderdeel A	II
3.	Kernenergiewet	24	1		2	7.2, onderdeel B	II
4.	Kernenergiewet	33	4		2	7.2, onderdeel A	II
5.	Verenwet	15	1			7.3, onderdeel A, onder 1	I
6.	Verenwet	15	2			7.3, onderdeel A, onder 2	I
7.	Verenwet	19	1	aanhef		7.3, onderdeel B, onder 1	II
8.	Verenwet	19	1	b		7.3, onderdeel B, onder 2	II
9.	Verenwet	19	2			7.3, onderdeel B, onder 3	II
10.	Verenwet	19	3			7.3, onderdeel B, onder 2	II
11.	Verenwet	19	4			7.3, onderdeel B, onder 2	II

MINISTERIE VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT							
A	B	C	D	E	F	G	H
nr.	wet	artikel	lid	onderdeel	zin	artikel wetsvoorstel	categorie
12.	Verenwet	19	6			7.3, onderdeel B, onder 4	II
13.	Verenwet	30		2°		7.3, onderdeel C	II
14.	Verenwet	43			1	7.3, onderdeel D, onder 1	I
15.	Verenwet	43			2	7.3, onderdeel D, onder 2	I
16.	Verenwet	44	4		2	7.3, onderdeel E	I
17.	Wet bodembescherming	28	7		2	7.4	II
18.	Wet inzake de luchtverontreiniging	52			2	7.5, onder 2	II
19.	Wet luchtvaart	8.23a	8			7.6, onderdeel B	I
20.	Wet luchtvaart	8.30	2			7.6, onderdeel C	II
21.	Wet luchtvaart	8a.47				7.6, onderdeel D	II
22.	Wet milieubeheer	4.18	2		1	7.7, onderdeel A	I
23.	Wet milieubeheer	4.23	3		1	7.7, onderdeel A	I
24.	Wet milieubeheer	8.41	4		1	7.7, onderdeel B, onder 1	II
25.	Wet milieubeheer	8.41	4		2	7.7, onderdeel B, onder 2	II
26.	Wet milieubeheer	8.42	5		1	7.7, onderdeel C	II
27.	Wet milieubeheer	11.9	1			7.7, onderdeel D	II
28.	Wet milieubeheer	11.9	2			7.7, onderdeel D	II
29.	Wet milieubeheer	17.2	4		4	7.7, onderdeel E	II
30.	Wet milieubeheer	17.3	3		2	7.7, onderdeel E	II
31.	Wet milieubeheer	19.1b	2			7.7, onderdeel F	II
32.	Wrakkenwet	3	1			7.8, onderdeel A, onder 1	III
33.	Wrakkenwet	3	2			7.8, onderdeel A, onder 2	III
34.	Wrakkenwet	4				7.8, onderdeel B	III

Artikel 7.6, onderdeel A

In de luchtvaartregelgeving wordt regelmatig verwezen naar bij en krachtens het Verdrag inzake de internationale burgerluchtvaart³² vastgelegde bijlagen en andere documenten waarin essentiële normen voor de luchtvaart zijn opgenomen. De meeste normen zijn in het kader van implementatie overgenomen in de nationale wet- en regelgeving. De hiervoor bedoelde bijlagen en andere documenten zijn eigendom van de Internationale organisatie voor de burgerluchtvaart. Deze organisatie verbiedt de ongeautoriseerde publicatie van deze documenten en beroept zich daarbij op haar eigendomsrecht en de onschendbaarheid daarvan. Voor zover naar deze documenten moet worden verwezen, wordt daarom in de Nederlandse wetgeving doorgaans volstaan met terinzagelegging daarvan.³³ Het elektronisch openbaar maken van de documenten zoals voorzien in de te wijzigen Bekendmakingswet is daarom voor dergelijke bijlagen en documenten niet mogelijk. Om die reden wordt in de Wet luchtvaart bepaald dat in afwijking van artikel 5, eerste lid, van de Bekendmakingswet deze bijlagen en documenten bij een krachtens de Wet luchtvaart vastgesteld algemeen verbindend voorschrift worden bekendgemaakt door terinzagelegging op een in dat voorschrift bepaalde locatie, indien dit voortvloeit uit internationaalrechtelijke verplichtingen.

Artikel 8.1

Op het in kolom G aangeduide artikel dat in onderhavig wetsvoorstel in het kader van de aanpassingswetgeving is opgenomen, is met betrekking tot de in de kolommen C tot en met F van onderstaande tabel aangeduide bepalingen van de in kolom B genoemde wet de in kolom H aangeduide en onder hoofdstuk 4 verklaarde categorie van toepassing.

³² Het op 7 december 1944 te Chicago tot stand gekomen Verdrag inzake de internationale burgerluchtvaart (Convention on International Civil Aviation: ICAO-verdrag; Trb. 1973, 109).

³³ Zie bijvoorbeeld de bijlage bij artikel 1 van de Regeling onderschepping luchtvaartuigen.

MINISTERIE VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID							
A	B	C	D	E	F	G	H
nr.	wet	artikel	lid	onderdeel	zin	artikel wetsvoorstel	categorie
1.	onteigeningswet	64a	1			8.1, onderdeel A, onder 1	II
2.	onteigeningswet	64a	3		1	8.1, onderdeel A, onder 2	II
3.	onteigeningswet	64a	3		2	8.1, onderdeel A, onder 2	II
4.	onteigeningswet	64a	3		3	8.1, onderdeel A, onder 2	II
5.	onteigeningswet	78	2		2	8.1, onderdeel B, onder 1	II
6.	onteigeningswet	78	2		3	8.1, onderdeel B, onder 1	II
7.	onteigeningswet	78	6		1	8.1, onderdeel B, onder 2, onder a	II
8.	onteigeningswet	78	7		1	8.1, onderdeel B, onder 3	II
9.	onteigeningswet	78	7		2	8.1, onderdeel B, onder 3	II
10.	onteigeningswet	78	7		3	8.1, onderdeel B, onder 3	II

Artikel 9.1

Op het in kolom G aangeduide artikel dat in onderhavig wetsvoorstel in het kader van de aanpassingswetgeving is opgenomen, is met betrekking tot de in de kolommen C tot en met F van onderstaande tabel aangeduide bepalingen van de in kolom B genoemde wet de in kolom H aangeduide en onder hoofdstuk 4 verklaarde categorie van toepassing.

MINISTERIE VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit							
A	B	C	D	E	F	G	H
nr.	wet	artikel	lid	onderdeel	zin	artikel wetsvoorstel	categorie
1.	Wet agrarisch grondverkeer	38				9.1, onderdeel A	I
2.	Wet agrarisch grondverkeer	39	2		1	9.1, onderdeel B, onder 1, onder a	II
3.	Wet agrarisch grondverkeer	39	2		2	9.1, onderdeel B, onder 1, onder b	II
4.	Wet agrarisch grondverkeer	39	2		3	9.1, onderdeel B, onder 1, onder c	II
5.	Wet agrarisch grondverkeer	39	3			9.1, onderdeel B, onder 2	I

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,